

ZÁKLADY MR

Mgr. Ing. Marek Dostál, Ph.D.

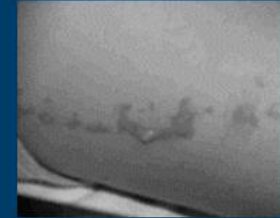
PROČ ZNÁT ZÁKLADY MRI

Skin touch

Thermoflect blanket lined with aluminum

2nd degree burn caused by silver microfiber in the shirt

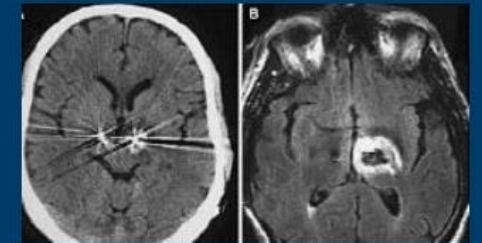
Tattoo burns

Leads burns

3rd degree burn caused by direct contact with RF coil

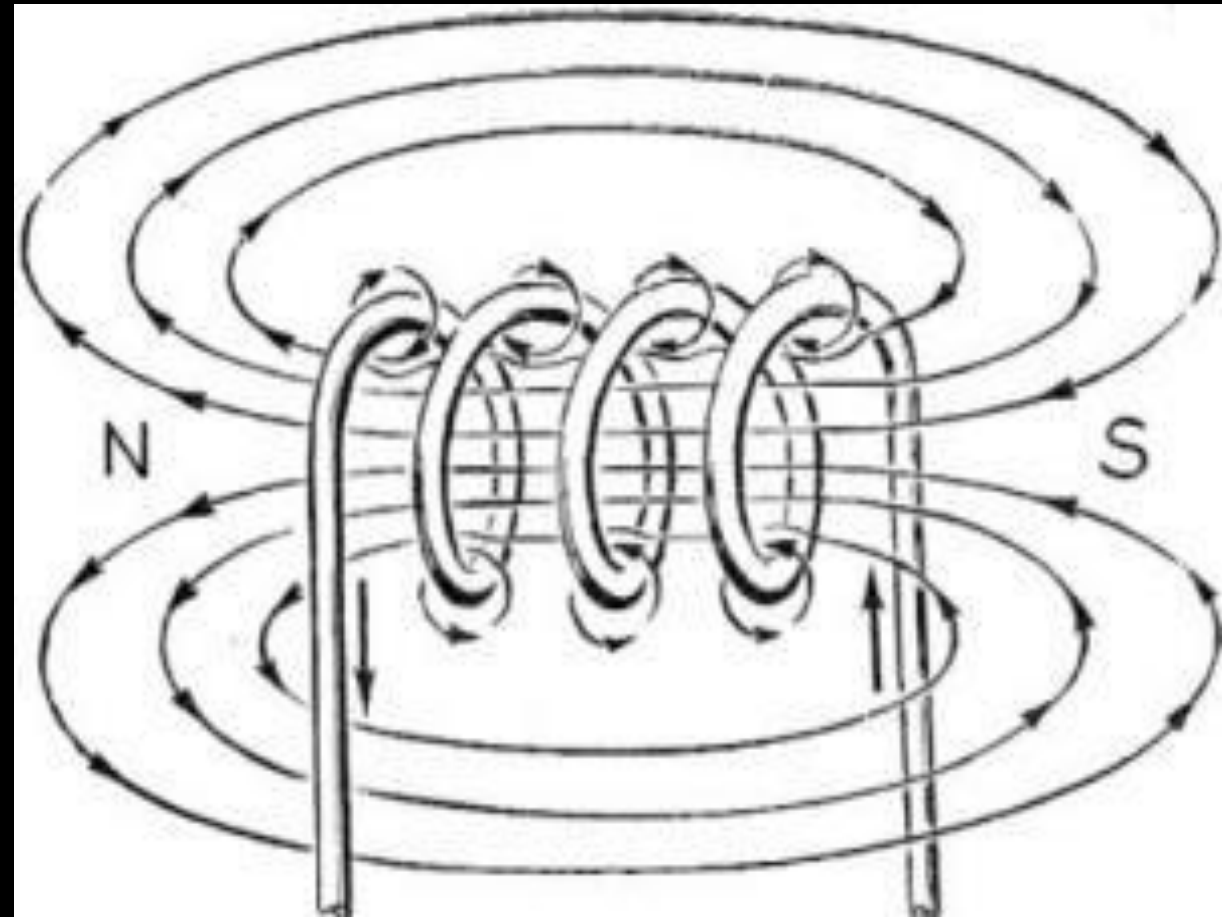
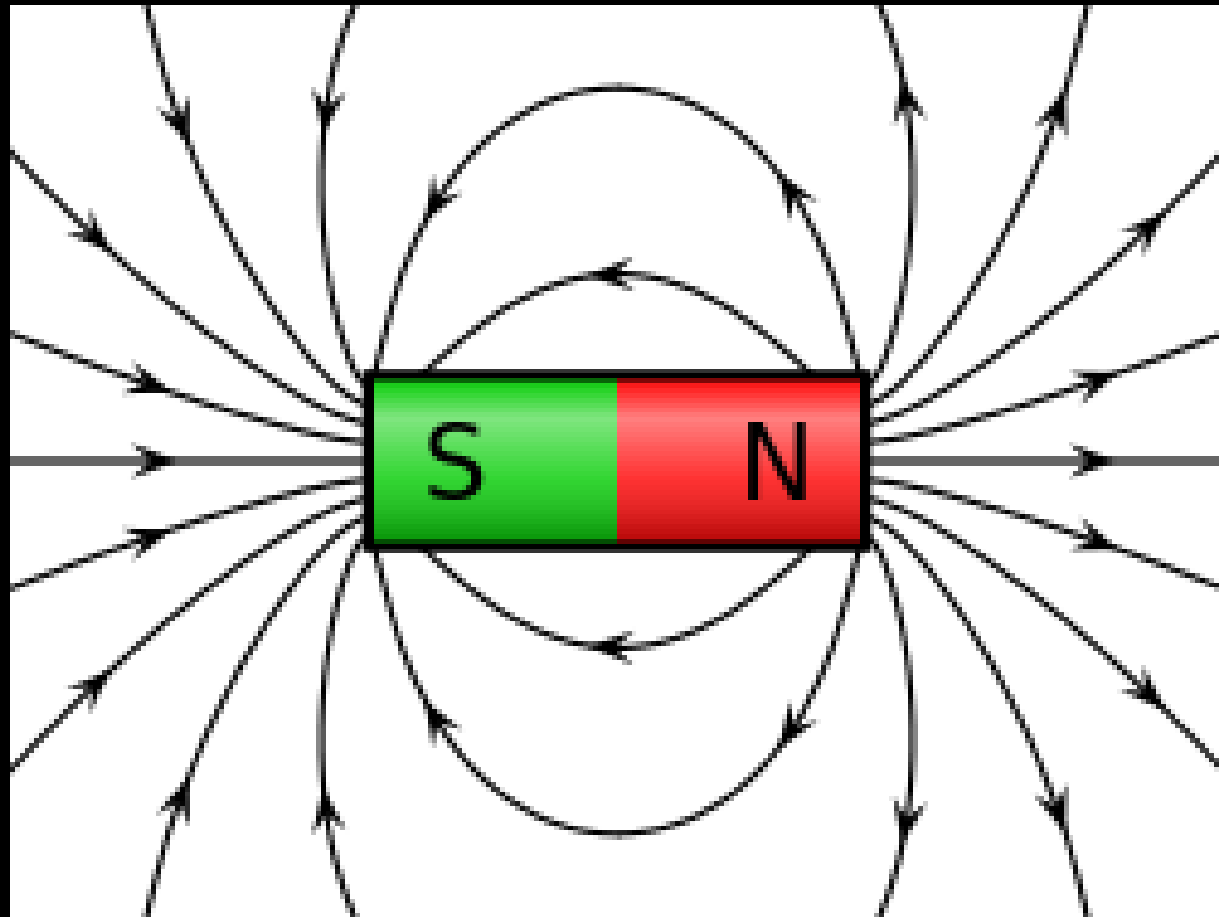

Hemorrhage due to heating at an electrode tip of a neurostimulator

HISTORIE MR

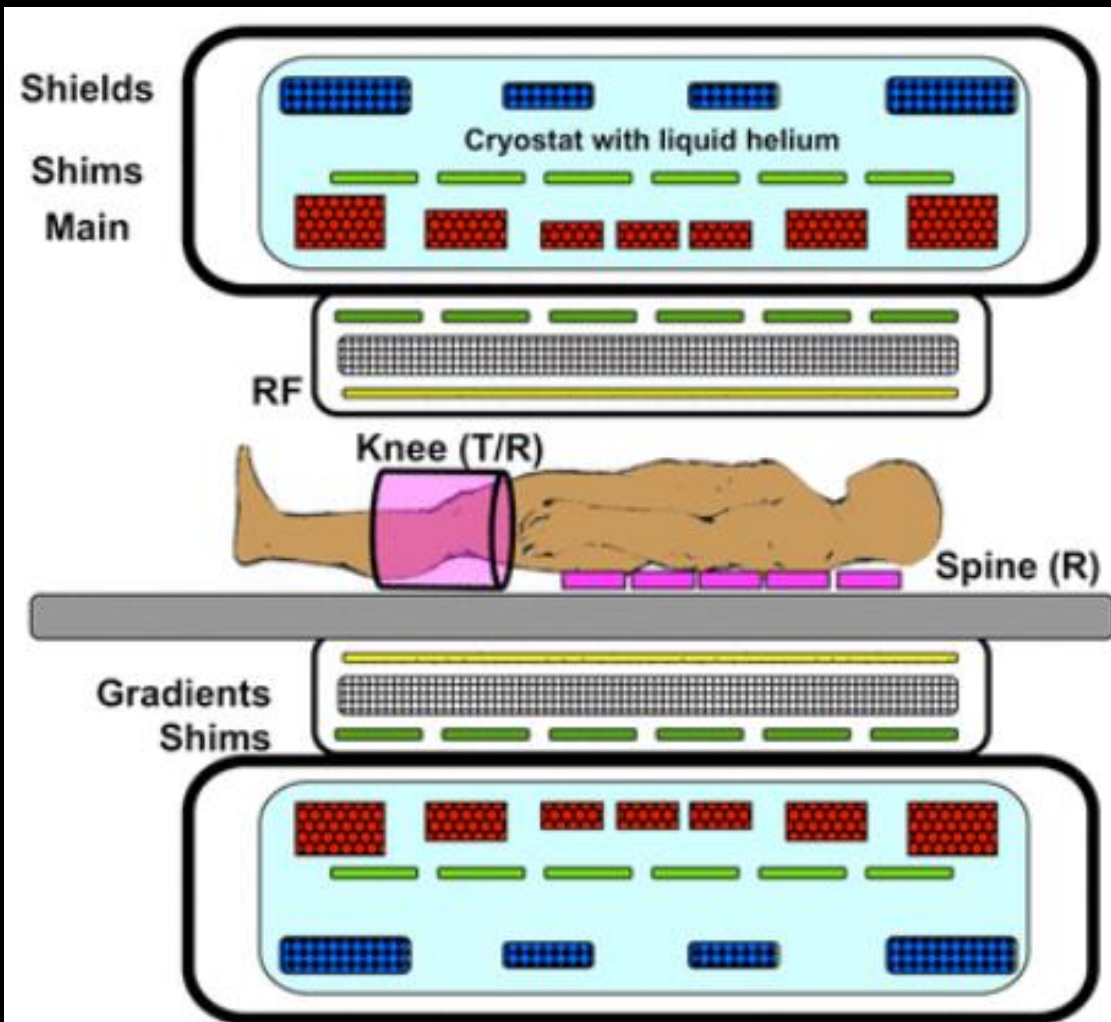
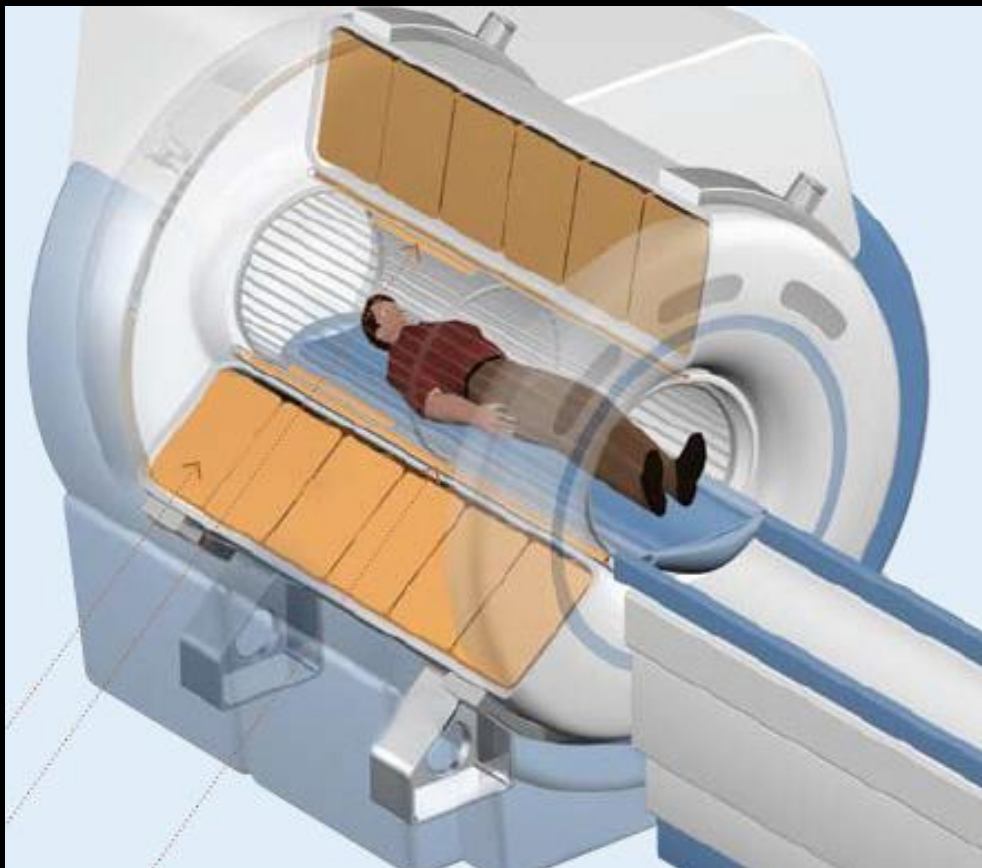
- 1921 – objev elektronového spinu (A. Compton).
- 1924 – objev jaderného spinu (W. Pauli).
- 1938 – potvrzení magnetického kvantového jevu (NMR) (I.I. Rabi).
- 1945 – vylepšení Rabiho přístroje (zrod NMR spektroskopie) (F. Bloch a E. Purcell).
- 1949 – objev chemického posunu.
- 1971 – různé tkáně mají různé relaxační doby (R. Damadian).
- 1973 – počátky tomografického MRI (P. Lauterbur).
- 1977 – první celotělové MRI (R. Damadian).
- 1987 – zrod MR angiografie (zobrazení toku krve).
- 1992 – zrod funkční MRI (fMRI).

MAGNETICKÉ POLE

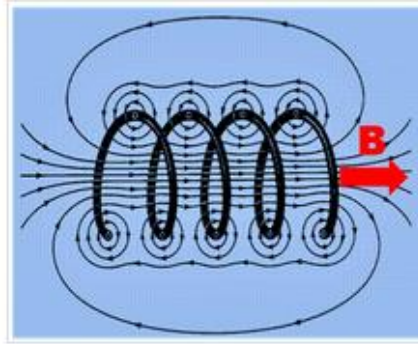
MAGNETICKÉ POLE

- Homogenita mag. Pole
- Cívky

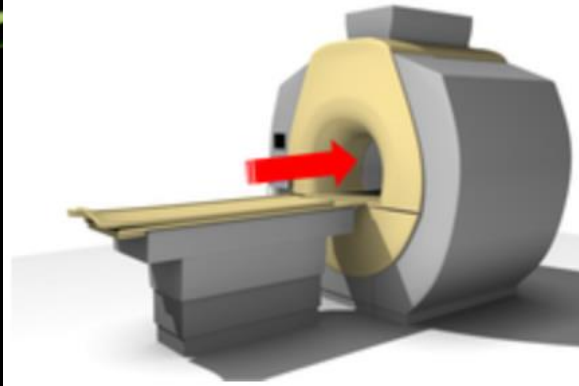

GE Signa 1.5T superconducting scanner

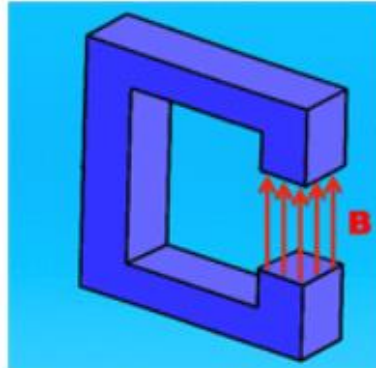
Magnetic field created by solenoid

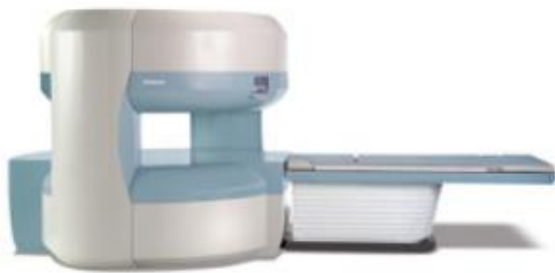
KONSTRUKCE

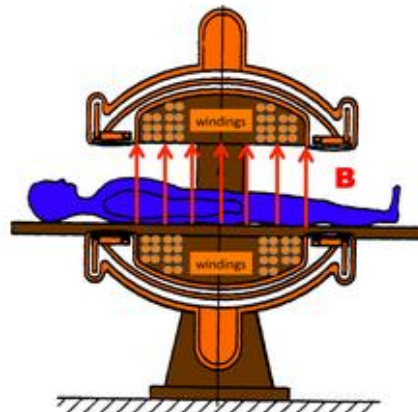
Hitachi Aperto 0.4T permanent magnet scanner

C-shaped permanent magnet

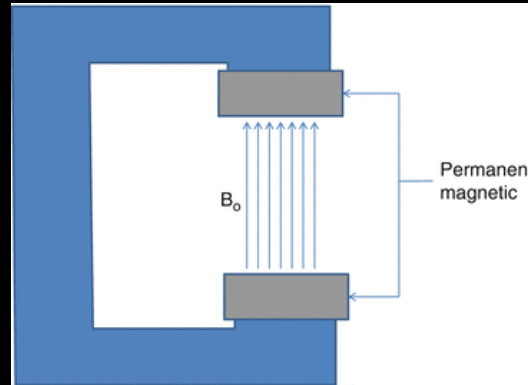
Hitachi Oasis 1.2T HFO superconducting scanner

Dipolar electromagnet design

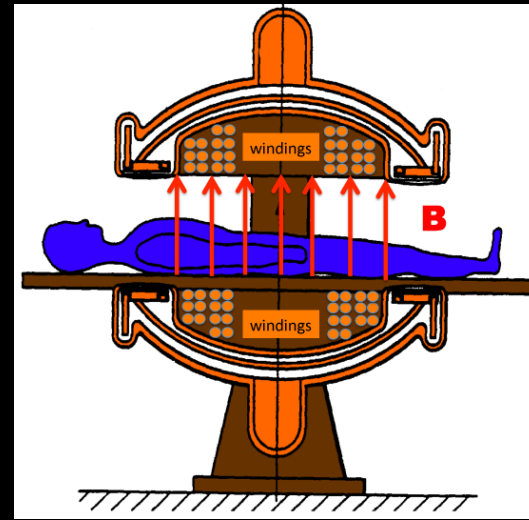
PERMANENTNÍ

- Slitiny kovů ($\text{Fe}_{77}\text{Nd}_{15}\text{B}_8\dots$)
- $B_0 = 0,1 - 0,3 \text{ T}$
- Výhody:
  - Nízká pořizovací cena
  - Nízké provozní náklady
  - Otevřený
- Nevýhody:
  - Hmotnost (15 – 70 tun)
  - Stabilita pole velmi citlivá na teplotu

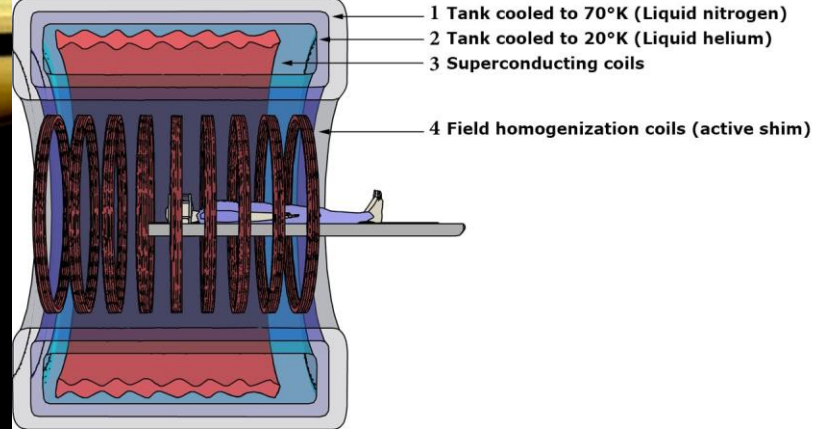
- Elmag indukce
- $B_0 = 0,1 - 0,4 \text{ T}$
- Výhody:
  - Nízká pořizovací cena
  - Nízká hmotnost
  - Otevřený a vypnutelný
- Nevýhody:
  - Velká spotřeba energie ($\sim 50 \text{ kW}$)
  - Stabilita pole velmi citlivá na teplotu

EL.MAG.

SUPRAVOD.

- Elmag indukce + chlazení kapalným He
- $B_0 = 0,5 - 7 \text{ T}$
- Výhody:
  - Kvalita obrazu
  - Stabilita mag. pole
- Nevýhody:
  - Pořizovací náklady
  - Nelze vypnout

MAGNETICKÉ POLE

- Magnetický moment (μ)
  - Charakterizuje zdroj magnetického pole.
  - Vektorová veličina.
- Co to má společného s MR?

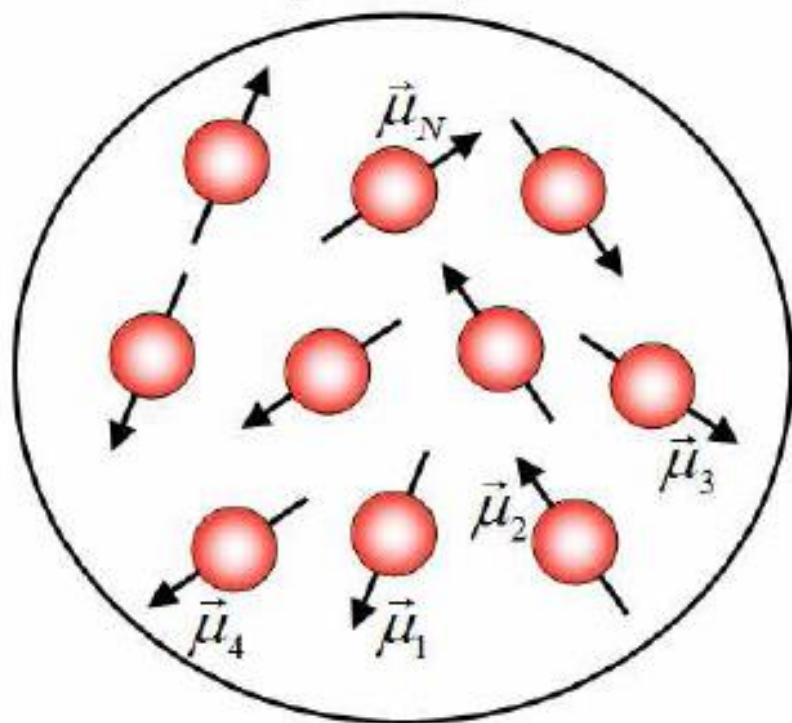
MAGNETICKÉ POLE

- Elektrony „obíhají“ kolem jádra (analogie s cívkou).
  - Orbitální mag. moment (μ_L)
- Elektrony mají vnitřní moment hybnosti („rotace kolem osy“).
  - Spinový mag. moment (μ_S)
- Nukleony mají vnitřní moment hybnosti („rotace kolem osy“).
  - Jaderný mag. Moment
  - <https://periodictable.com/Isotopes/001.1/index.html>

MAGNETIZACE

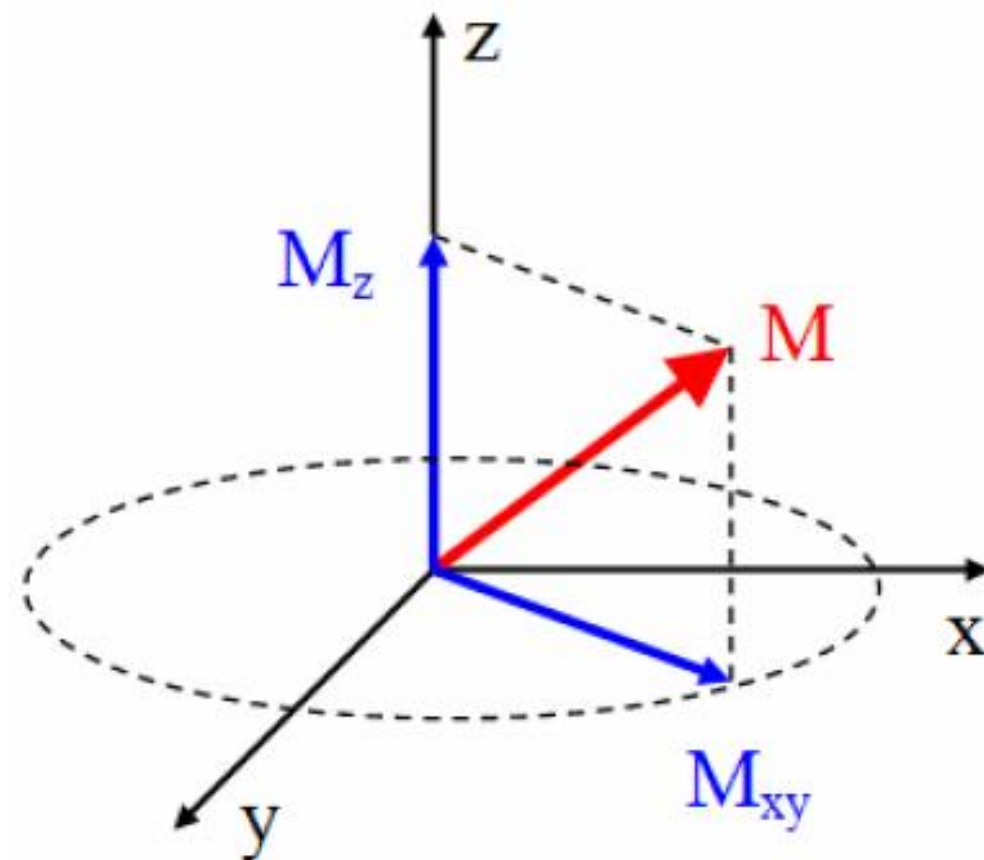
N = počet částic v látce

V = objem látky

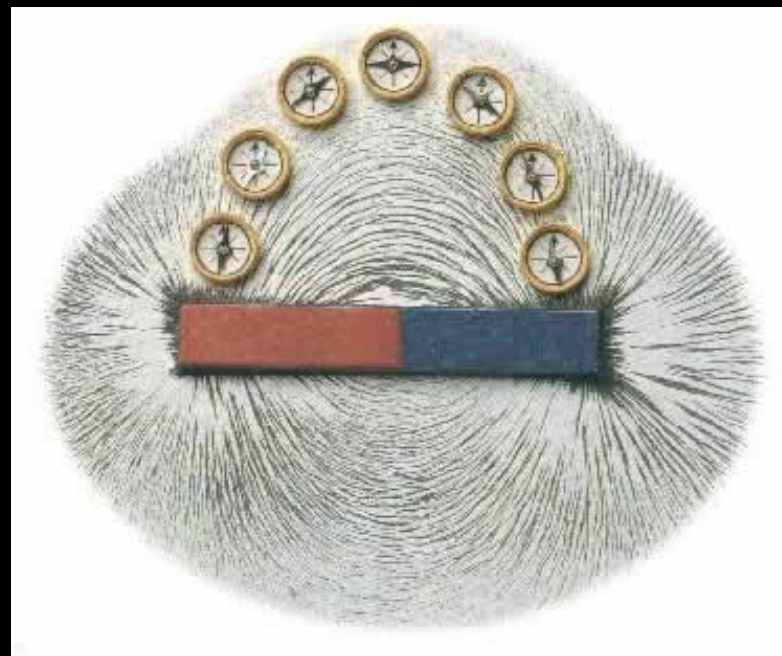
$$\vec{M} = \frac{1}{V} \sum_{i=1}^N \vec{\mu}_i$$

$\vec{\mu}_1 \dots \vec{\mu}_N$

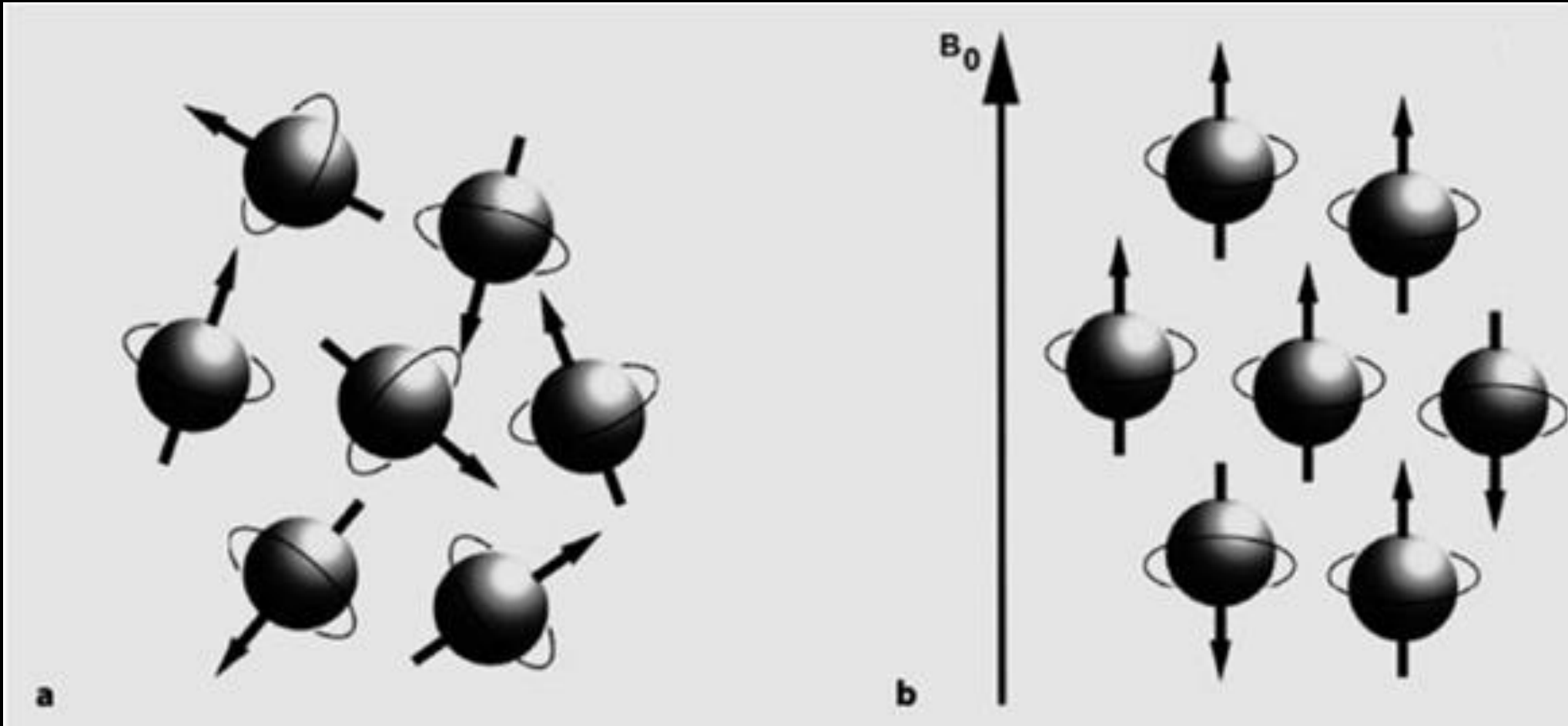

MAGNETIZACE

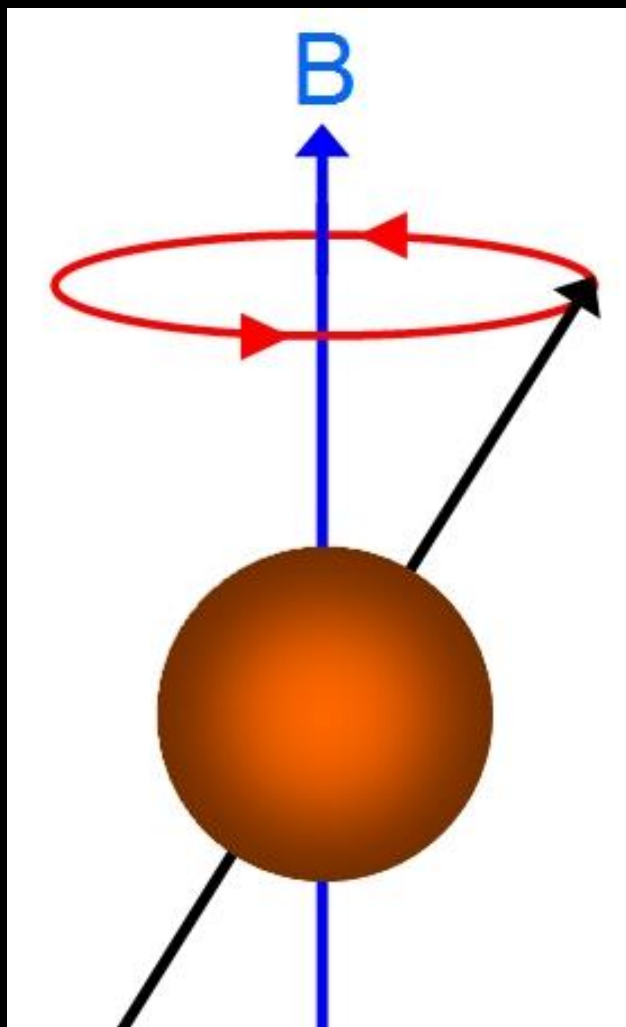
- Důsledkem nenulové teploty ($T > 0 \text{ K}$) se částice pohybují zcela náhodně a také orientace magnetických momentů je zcela náhodná.
- Proto je střední hodnota vektoru magnetizace nulová $\langle \vec{M} \rangle = 0$.
- Orientace mag. momentů v silném vnějším statickém mag. poli .
  - Střelka kompasu

MAGNETIZACE

MAGNETIZACE

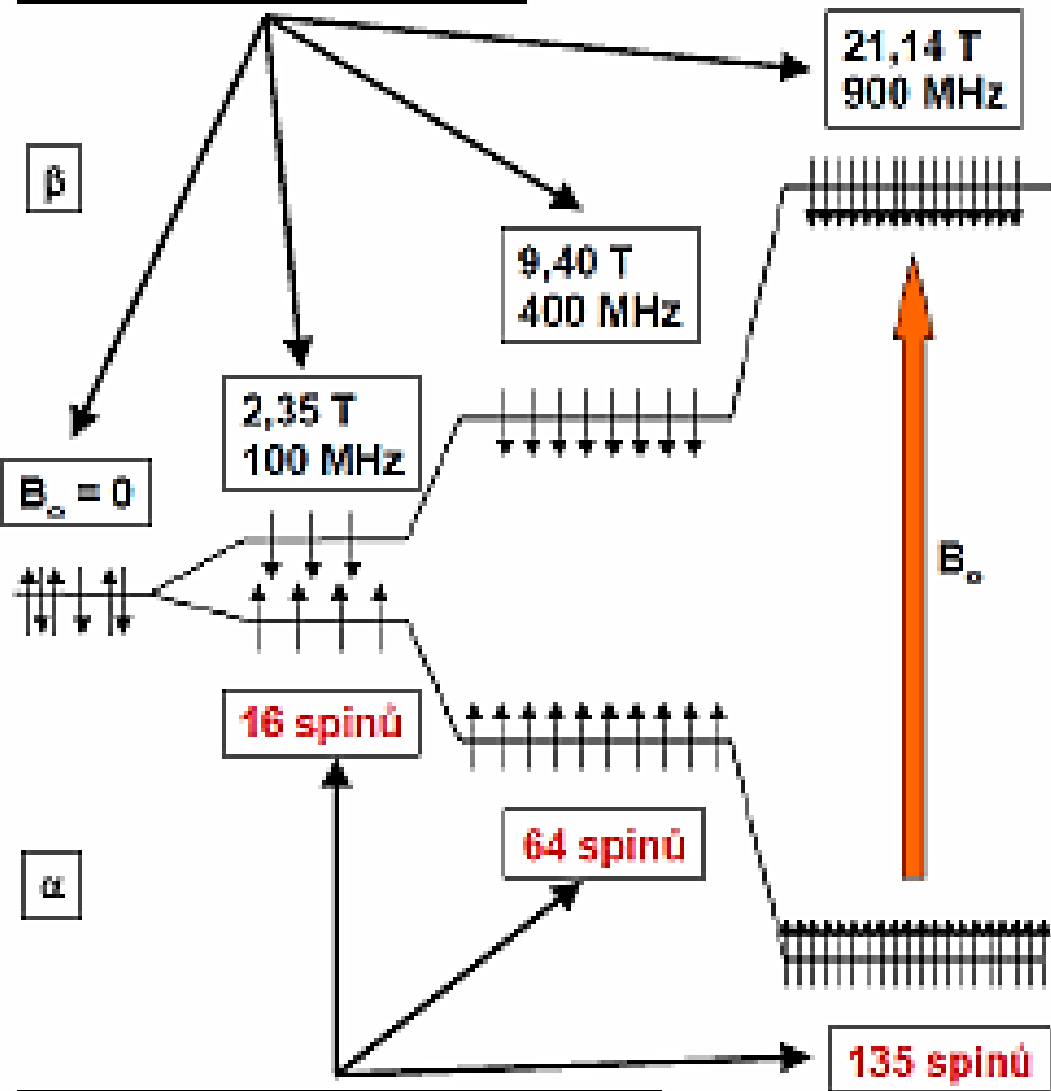

$$f_L = \frac{\gamma}{2\pi} B_0$$

$$E = hf$$

Atom	Isotop	f_L [MHz] v B=1T
Vodík	^1H	42,7
Uhlík	^{13}C	10,7
Dusík	^{14}N	6,1
Fosfor	^{31}P	17,2
EMR		1,44

Velikost mag. pole

Přebytek spinů na nižší energetické hladině

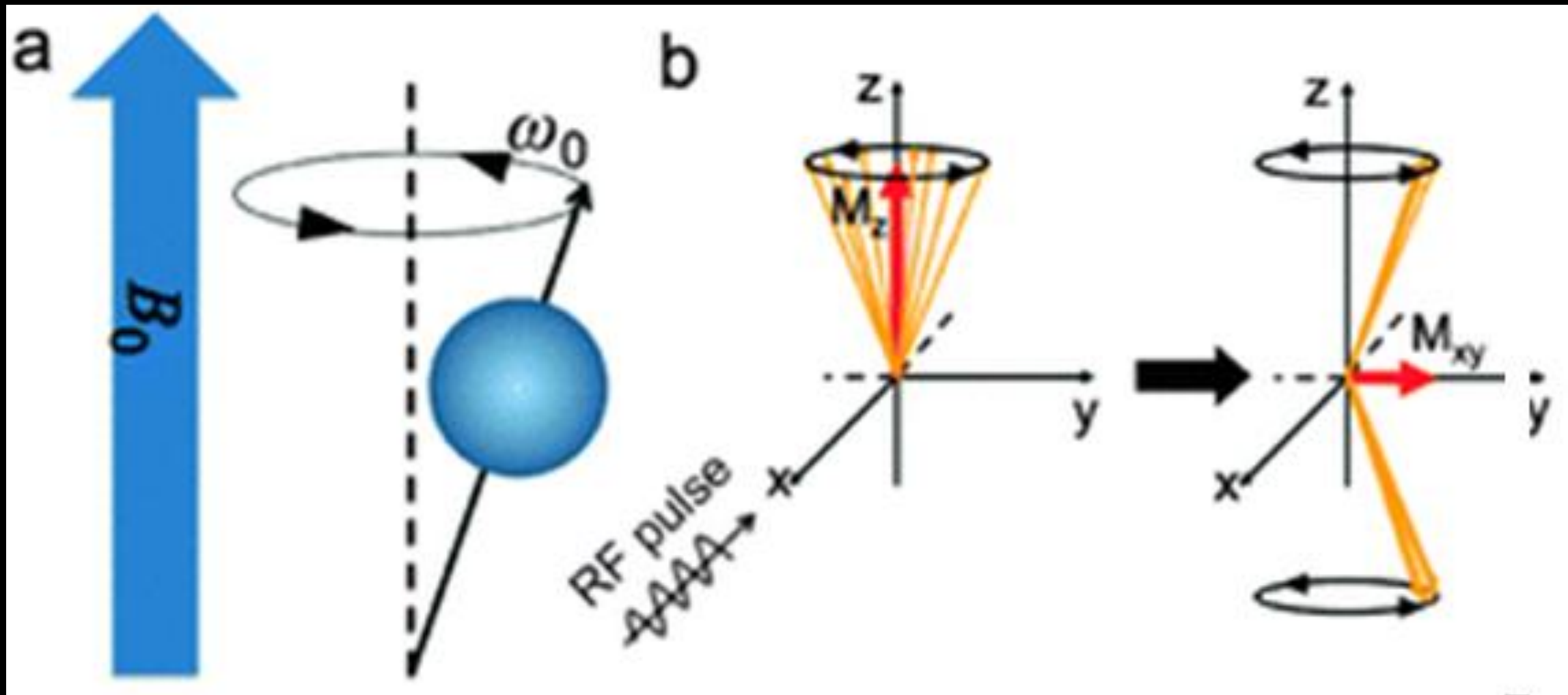
MAGNETIZACE

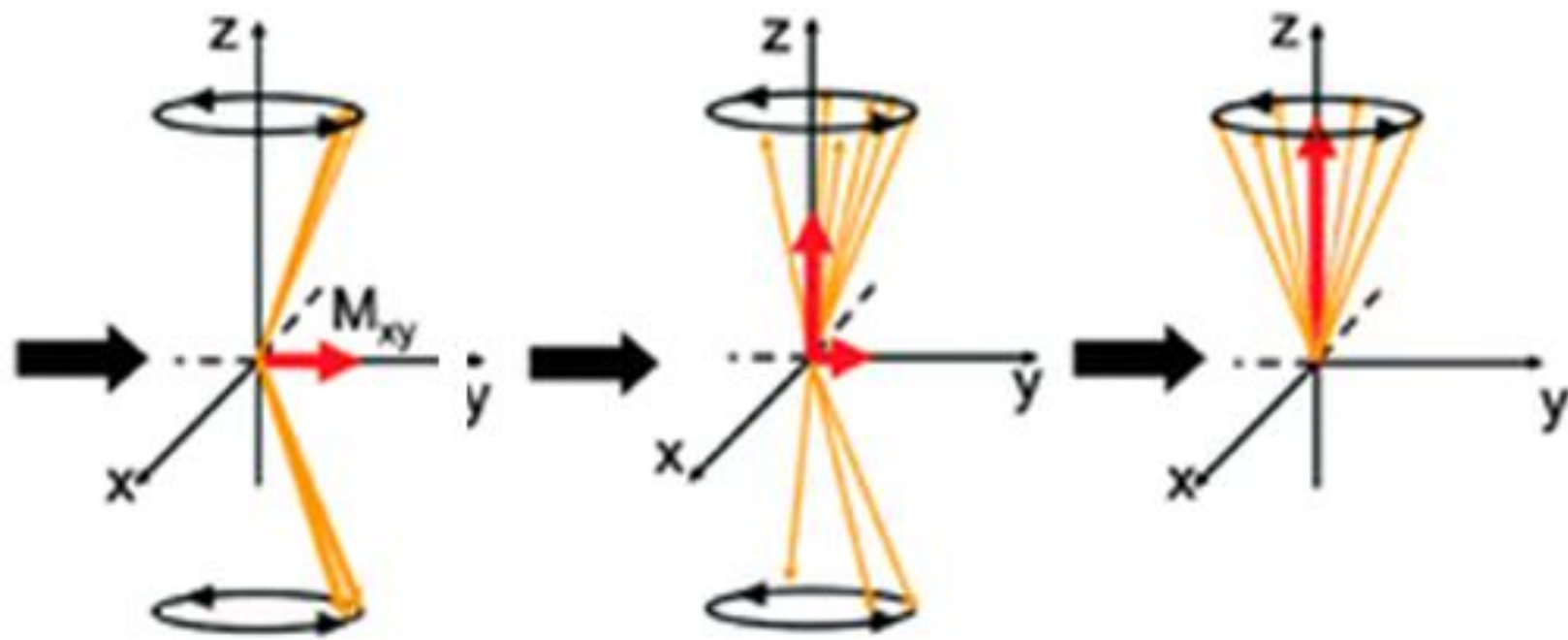
$$\frac{N_{\alpha}}{N_{\beta}} = e^{\left(\frac{\Delta E}{k_B T}\right)}$$

$$\Delta E = \gamma \hbar B_0$$

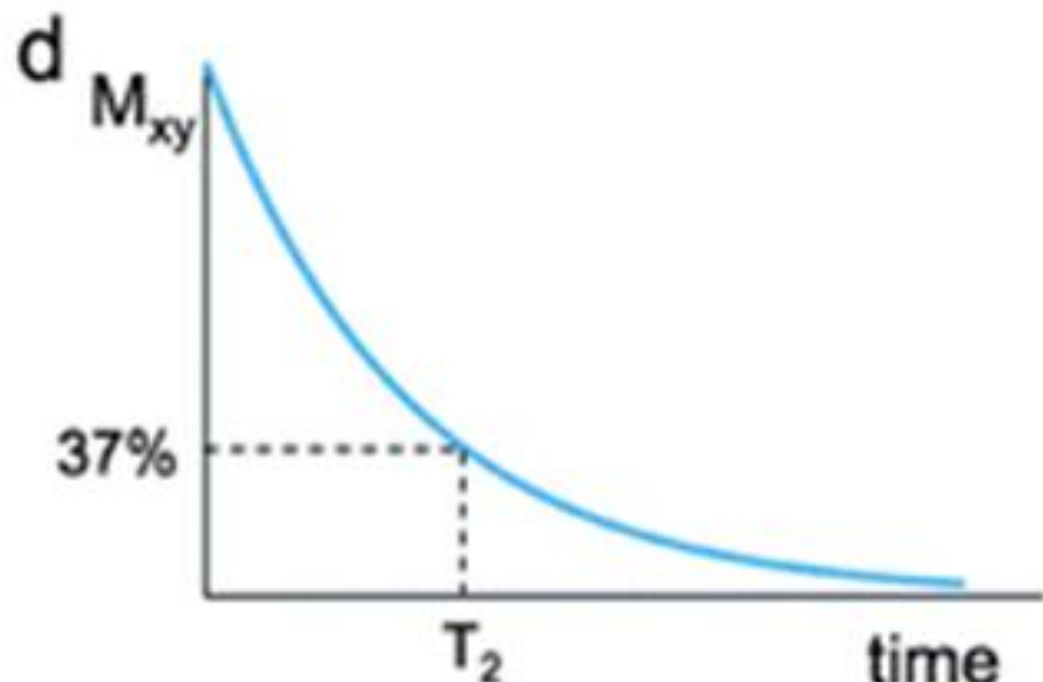
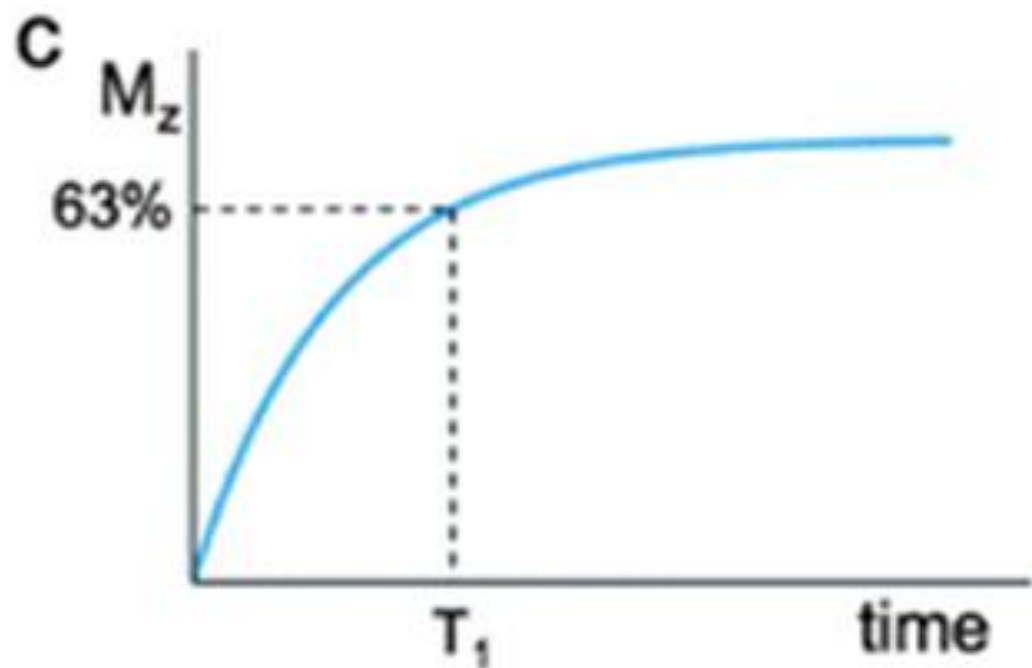

RELAXACE

RELAXACE

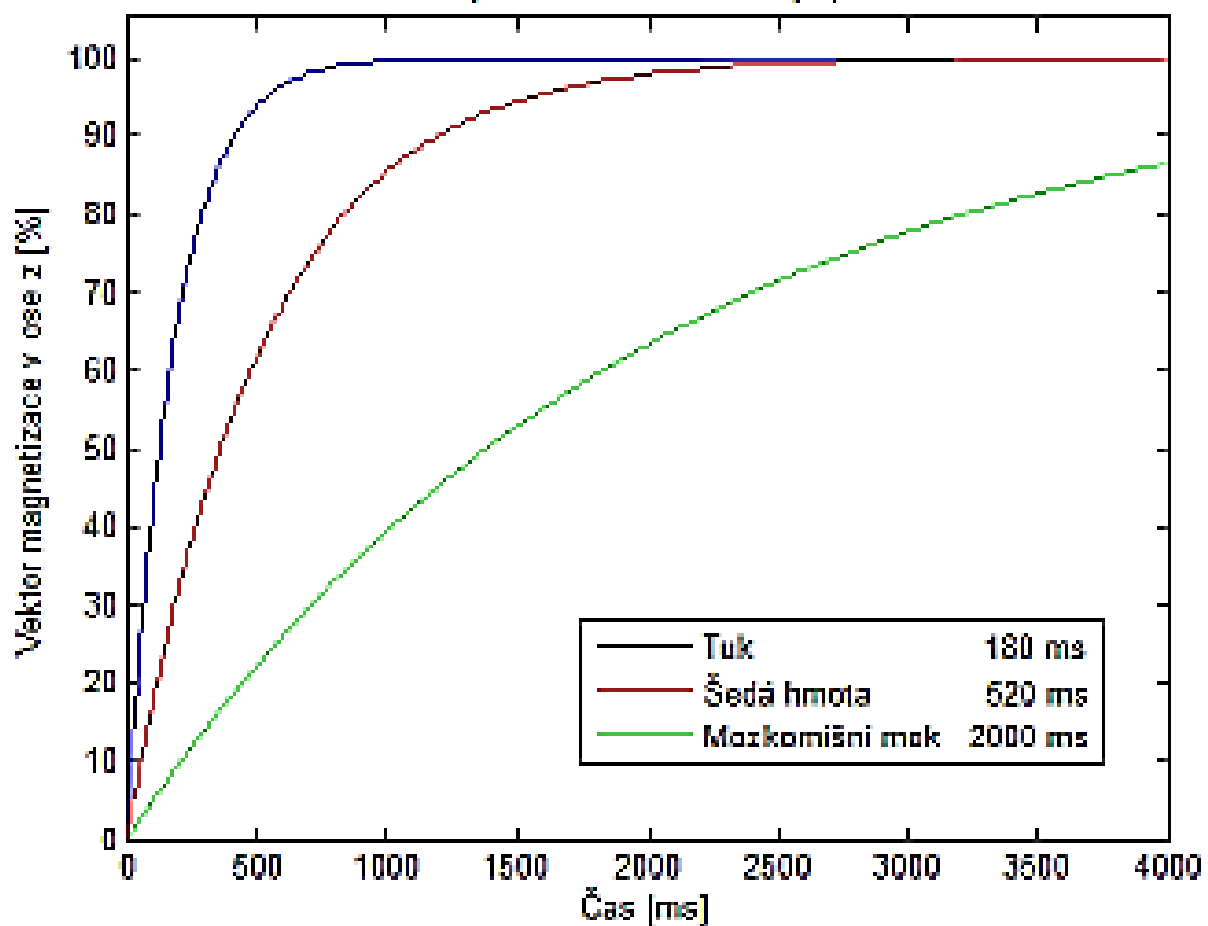

RELAXACE

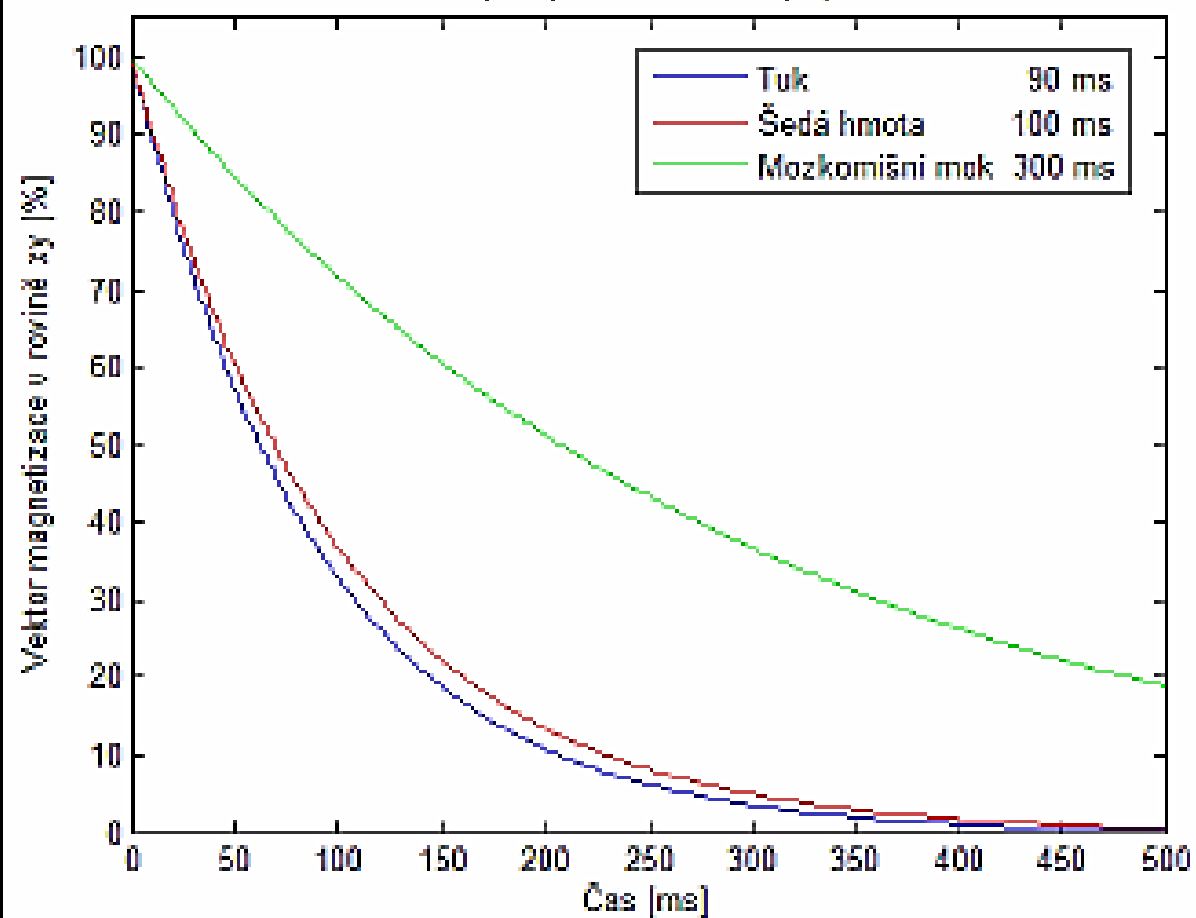
Typ látky	T_1 [ms]	T_2 [ms]
tuk	250	60
sval	900	50
krev	1400	100-200
Mozek		
šedá hmota (GM)	950	100
bílá hmota (WM)	600	80
cerebrospinální tekutina (CSF)	2000	250

RELAXACE

Spin-nířžková interakce (T1)

Spin-spinová interakce (T2)

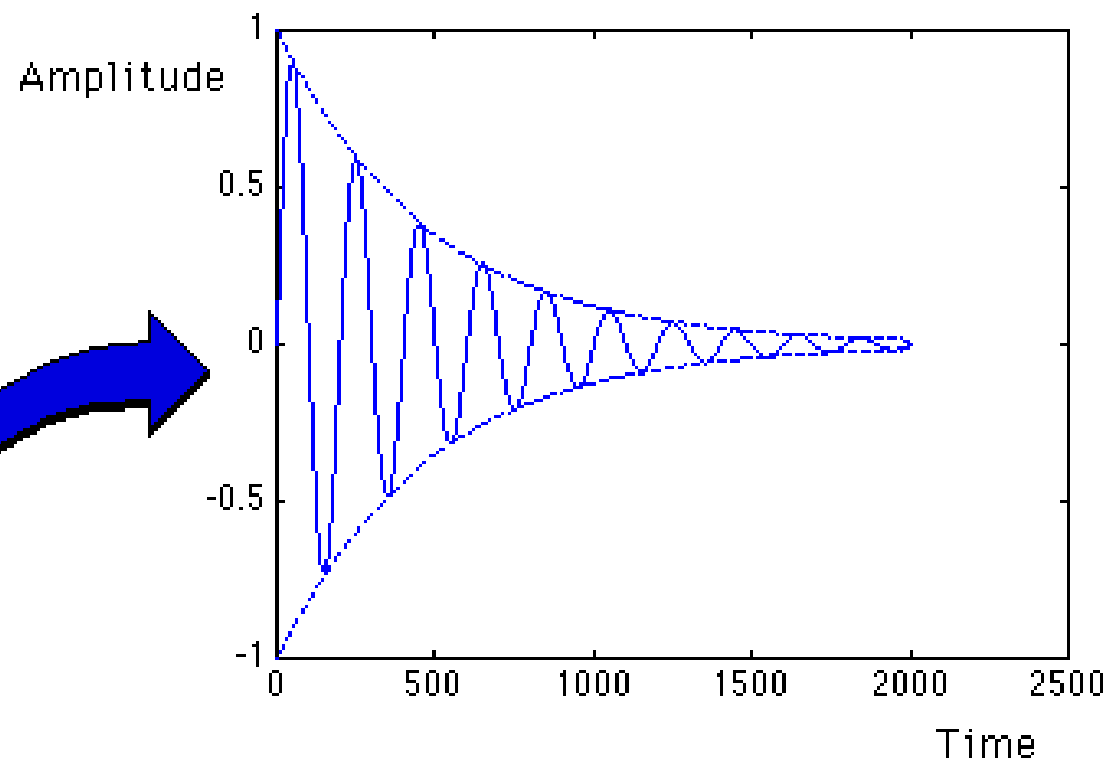
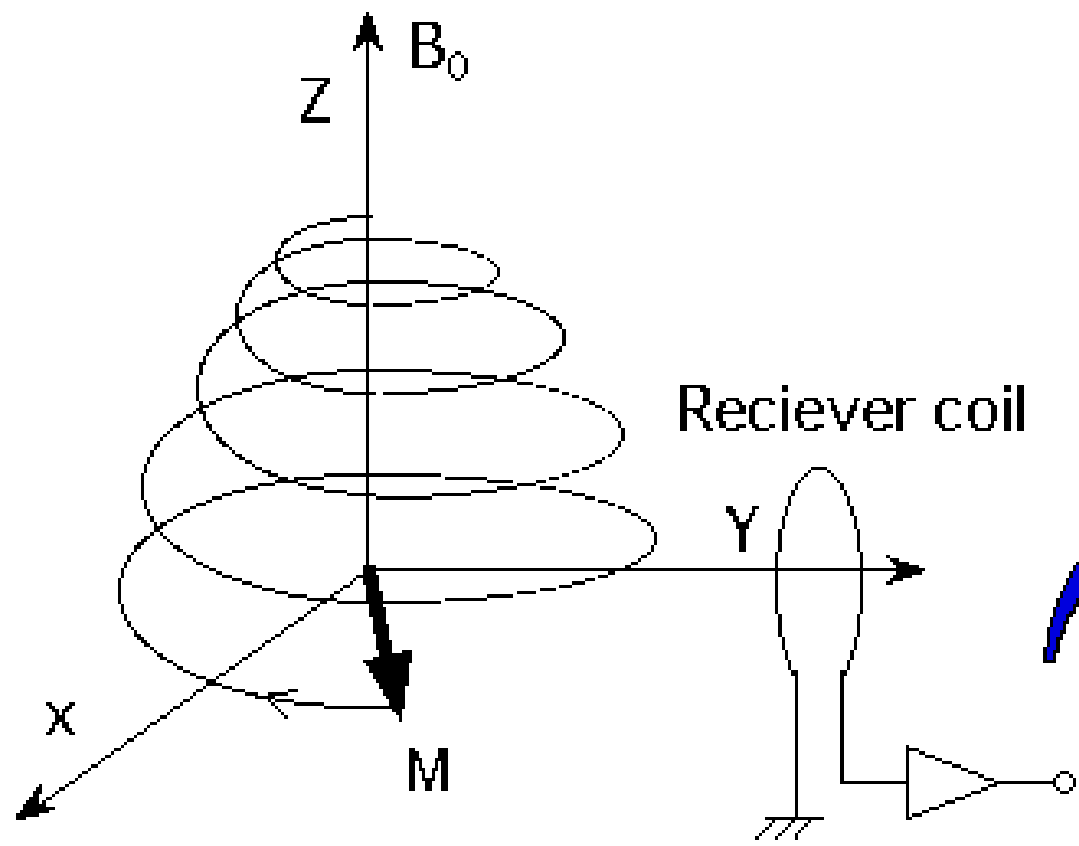

SIGNÁL

- Detekce signálu je založena na elektromagnetické indukci:
  - Mění-li se magnetický indukční tok cívkou, indukuje se v ní indukované elektromotorické napětí.
  - Při změně magnetizace dochází ke změně magnetického indukčního toku a v detekčních cívkách se indukuje střídavý proud o Larmorově frekvenci.
  - Amplituda napětí je úměrná magnetizaci a tudíž i hustotě jader.
  - Volně detekovaný signál (Free Induction Decay FID) je periodická tlumená funkce.

$$FID = M_0 \cos(\omega_0 t) e^{-\frac{t}{T_2^*}}$$

SIGNÁL

FID

SIGNÁL

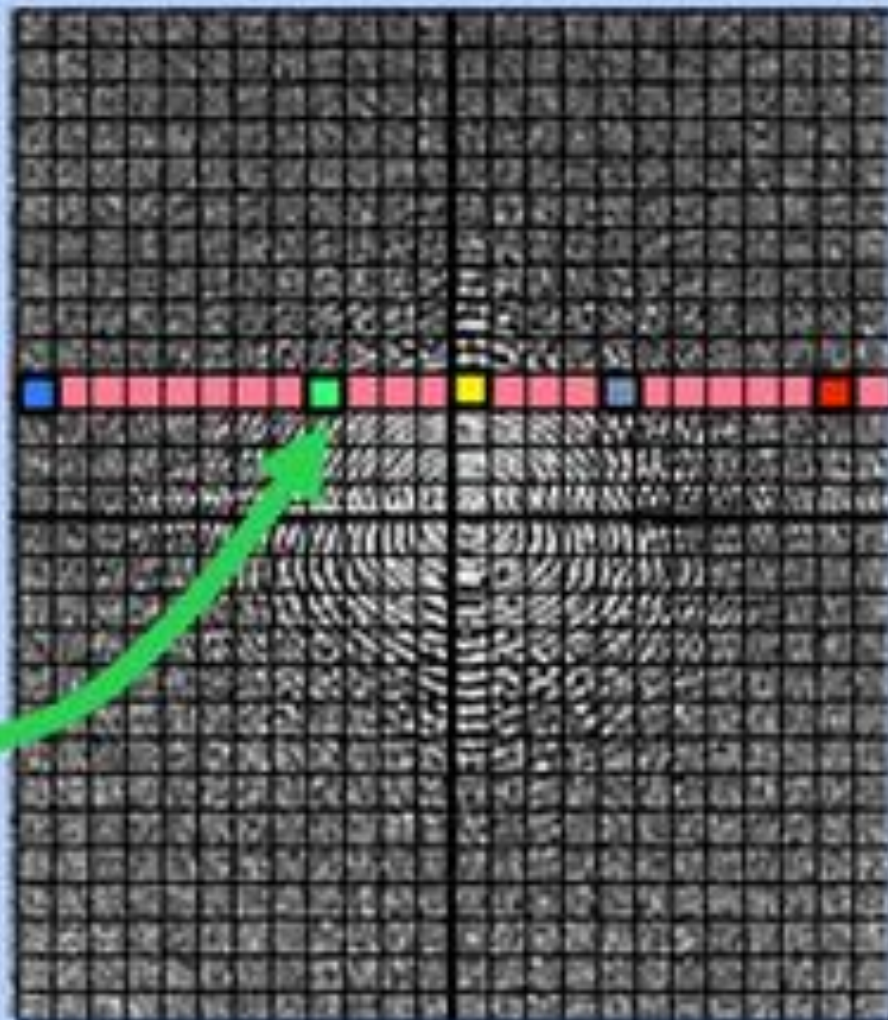
MR Signal with
Sampled Raw Data

Re -1.028

Im +0.913

Each data point is a

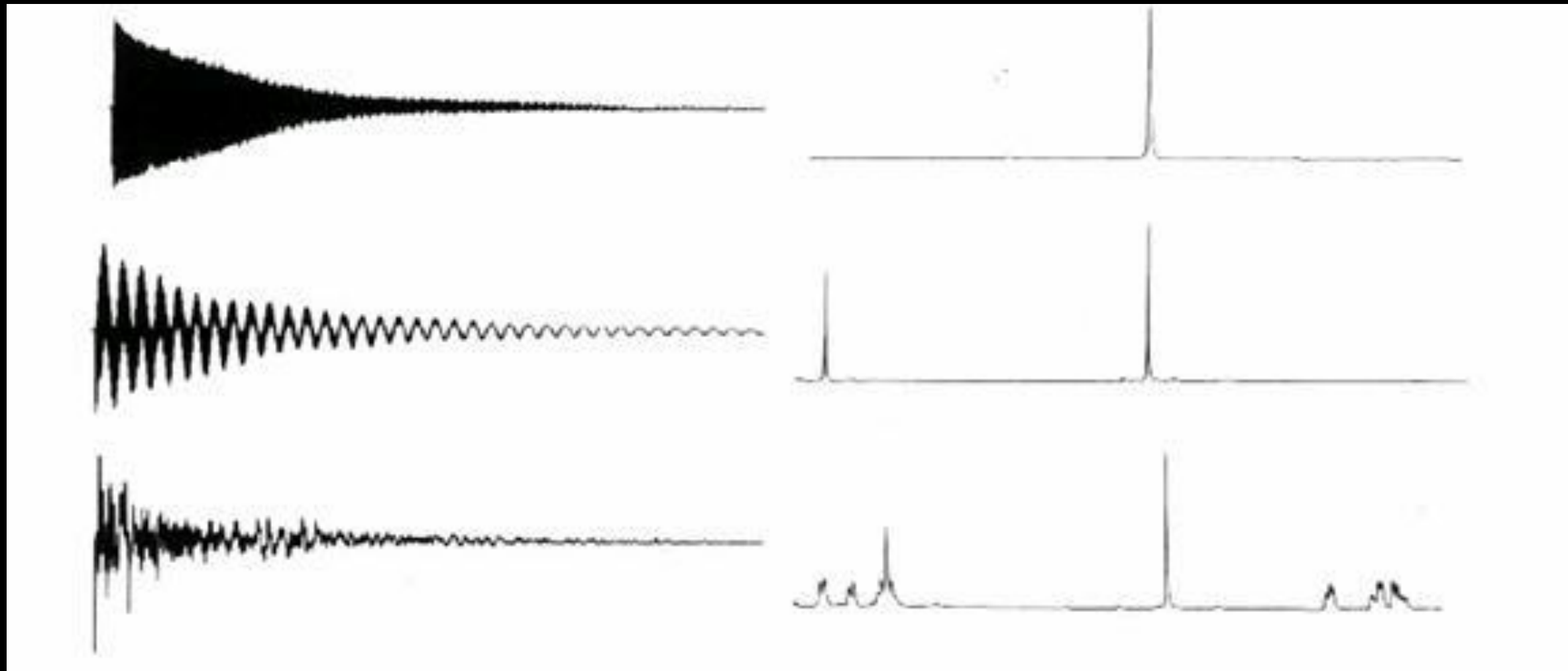
FOURIEROVA TRANSFORMACE

- Na signál se aplikuje Fourierova transformace.
- Co dělá Fourierova transformace?
- Převádí signál z časové domény do frekvenční.

$$S(\omega) = \int_{-\infty}^{\infty} s(t)e^{-i\omega t} dt$$

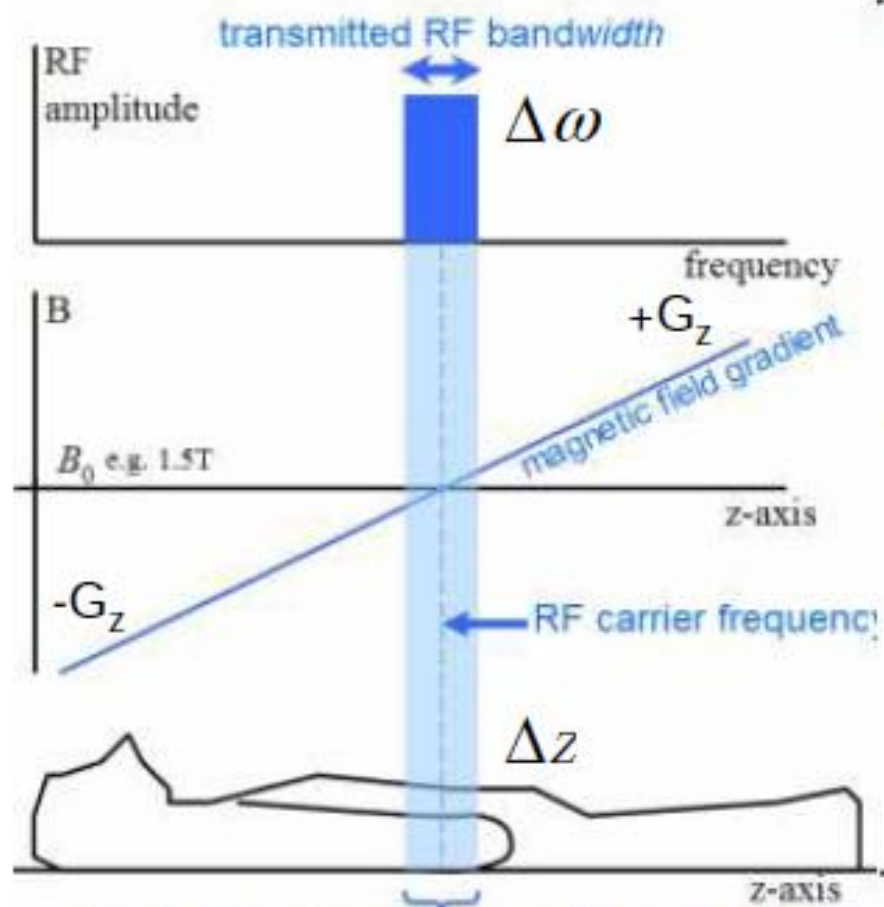

FOURIEROVA TRANSFORMACE

POZIČNÍ KÓDOVÁNÍ

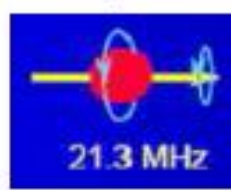
- Jak ovšem poznáme odkud přesně signál detekujeme?
- Protože signál detekujeme z celé vyšetřované oblasti zároveň, je prostorová informace ve FID signálu ztracena.
- Potřebujeme do signálu informaci o poloze zdroje signálu zahrnout uměle.
- K tomu využíváme tři gradientní cívky.
- Tyto gradientní cívky umístíme tak, aby produkovali v prostoru proměnné, ale časově konstantní magnetické pole.
- Magnetická indukce tohoto pole je výrazně menší než vnějšího pole B_0 .
- Proměnlivost (gradient) těchto polí určíme přesně pro potřeby daného experimentu (znalost gradientu v osách x, y, z je zásadní).

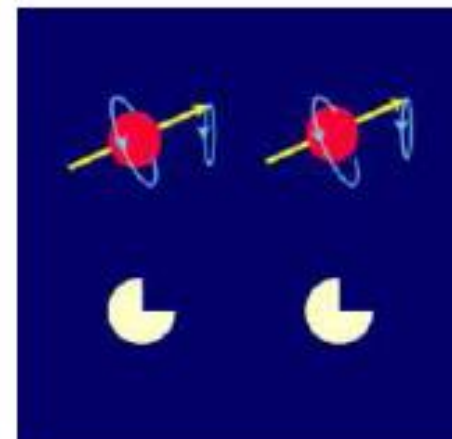
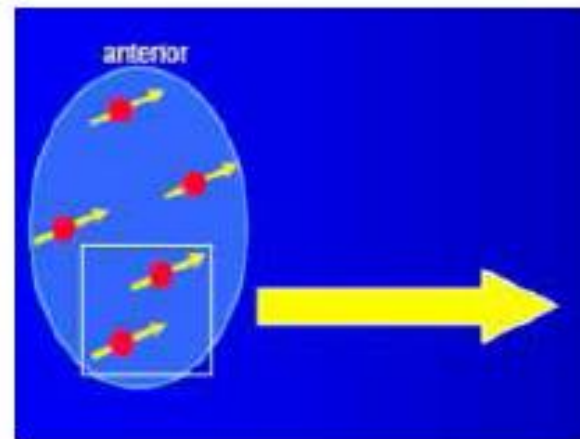
Larmor equation applies here: the image slice

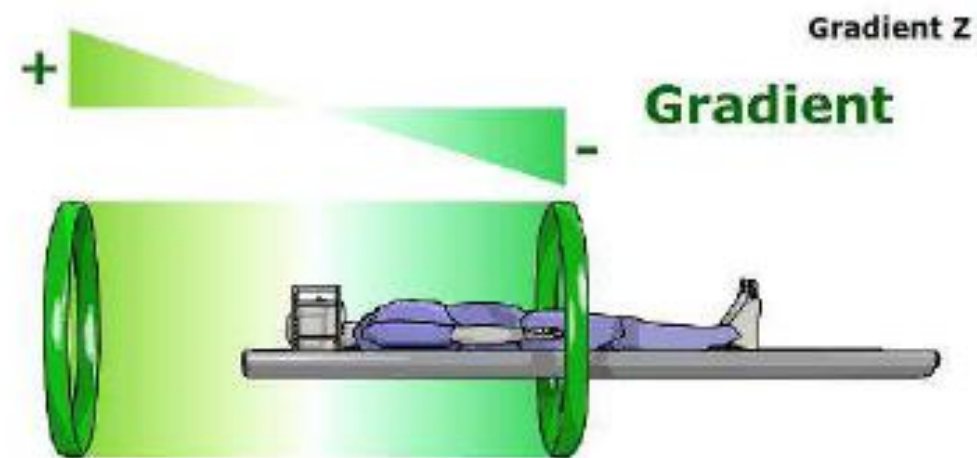
Nižší

Vyšší

Všechna jádra uvnitř zvolené tomografie precesují se stejnou frekvencí i fází.

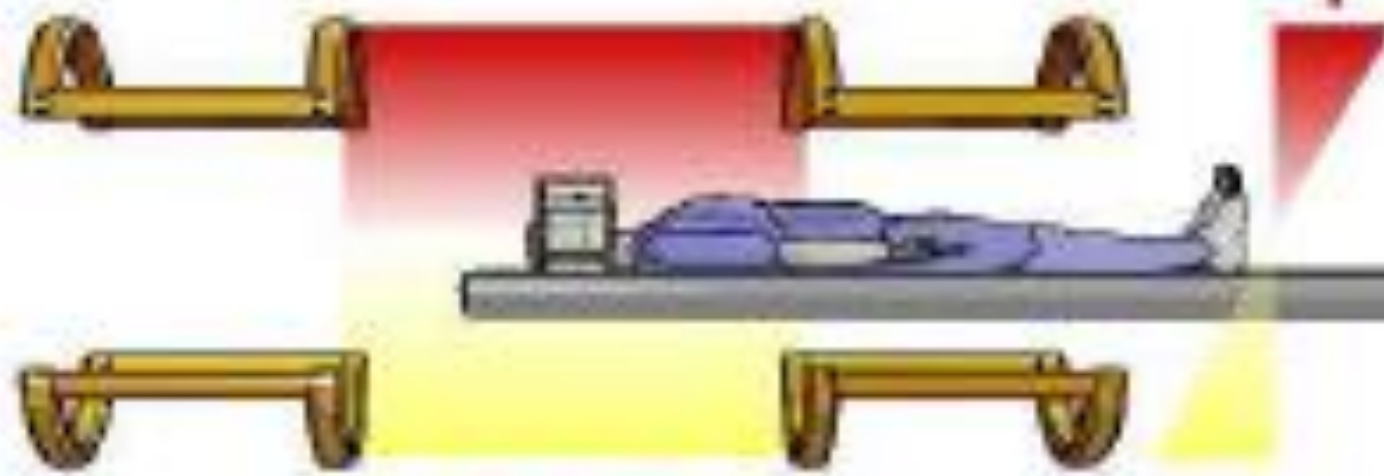

$$\Delta\omega = \gamma \cdot G_z \cdot \Delta z$$

Gradient Y

Gradient +

$B_0 +$
Gradient

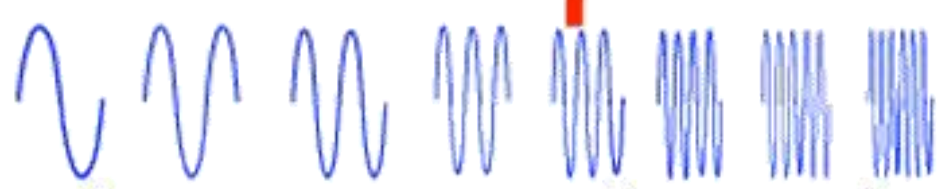
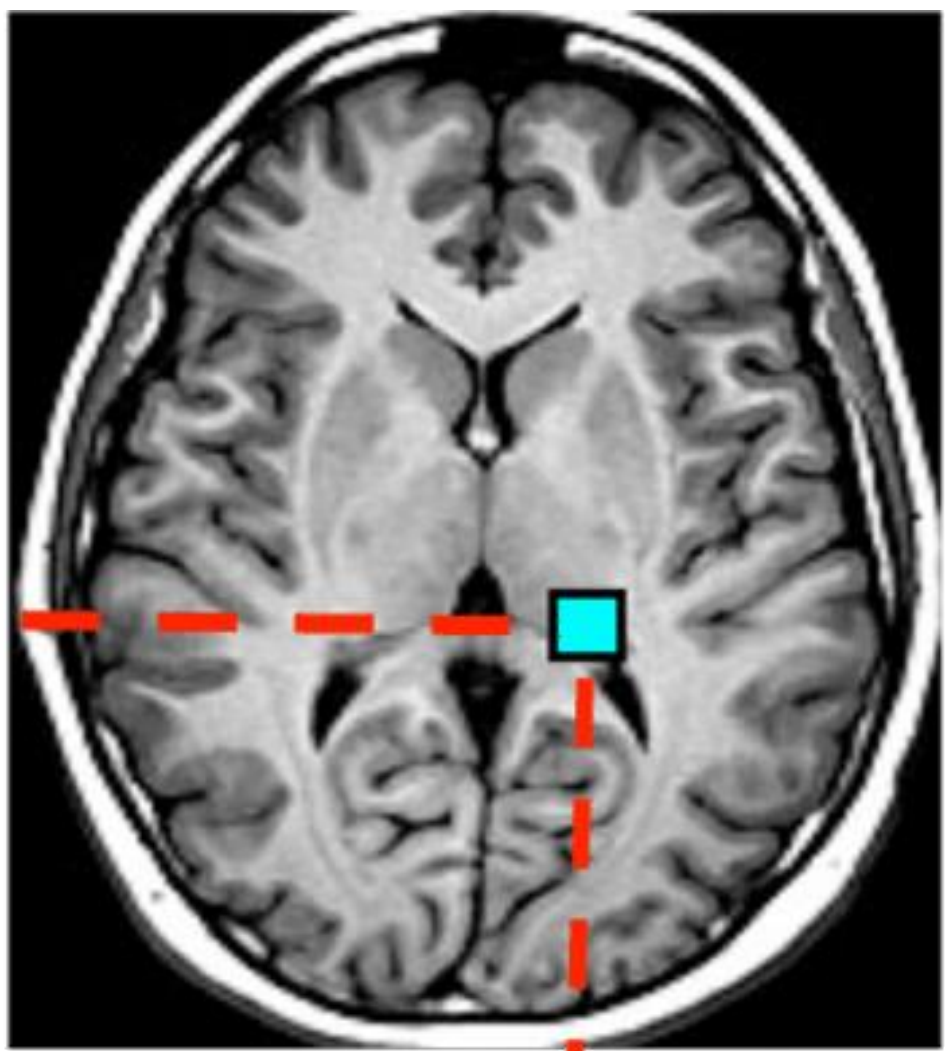
-

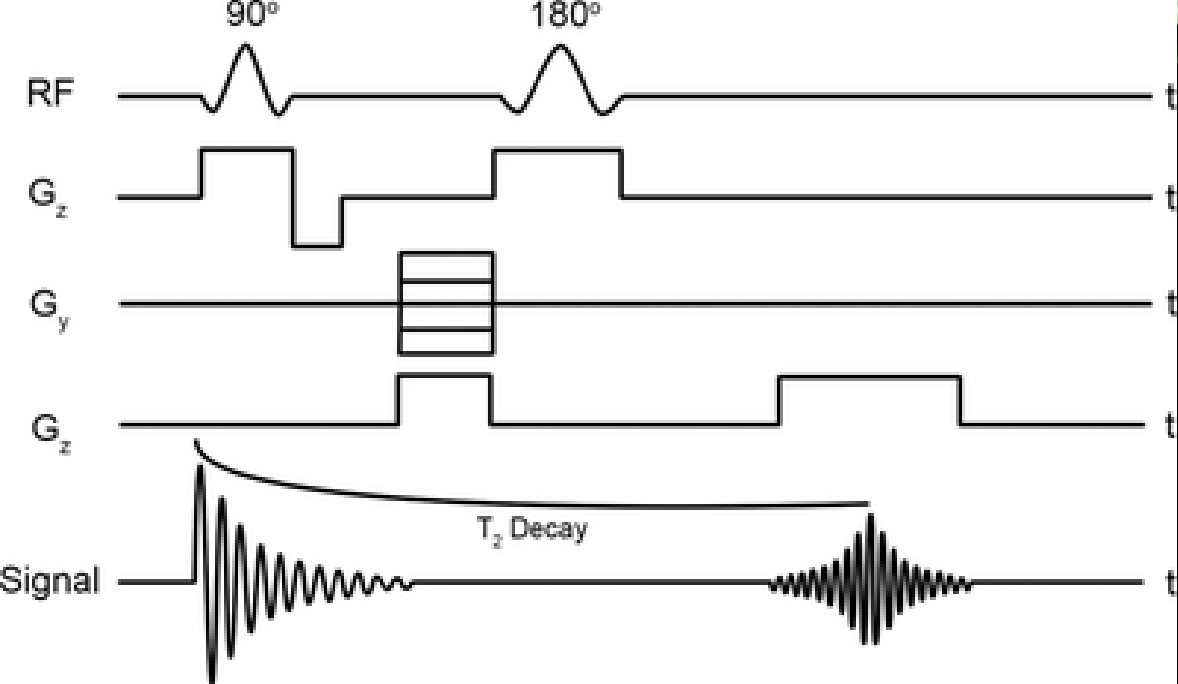
+
Gradient

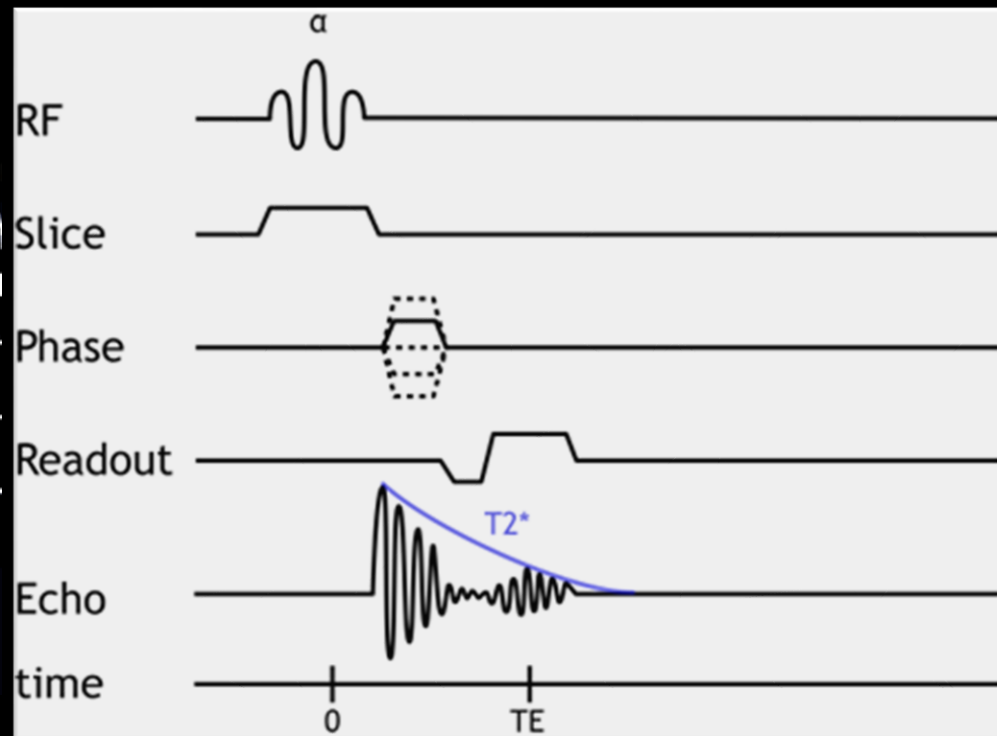
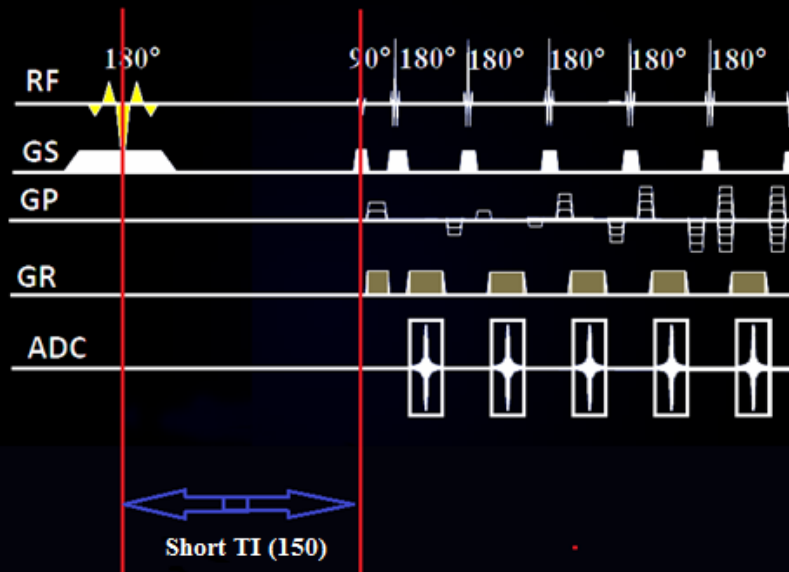
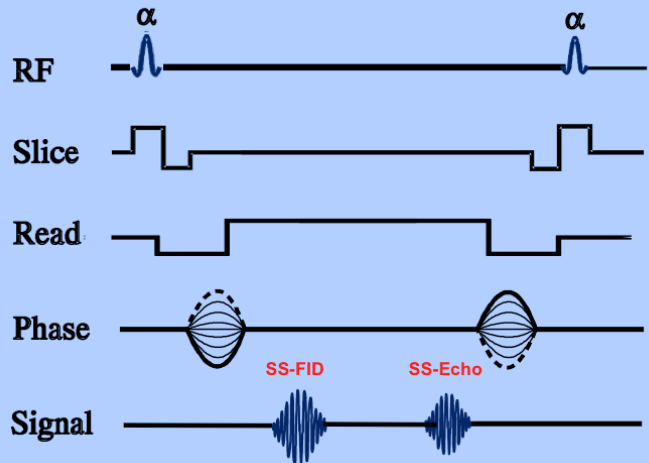
$B_0 +$
Gradient
Gradient X

PULSNÍ SEKVENCE

Dual Echo Steady State (DESS)

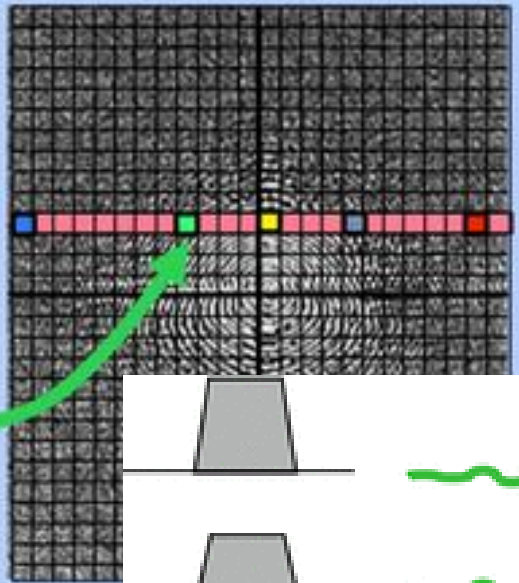

MR Signal with
Sampled Raw Data

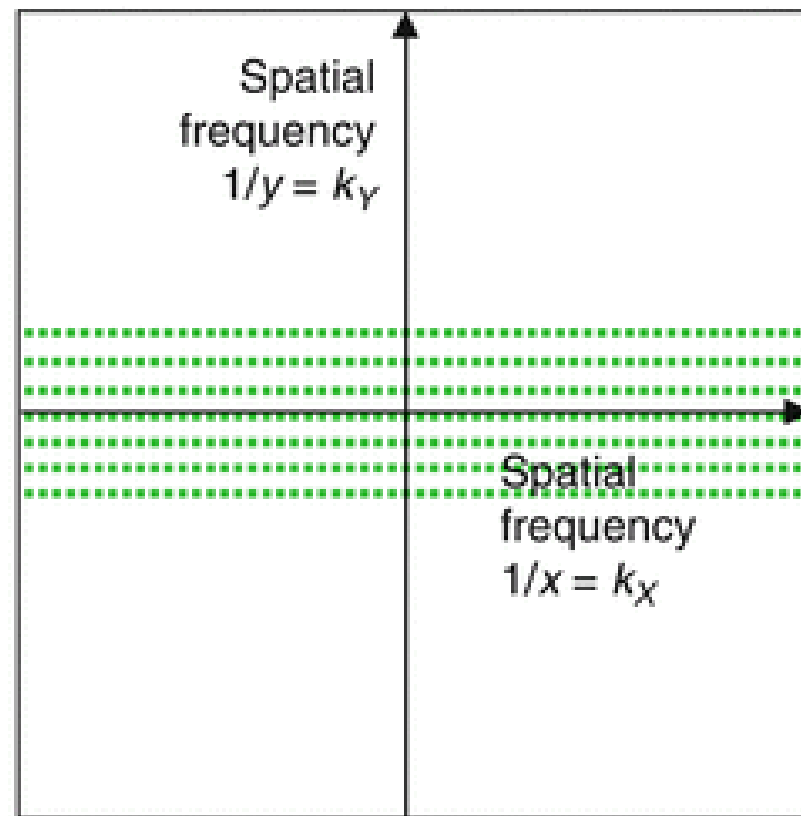
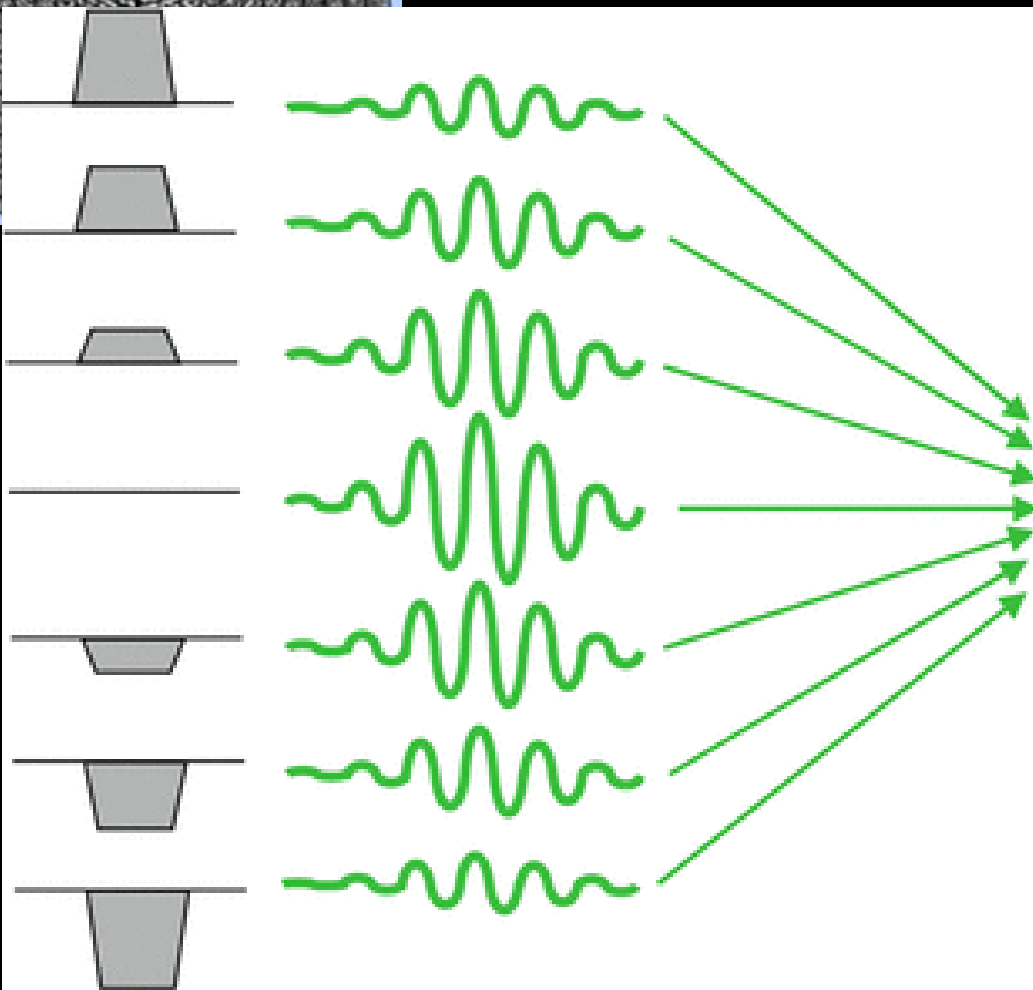

Re -1.028
Im +0.913

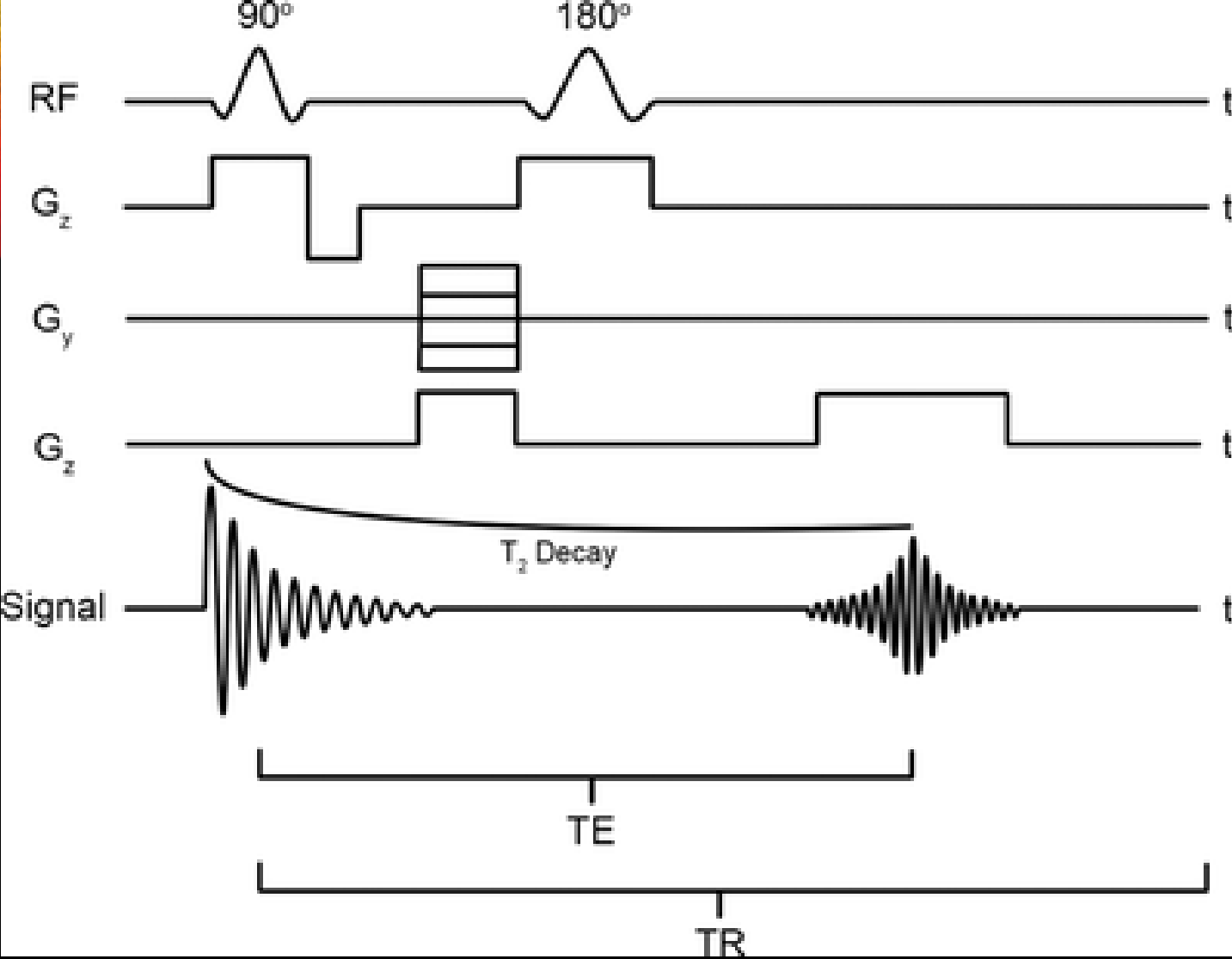
Each data point is a

PULSNÍ SEKVENCE

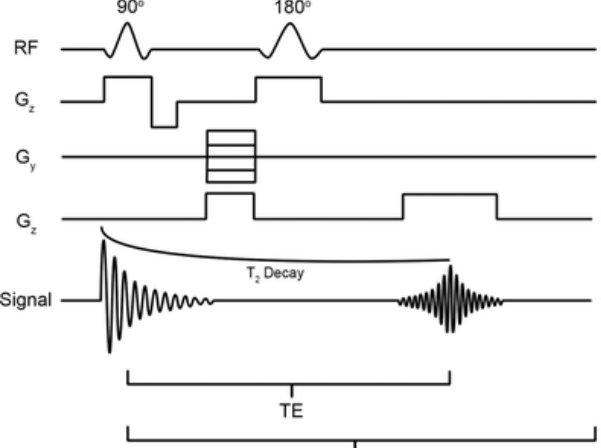
k-space filled line by line
'Cartesian' data acquisition

SPIN ECHO (SE)

$$S \sim PD \left(1 - e^{-\frac{TR}{T_1}} \right) e^{-\frac{TE}{T_2}}$$

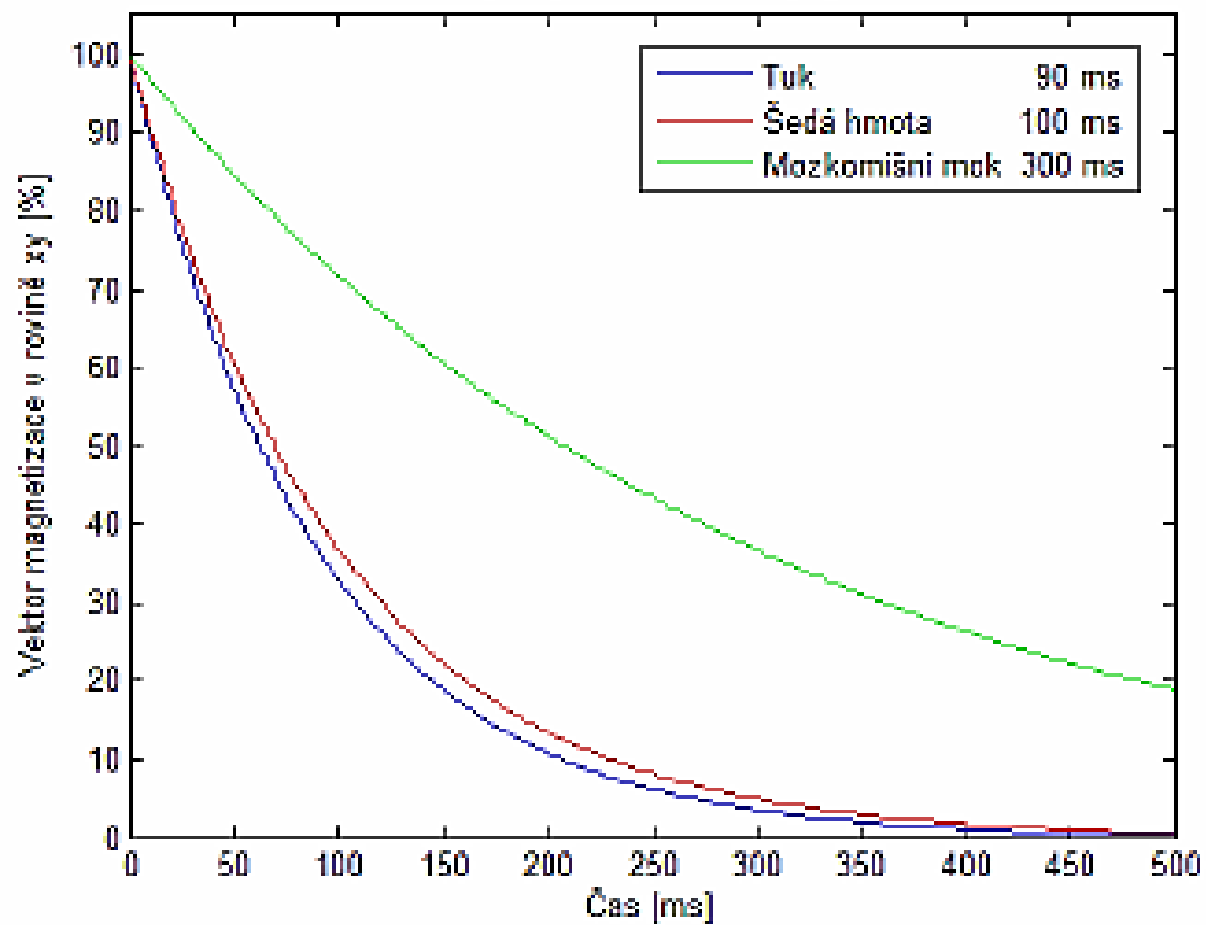

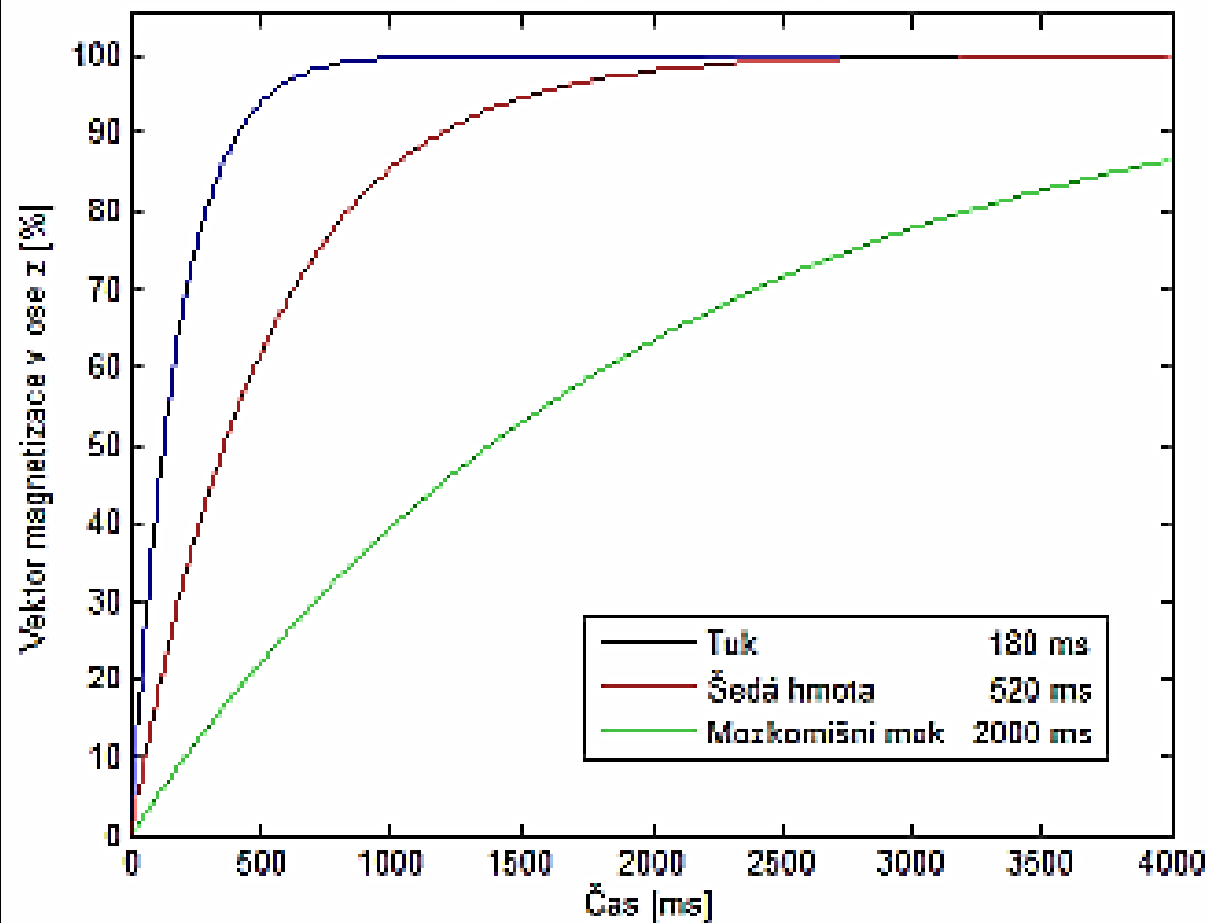
$$S \sim PD \left(1 - e^{-\frac{TR}{T_1}} \right) e^{-\frac{TE}{T_2}}$$

SPIN ECHO

Spin-spinová interakce (T2)

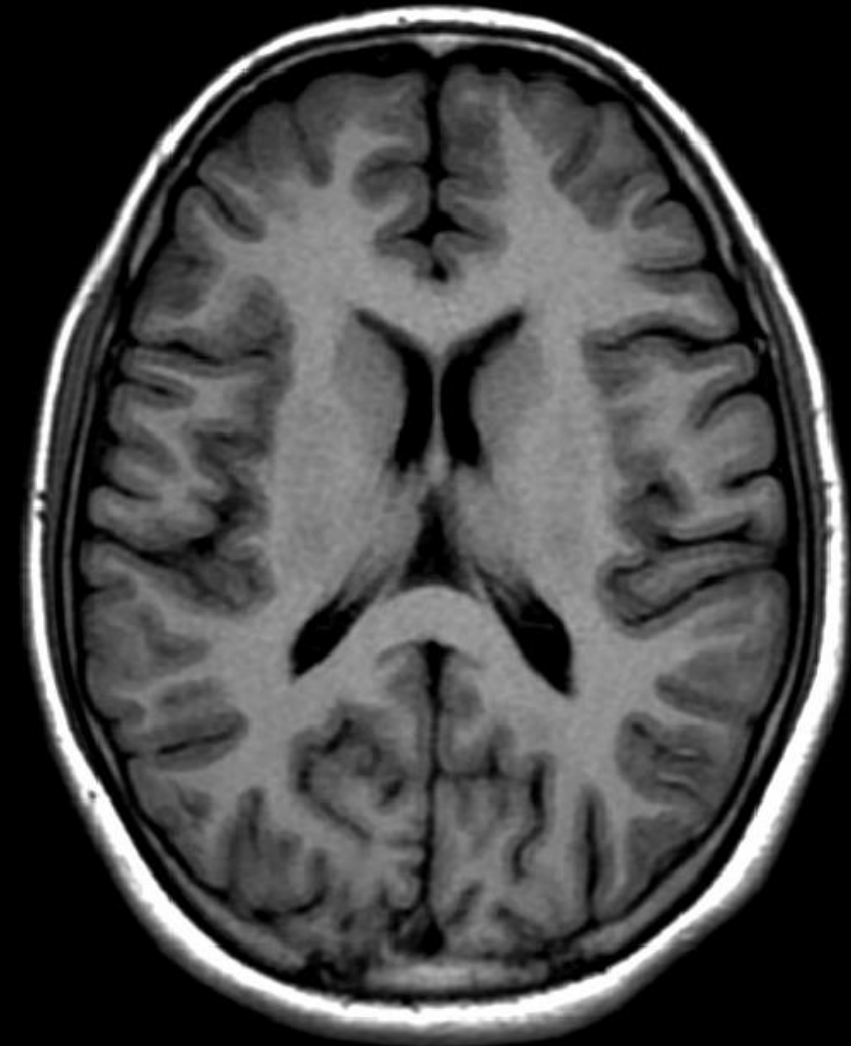
Spin-mřížková interakce (T1)

$$S \sim PD \left(1 - e^{-\frac{TR}{T_1}} \right) e^{-\frac{TE}{T_2}}$$

SPIN ECHO T1-W

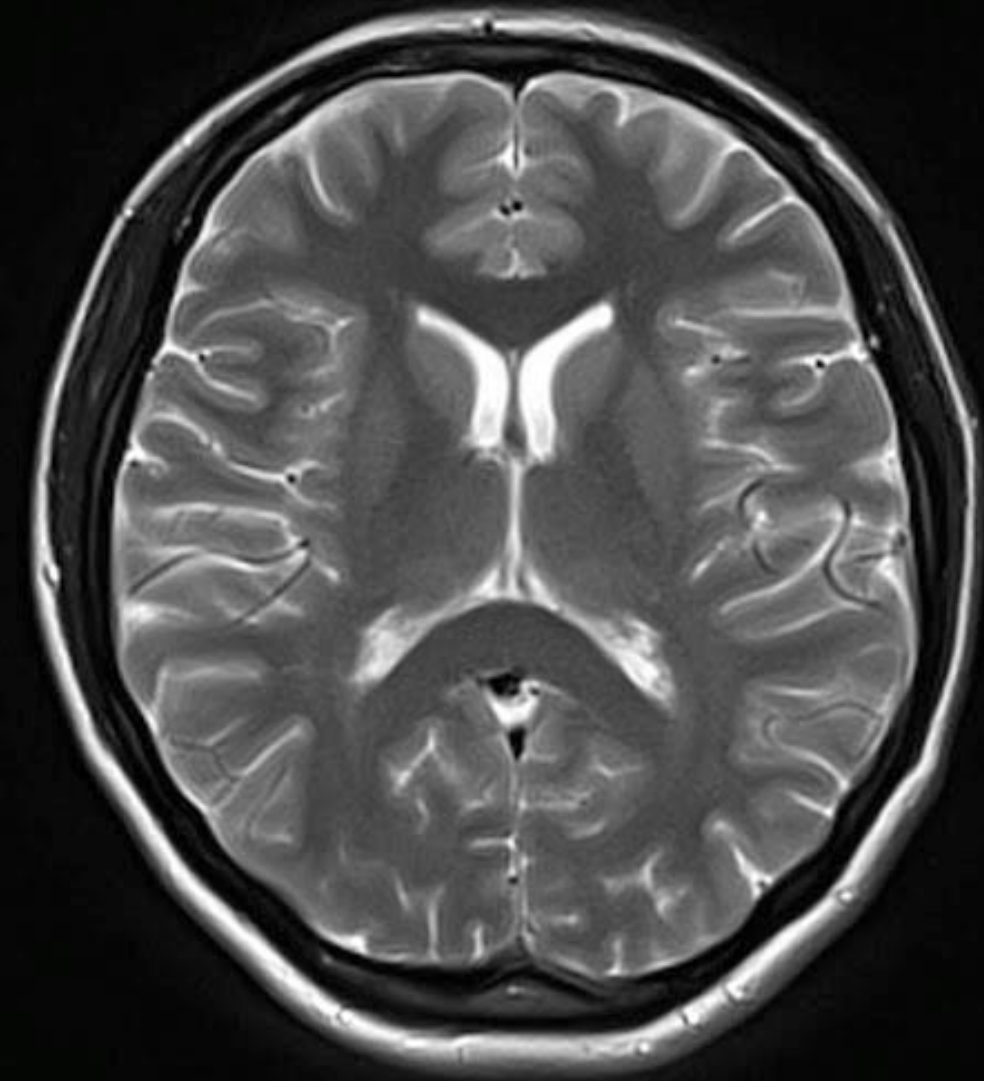
	CSF	GM	Tuk	
TE	8	8	8	
TR	600	600	600	
T1	2000	520	180	
T2	300	100	90	
EXP(-TR/T1)	0,7408	0,315	0,0357	
EXP(-TE/T2)	0,9737	0,923	0,9149	
1-EXP(-TR/T1)	0,2592	0,685	0,9643	
Součin	0,2524	0,632	0,8823	

$$S \sim PD \left(1 - e^{-\frac{TR}{T_1}} \right) e^{-\frac{TE}{T_2}}$$

SPIN ECHO T2-W

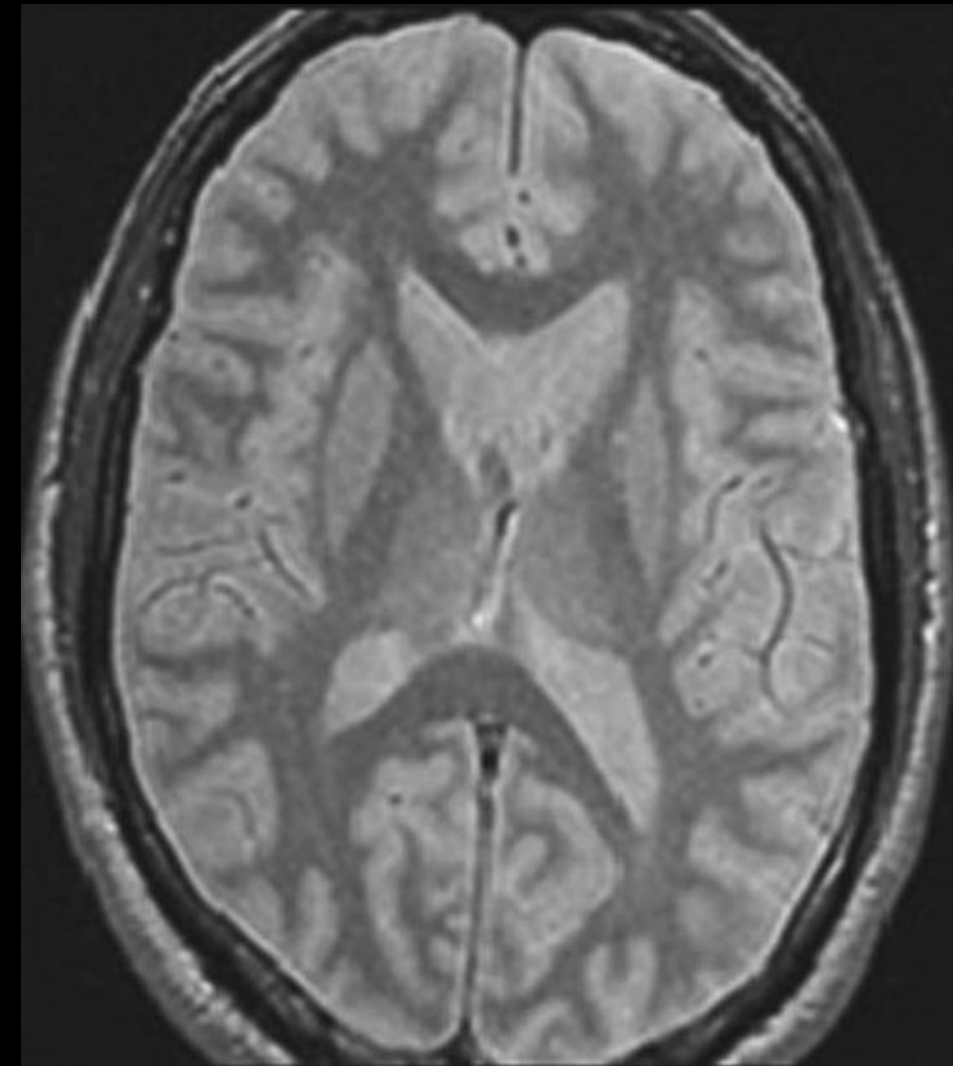
	CSF	GM	Tuk
TE	120	120	120
TR	6000	6000	6000
T1	2000	520	180
T2	300	100	90
EXP(-TR/T1)	0,0498	1E-05	3E-15
EXP(-TE/T2)	0,6703	0,301	0,2636
1-EXP(-TR/T1)	0,9502	1	1
Součin	0,6369	0,301	0,2636

$$S \sim PD \left(1 - e^{-\frac{TR}{T_1}} \right) e^{-\frac{TE}{T_2}}$$

SPIN ECHO PD

	CSF	GM	Tuk
TE	8	8	8
TR	6000	6000	6000
T1	2000	520	180
T2	300	100	90
EXP(-TR/T1)	0,0498	1E-05	3E-15
EXP(-TE/T2)	0,9737	0,923	0,9149
1-EXP(-TR/T1)	0,9502	1	1
Součin	0,9252	0,923	0,9149

$$S \sim PD \left(1 - e^{-\frac{TR}{T_1}} \right) e^{-\frac{TE}{T_2}}$$

SPIN ECHO

	CSF	GM	Tuk
TE	120	120	120
TR	600	600	600
T1	2000	520	180
T2	300	100	90
EXP(-TR/T1)	0,7408	0,315	0,0357
EXP(-TE/T2)	0,6703	0,301	0,2636
1-EXP(-TR/T1)	0,2592	0,685	0,9643
Součin	0,1737	0,206	0,2542

SPIN ECHO RYCHLOST AKVIZICE

- TR
- Počet průměrování
- Počet řádků k-prostoru

$$t = TR * \#phase * NEX$$

$$t(600ms, 256, 1) = 0,6 * 256 * 1 = 153,6s$$

$$t(4000, 256, 1) = 4 * 256 * 1 = 1024 s$$

$$t(500, 512, 4) = 0,5 * 512 * 4 = 1024 s$$

TURBO SPIN ECHO RYCHLOST AKVIZICE

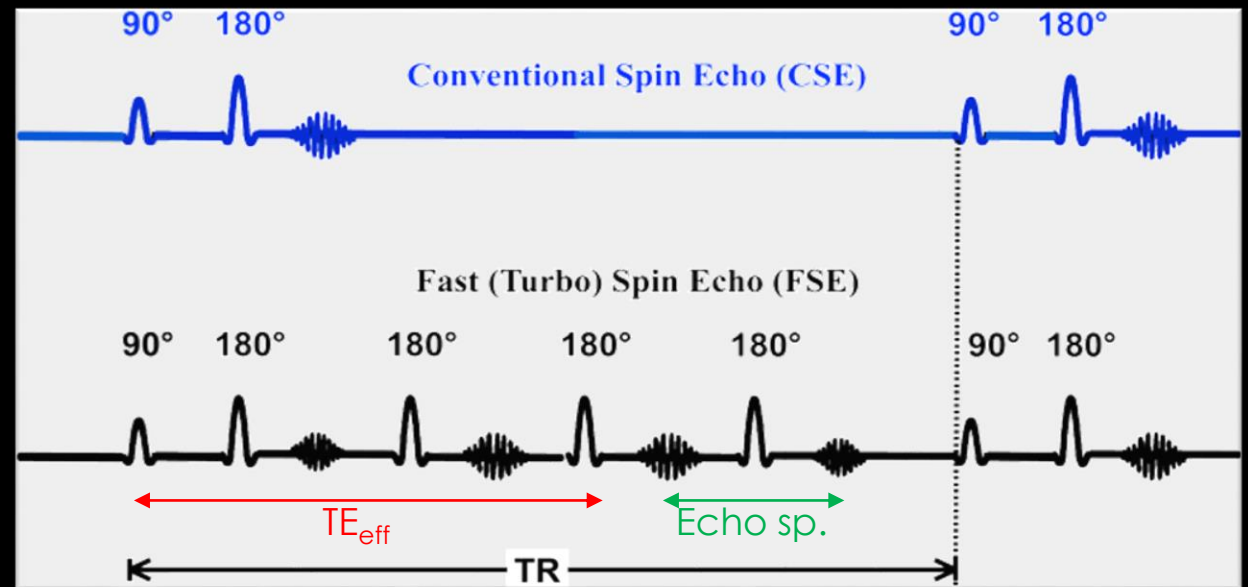
- TR, TF
- Počet průměrování
- Počet řádků k-prostoru
- Vysoký SAR

$$t = TR * \#phase * NEX / TF$$

$$t(600ms, 256, 1, 4) = 0,6 * 256 * 1/4 = 38s$$

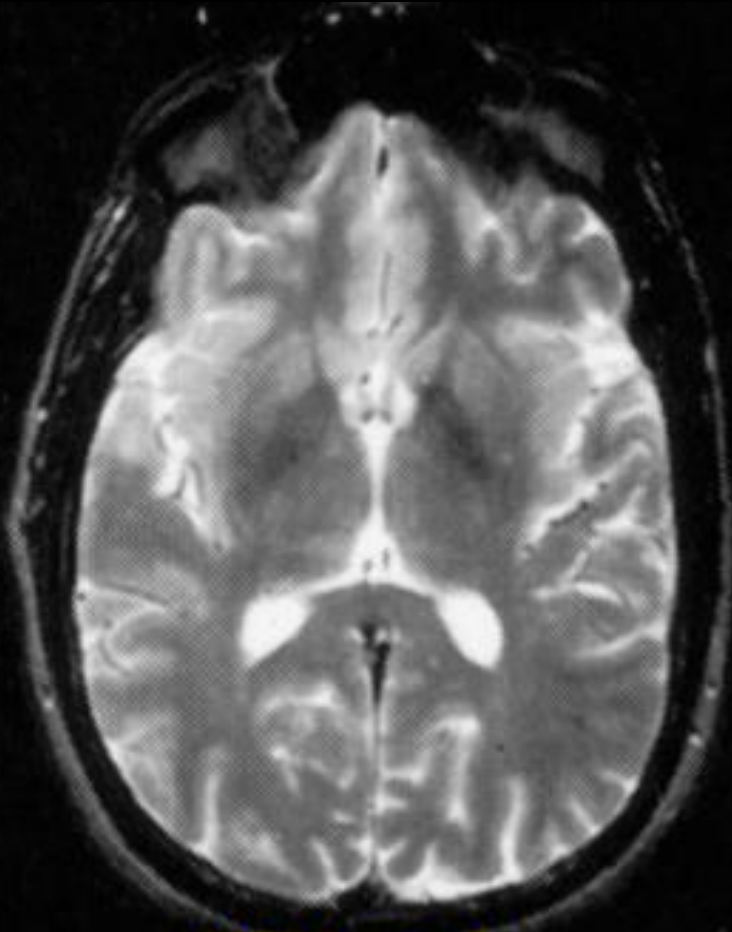
$$t(4000, 256, 1, 18) = 4 * 256 * 1 = 56,8 s$$

$$t(500, 512, 4, 4) = 0,5 * 512 * 4 = 256 s$$

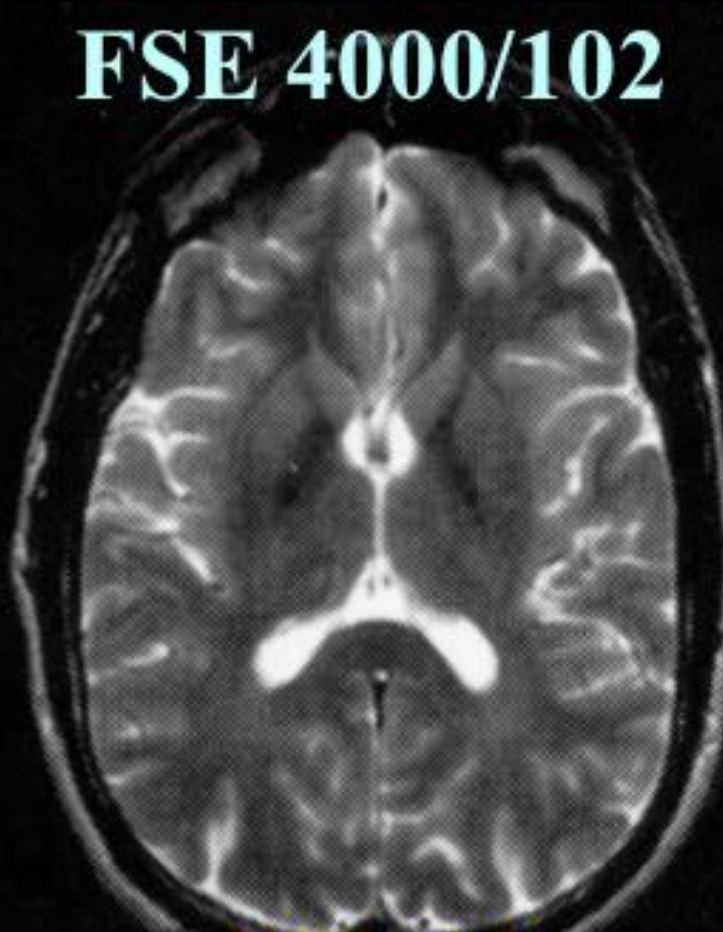

TURBO SPIN ECHO

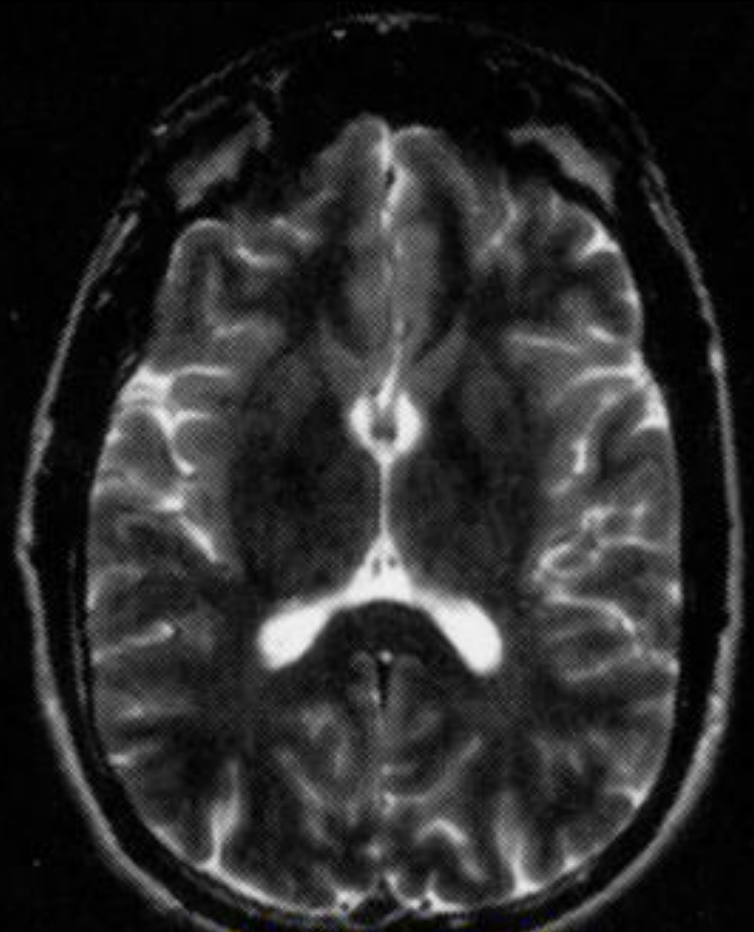
FSE 4000/102

ETL = 4

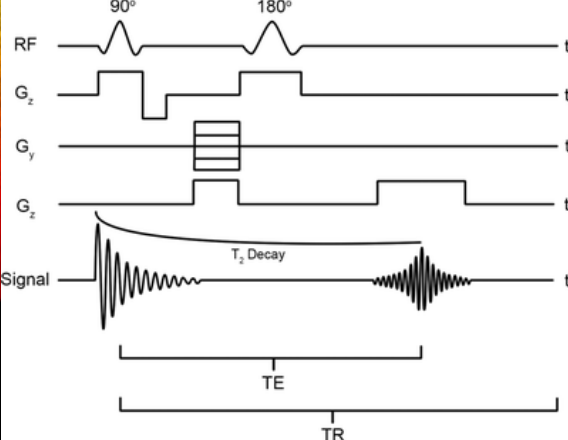

ETL = 8

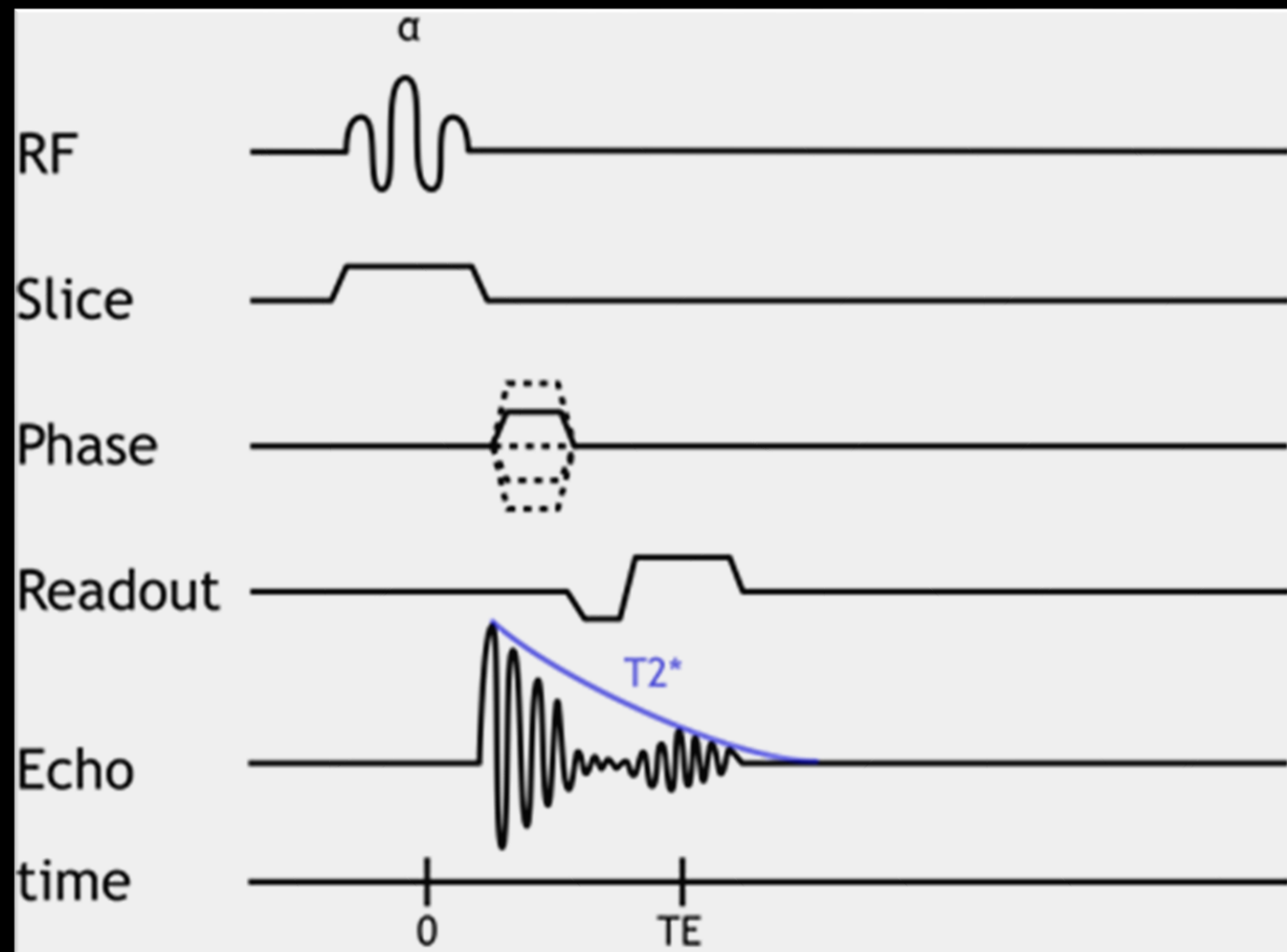
ETL = 16

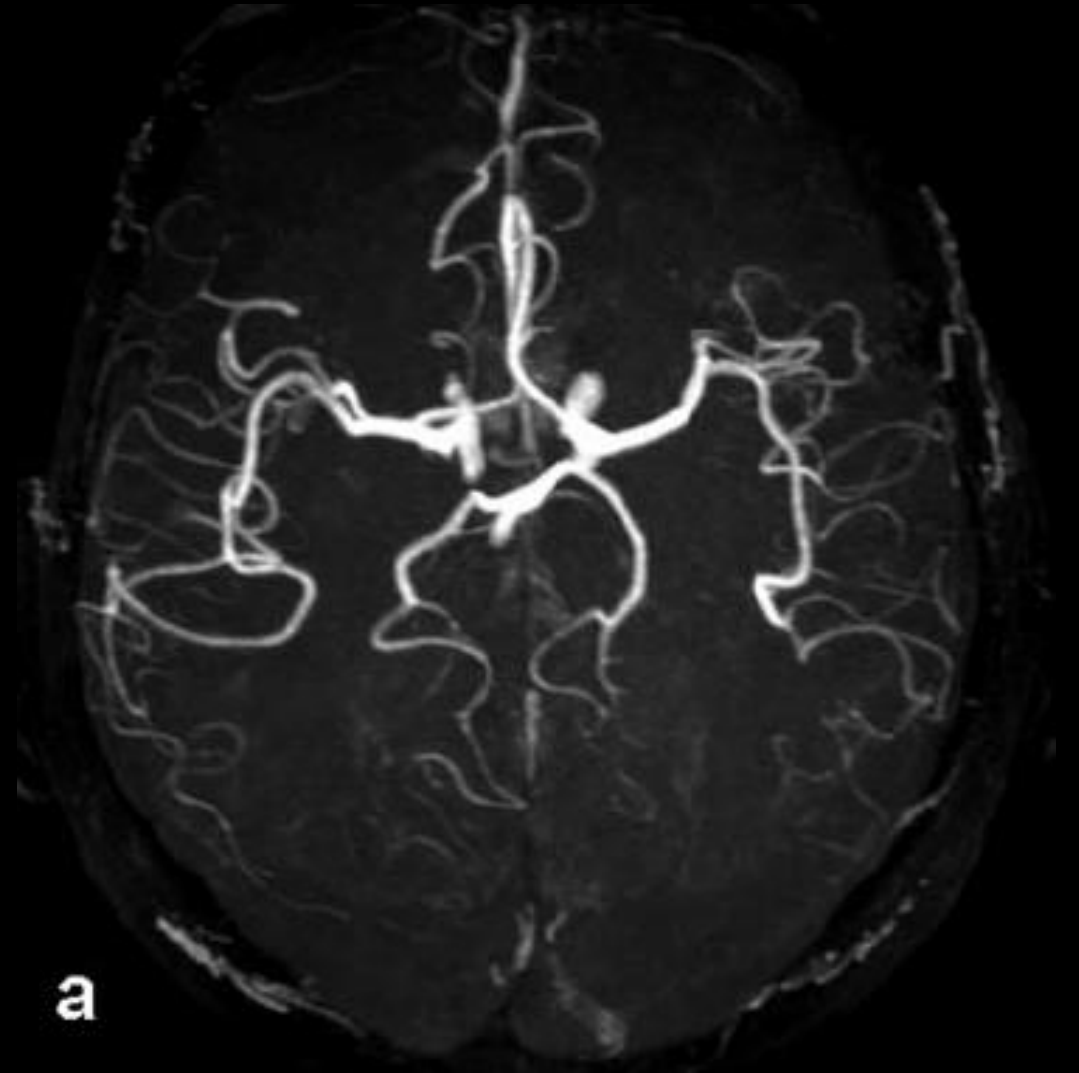
GRADIENTNÍ ECHO

- $\alpha < 90^\circ =$ kratší TR
- $T_2 \rightarrow T_2^*$
- Citlivé na nehomogenity
- Nižší SAR
- Rychlá akvizice
- 2 základní rodiny
  - Ne/koherentní GRE

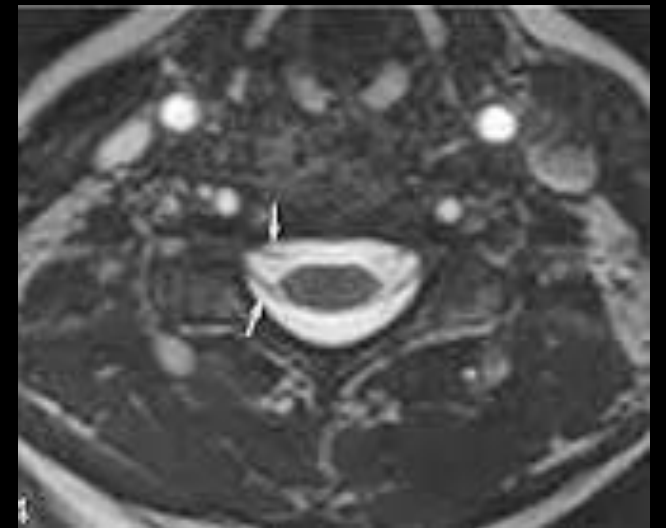
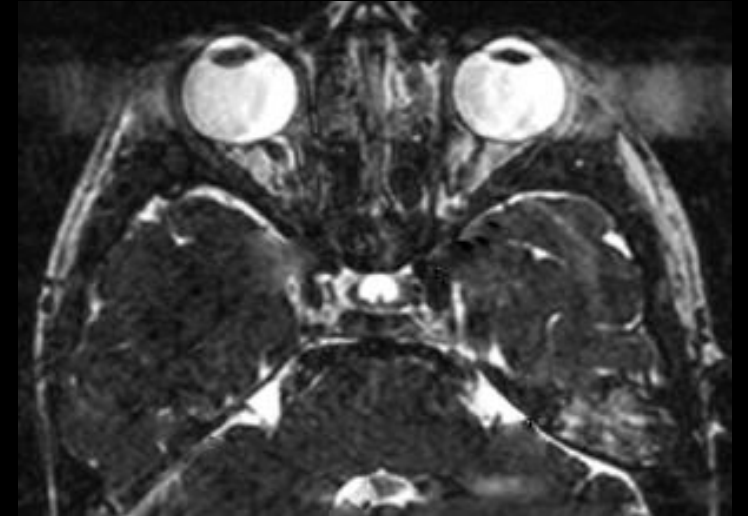
KOHERENTNÍ GRE (FFE/GRE/FISP)

- Zachovává příčnou složku $M_{\perp}$
- Signál T2/T1 vážený
- Nízký kontrast tkání
- Proudící krev vysoký signál
- TOF MRA

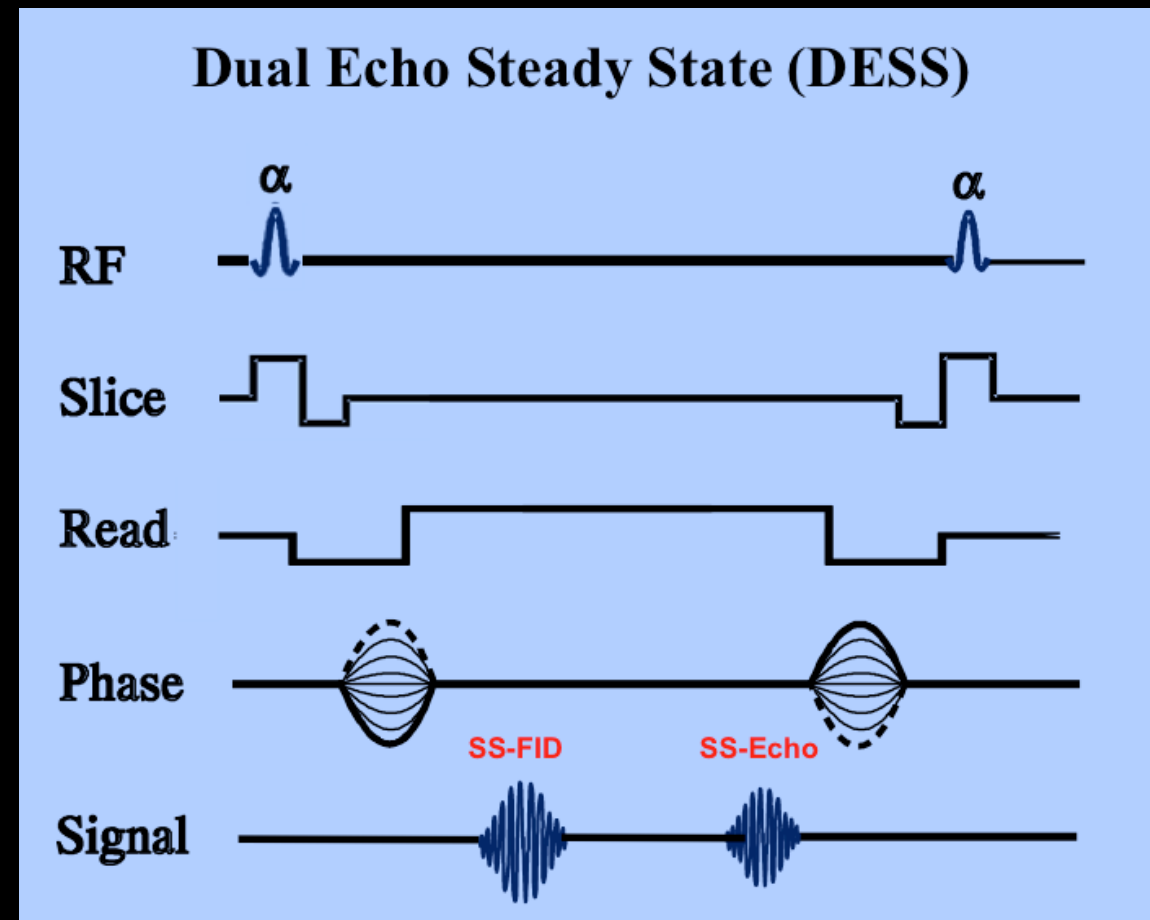
KOH GRE (T2 FFE/FSPGR/PSIF)

- Sekvence SE generována GRE
- Posloupnost α -pulzů a grad.
- $TE > TR$
- Nízký SNR
- Rychlé měření
- Extrémně citlivé na pohyb spinů ve frek. směru

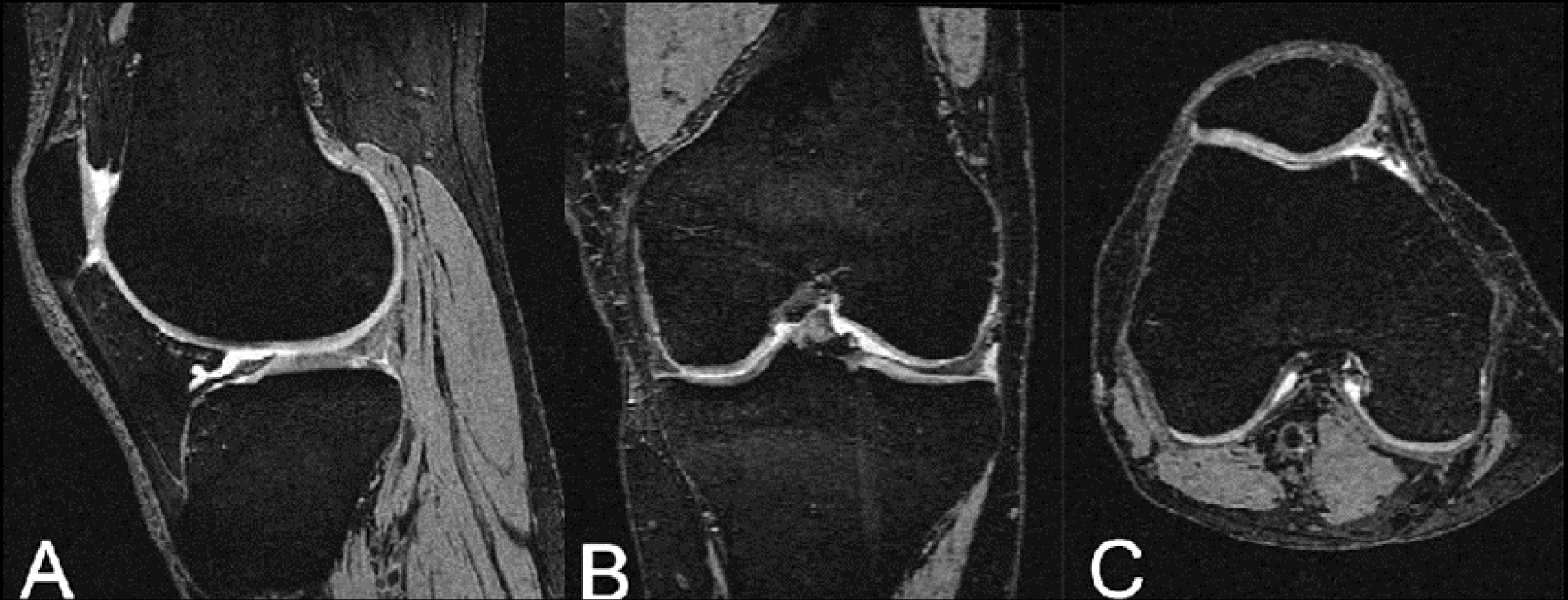

KOH GRE (MENSA/DESS)

- „Součet“ FISP (GRE) a PSIF (SE)
- Unikátní kontrast
- Využití v MSK
- Chrupavka/tekutina/kost

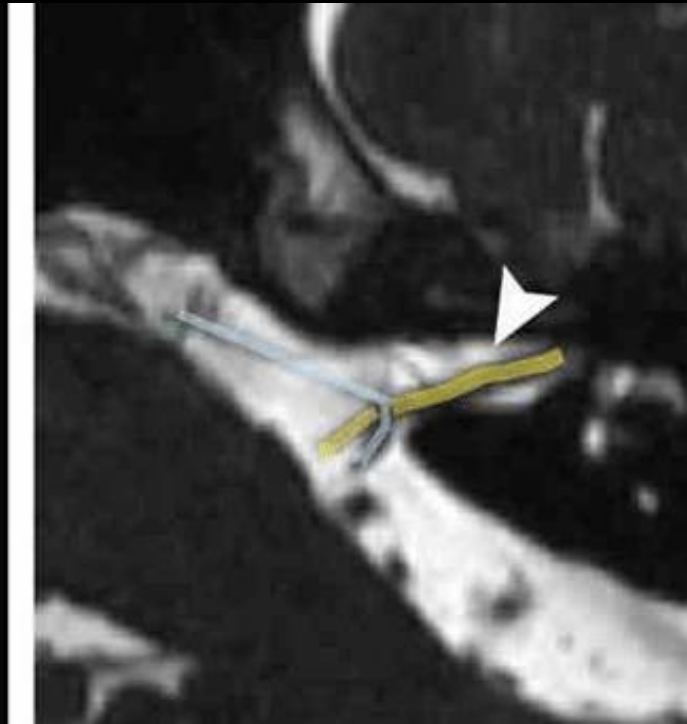
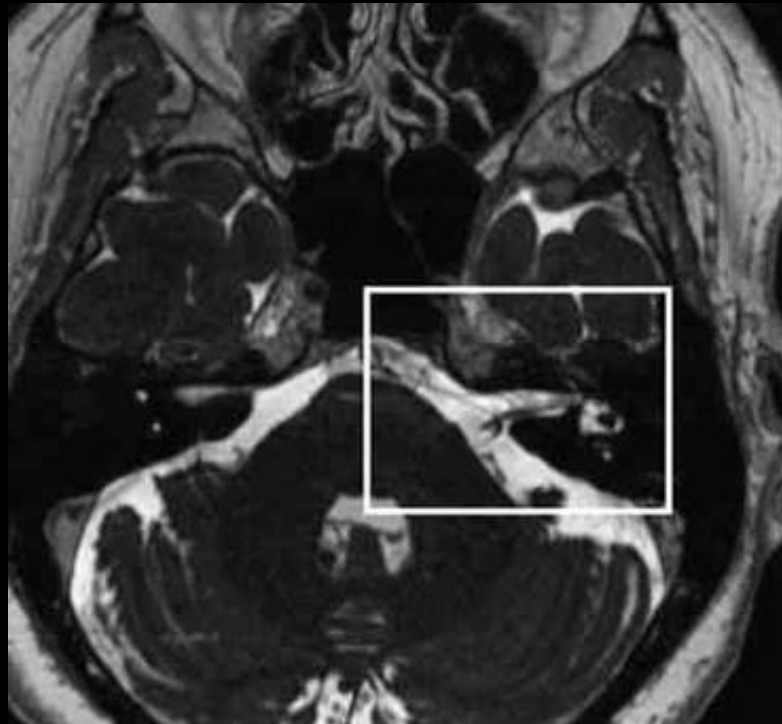

KOH GRE (MENSA/DESS)

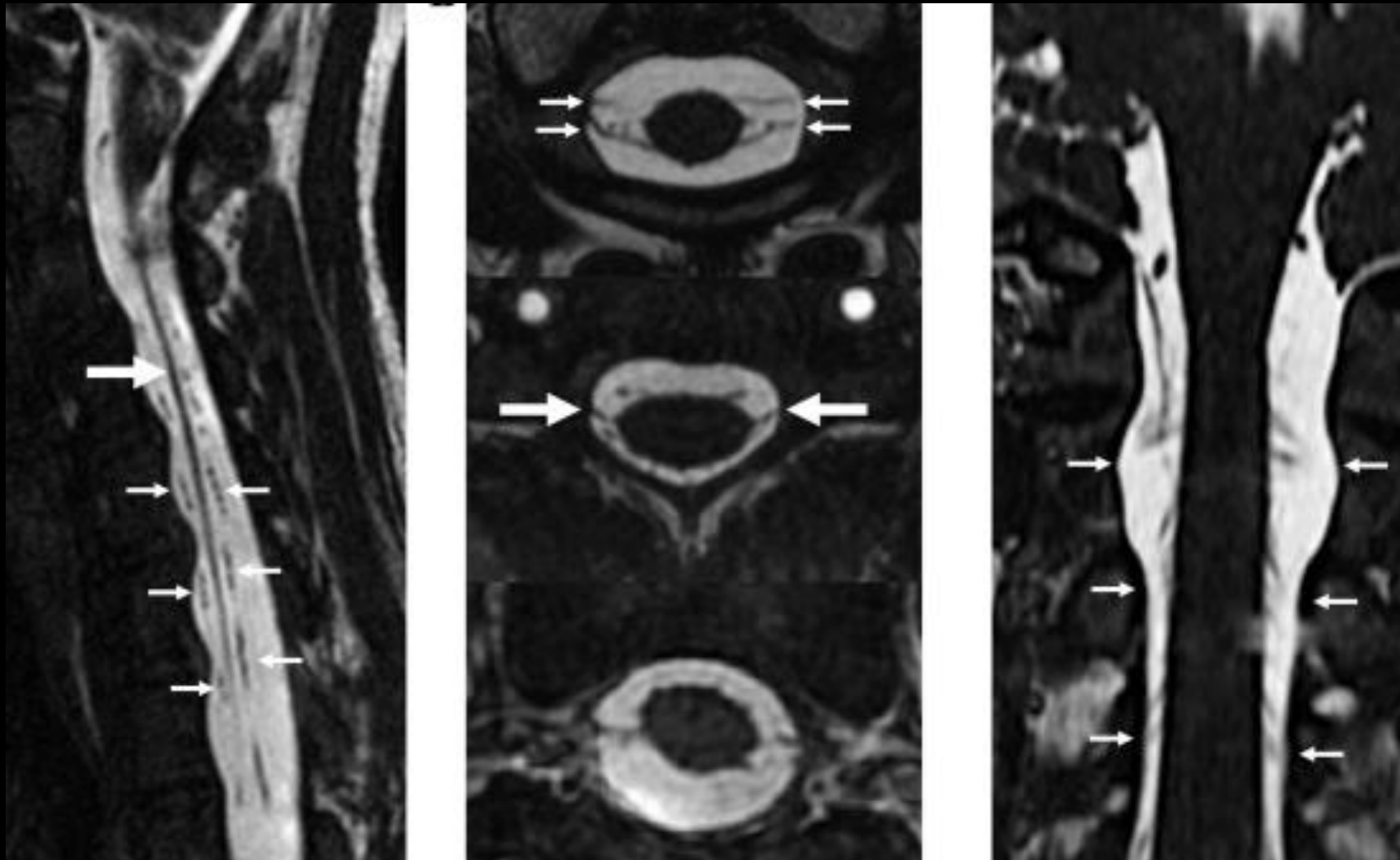

KOH GRE (FIESTA-C/CISS)

- Kombinace FISP (GRE) a PSIF (SE)
- $S_{CISS} = (S_1 + (-1)^n S_2) / 2$
- Neuro-vaskulární kontakt
- MR cisternografie

KOH GRE (FIESTA-C/CISS)

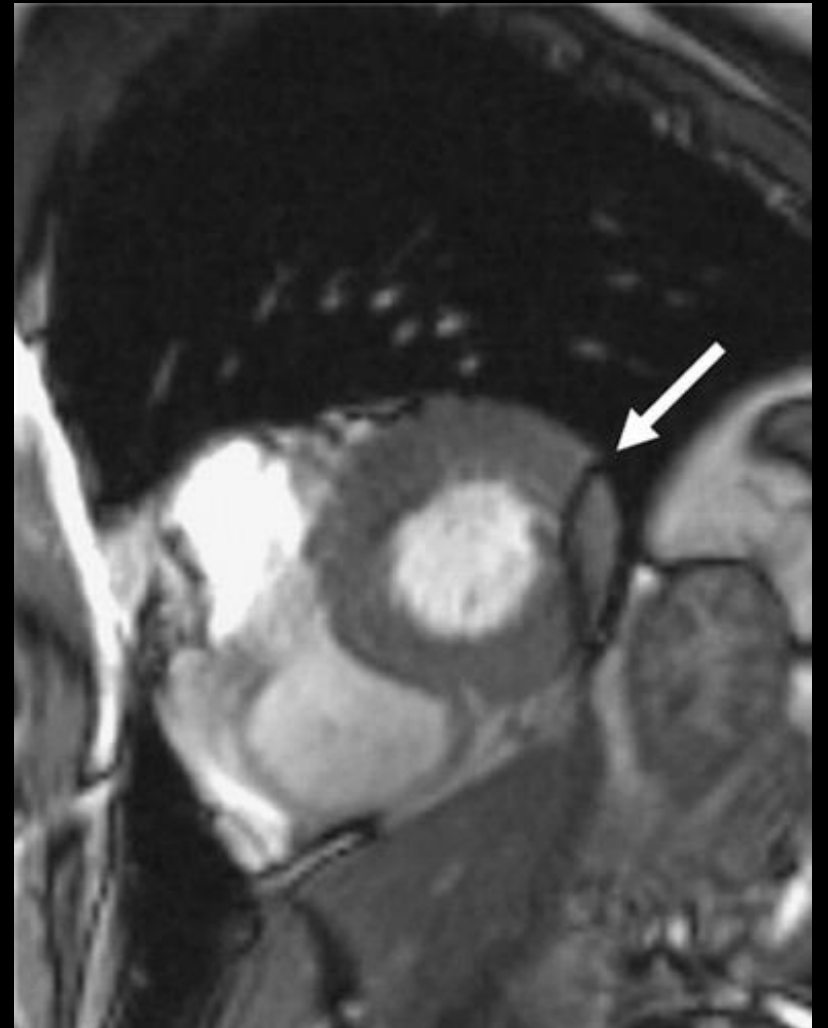
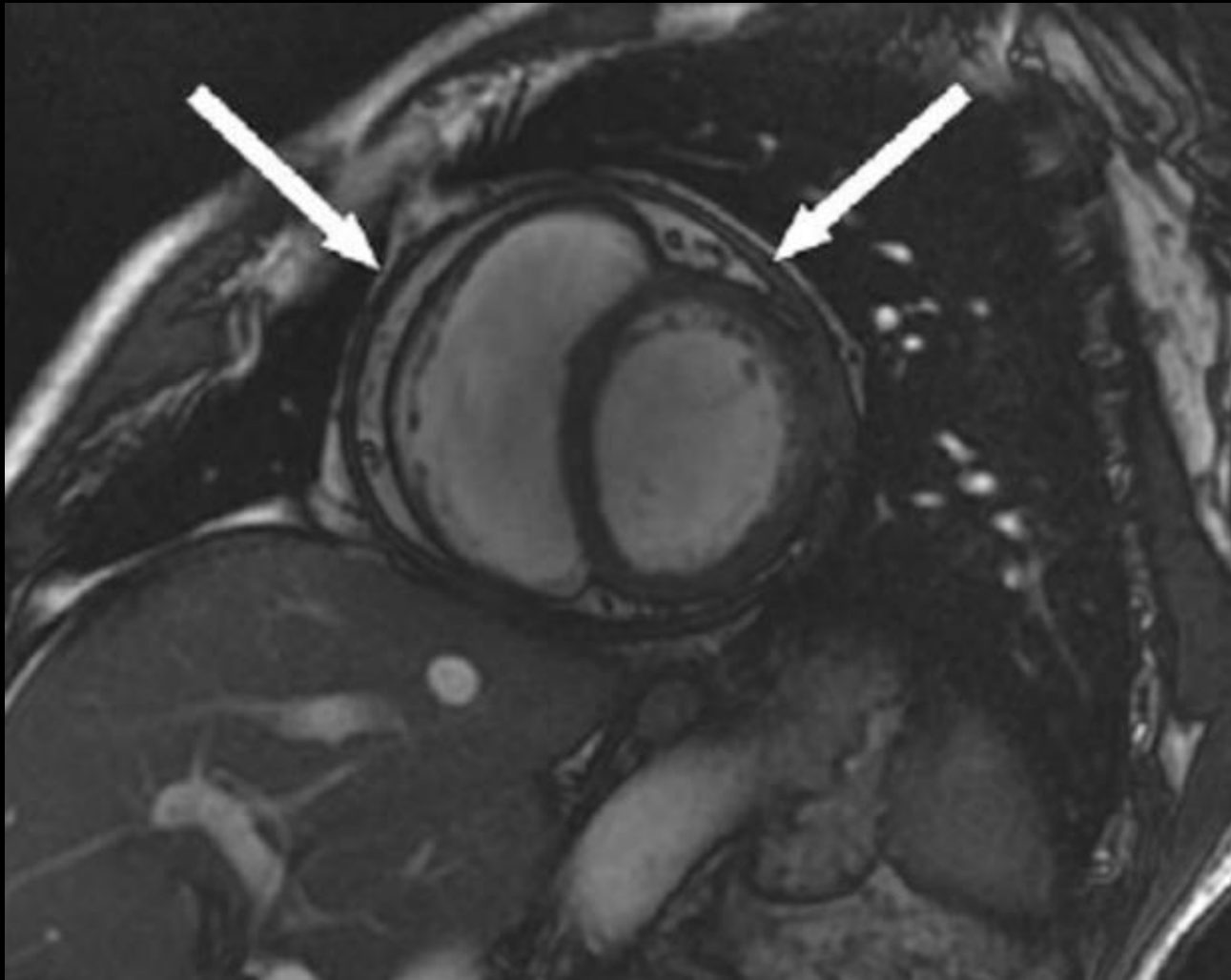

KOH GRE (FIESTA/BFFE)

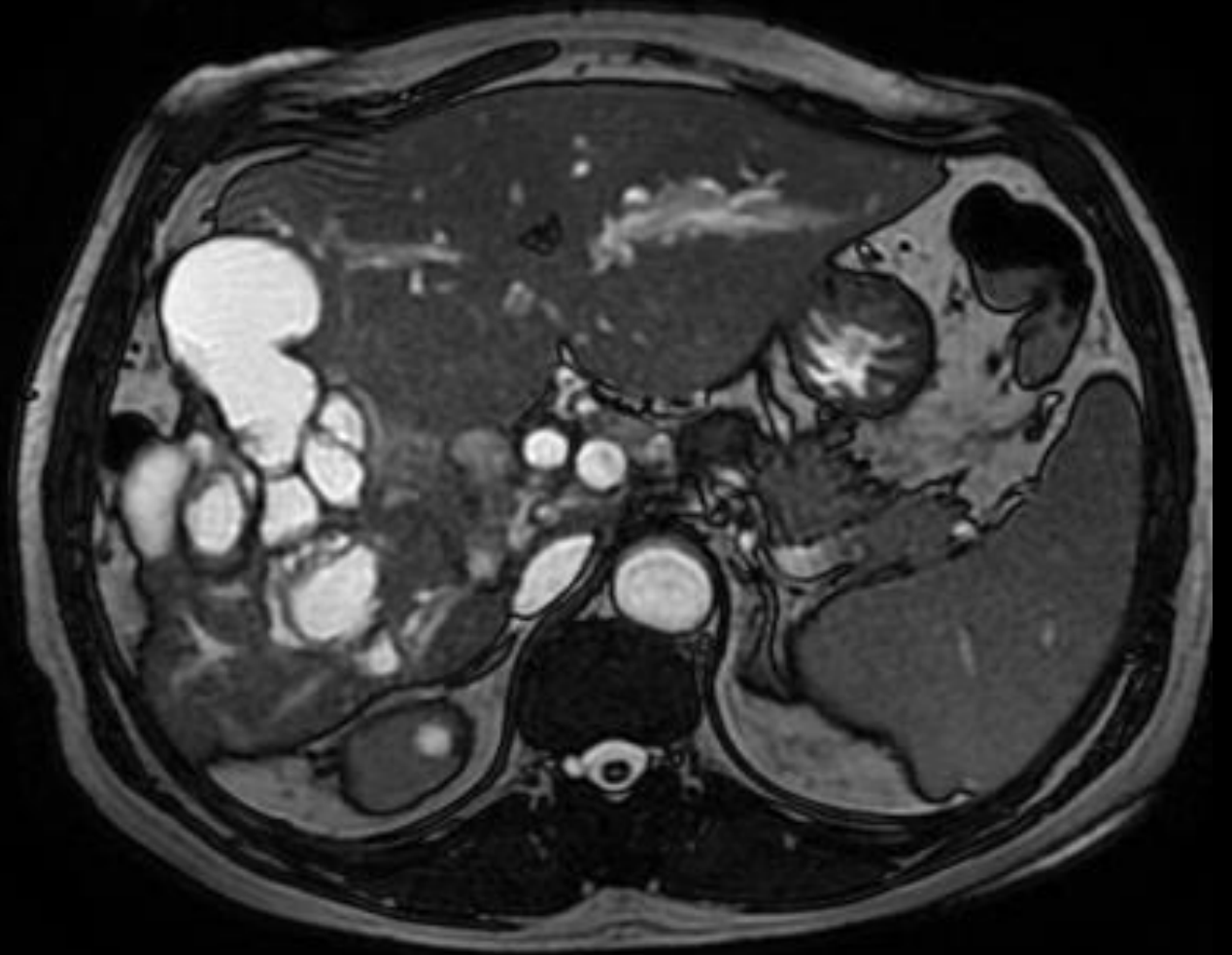
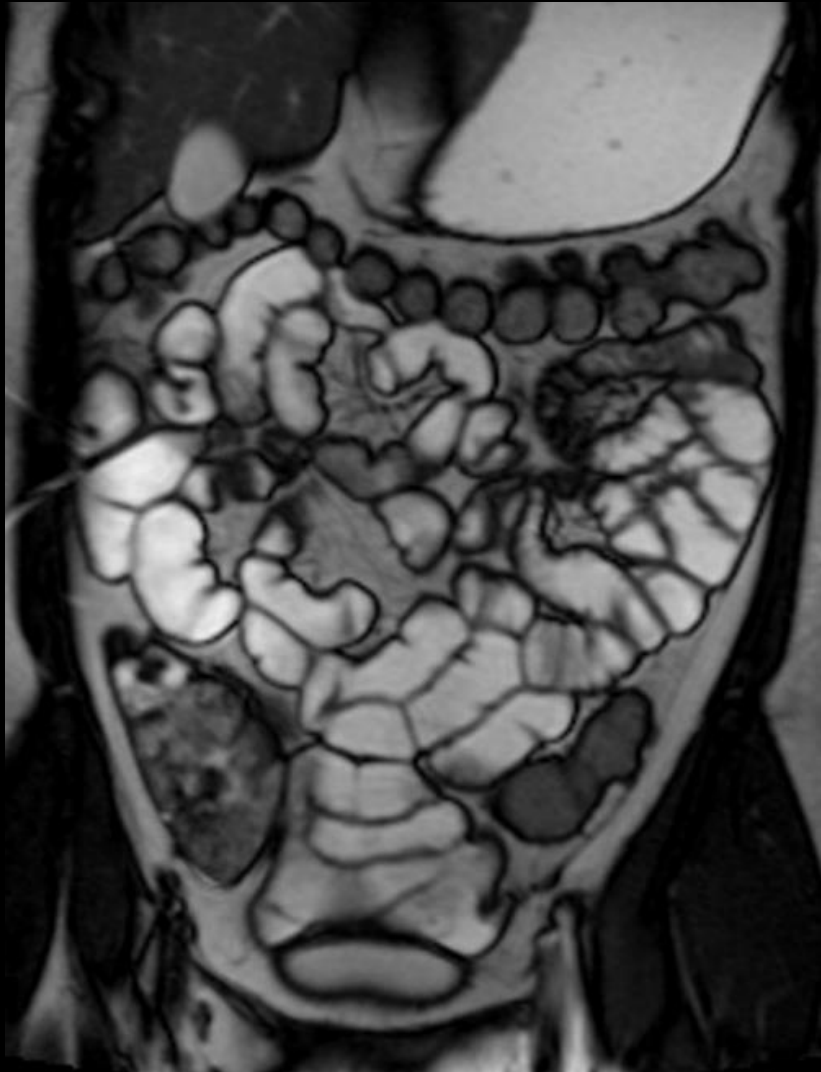
- Vybalancovaná posloupnost všech GRE
- Velmi rychlá
- Méně citlivá k turbulencím
- Extrémně citlivá na nehomogenity B_0 ($\sim 1/TR$)
- Silnější pole = větší problém
- Kardio
- Rychlé zobrazení břicha

KOH GRE (FIESTA/BFFE)

KOH GRE (FIESTA/BFFE)

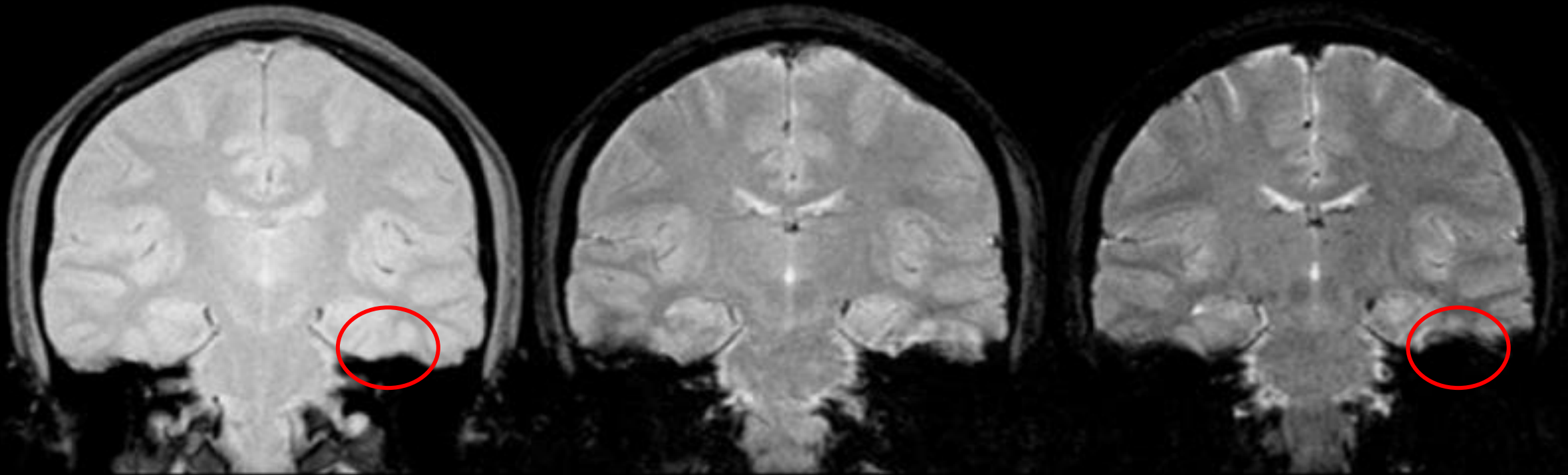

NEKOH GRE (FSPGR/T1FFE)

- Nezachovává příčnou složku $M_{\perp}$
- Signál T1 nebo T2* vážený
- Rychlá sekvence
- Detekce hemosiderinu/kalcifikací
- Kontrastní MRA
- T2* výrazně kratší než T2
- Velmi citlivá na mag. nehomogenity
- Suscept. art. se zvětšují s větším TE

Vážení	TE	TR	α
PD	Min	300-600 ms	10-20°
T1	Min	100-300 ms	30-70°
T2*	15-50 ms	300 – 600 ms	10-20°

NEKOH GRE (FSPGR/T1FFE)

TE = 10

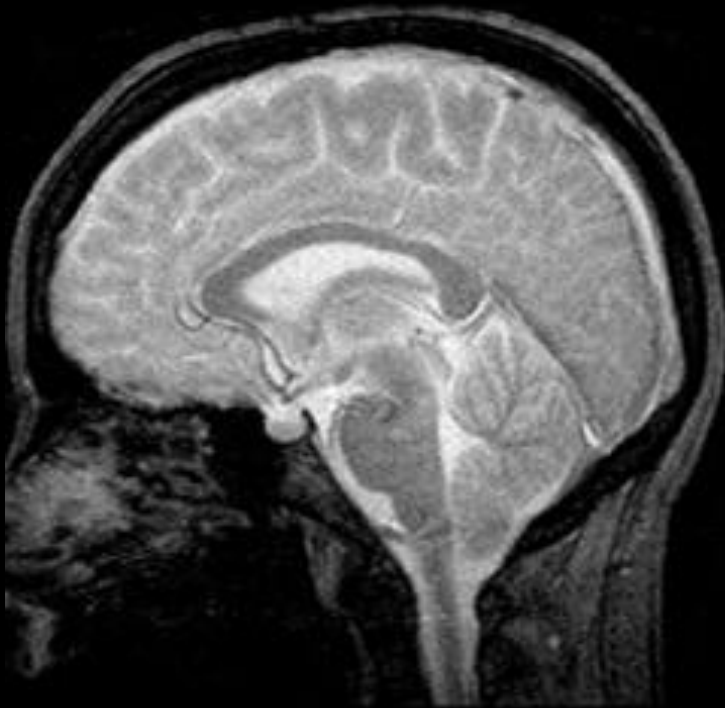
TE = 30

TE = 50

More T2* Weighting

NEKOH GRE (FSPGR/T1FFE)

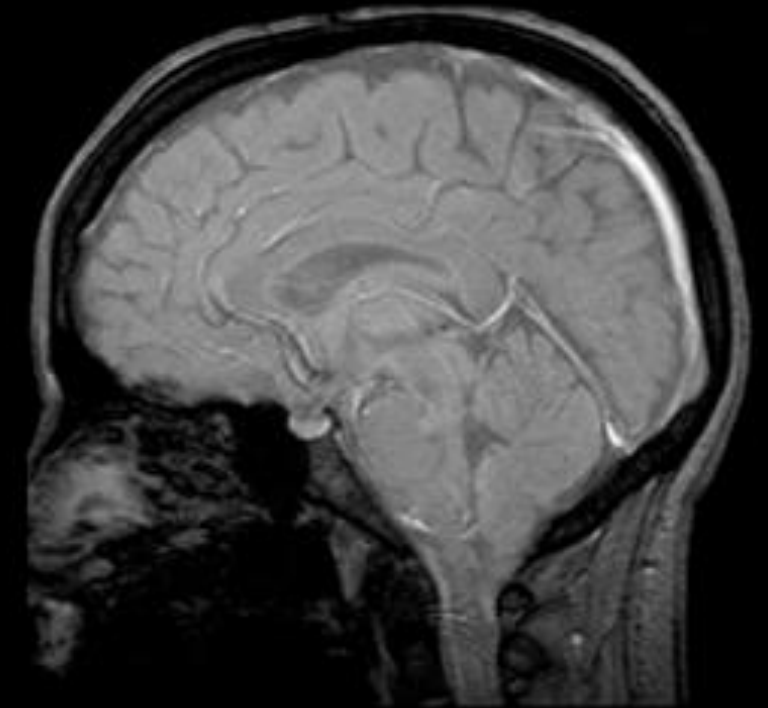

$\alpha = 10^\circ$

[H] and T2* Weighting

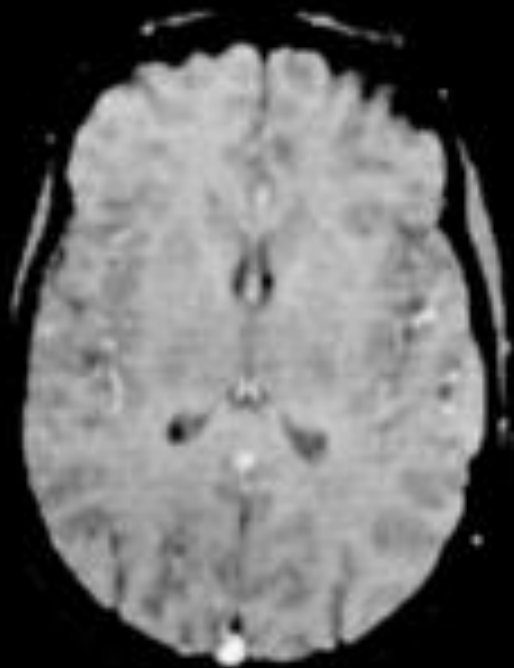
$\alpha = 30^\circ$

$\alpha = 50^\circ$

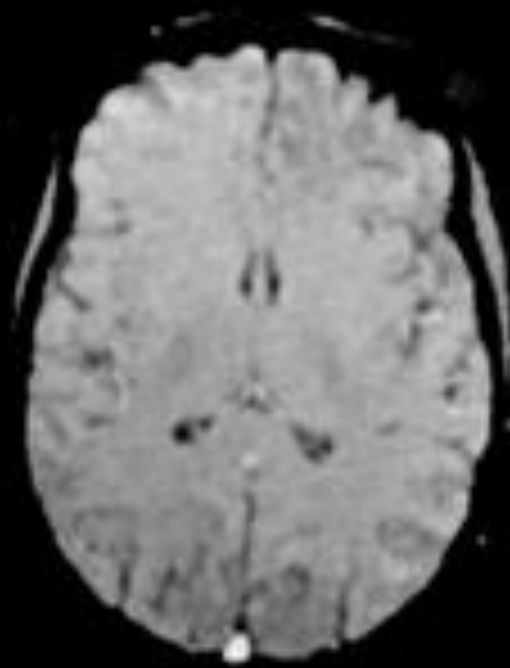
More T1 Weighting

NEKOH GRE (FSPGR/T1FFE)

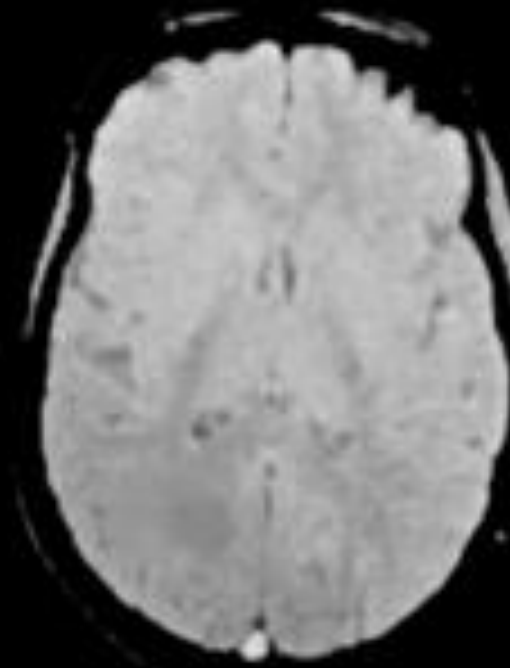

TR = 20

More T1 Weighting

TR = 50

TR = 100

TR = 400

More [H] Weighting

NEKOH GRE (FSPGR/T1FFE)

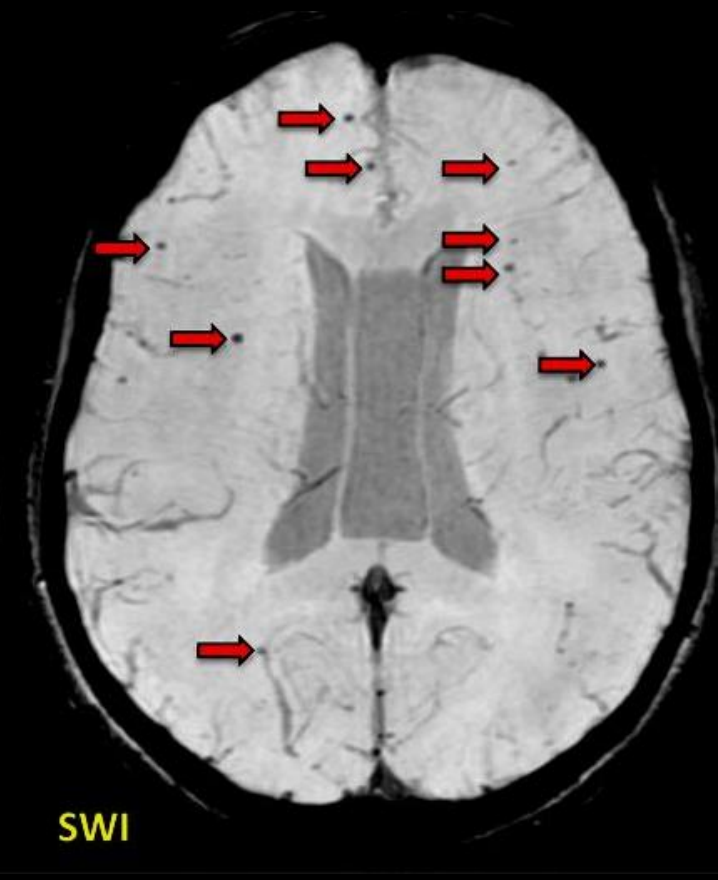
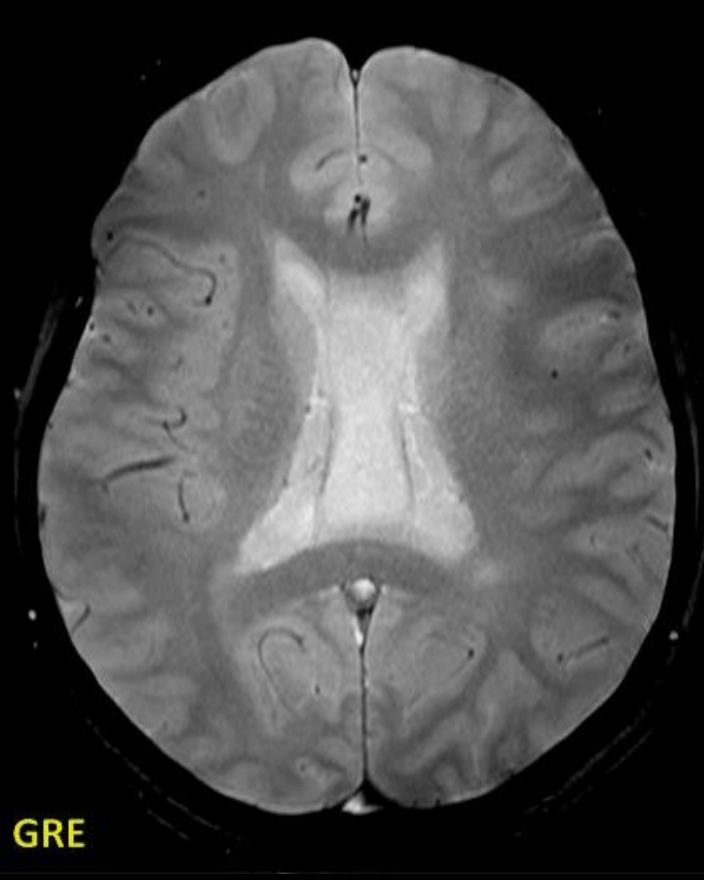
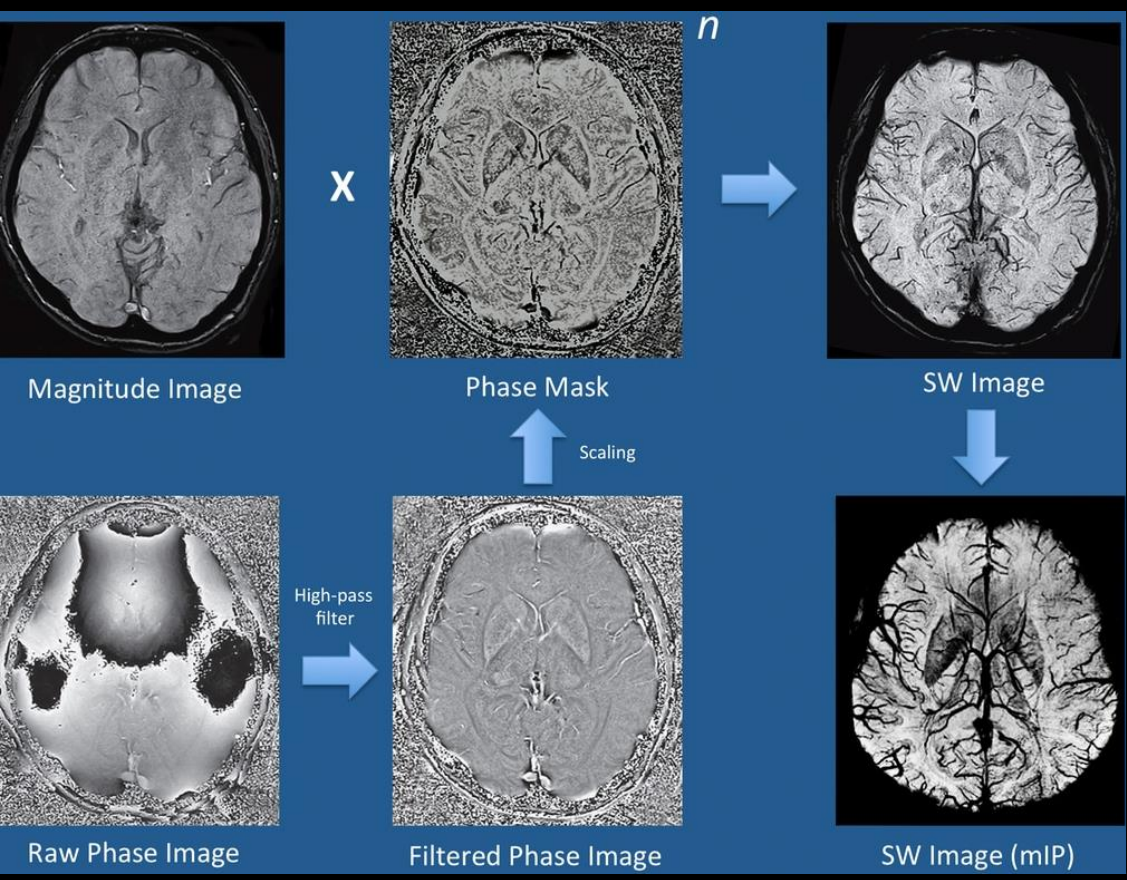
SE

GRE

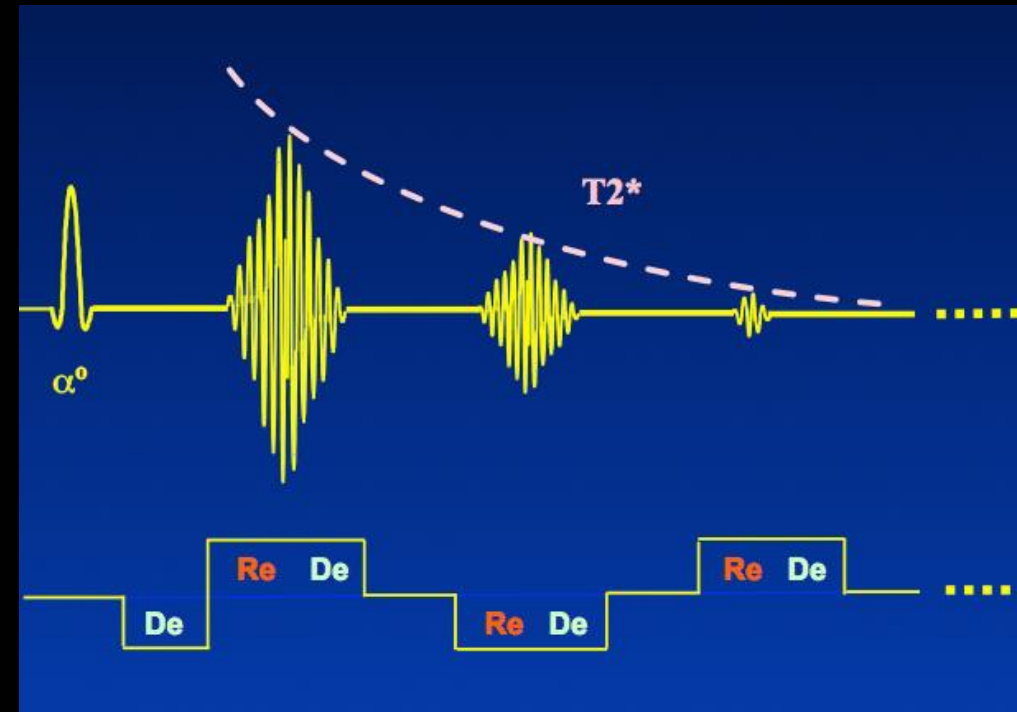
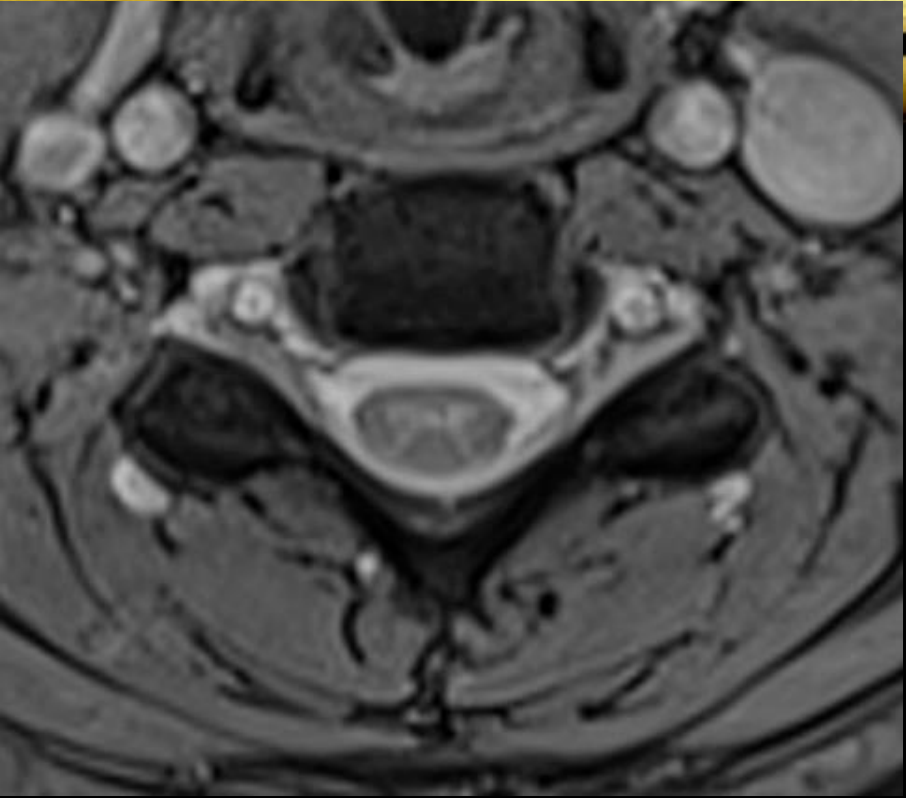

NEKOH GRE (SWAN/SWI)

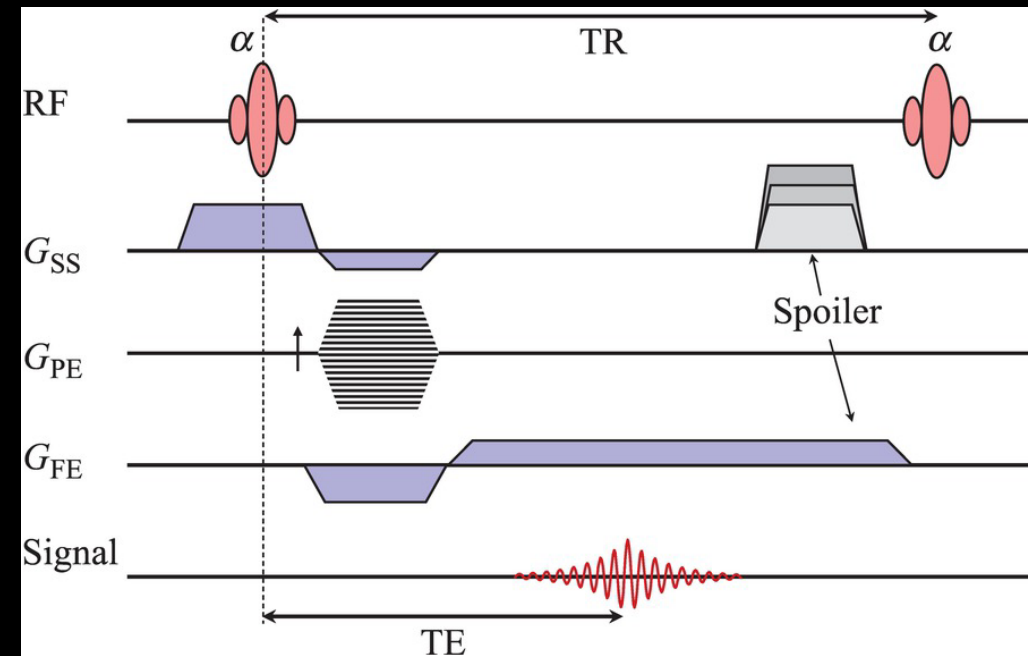
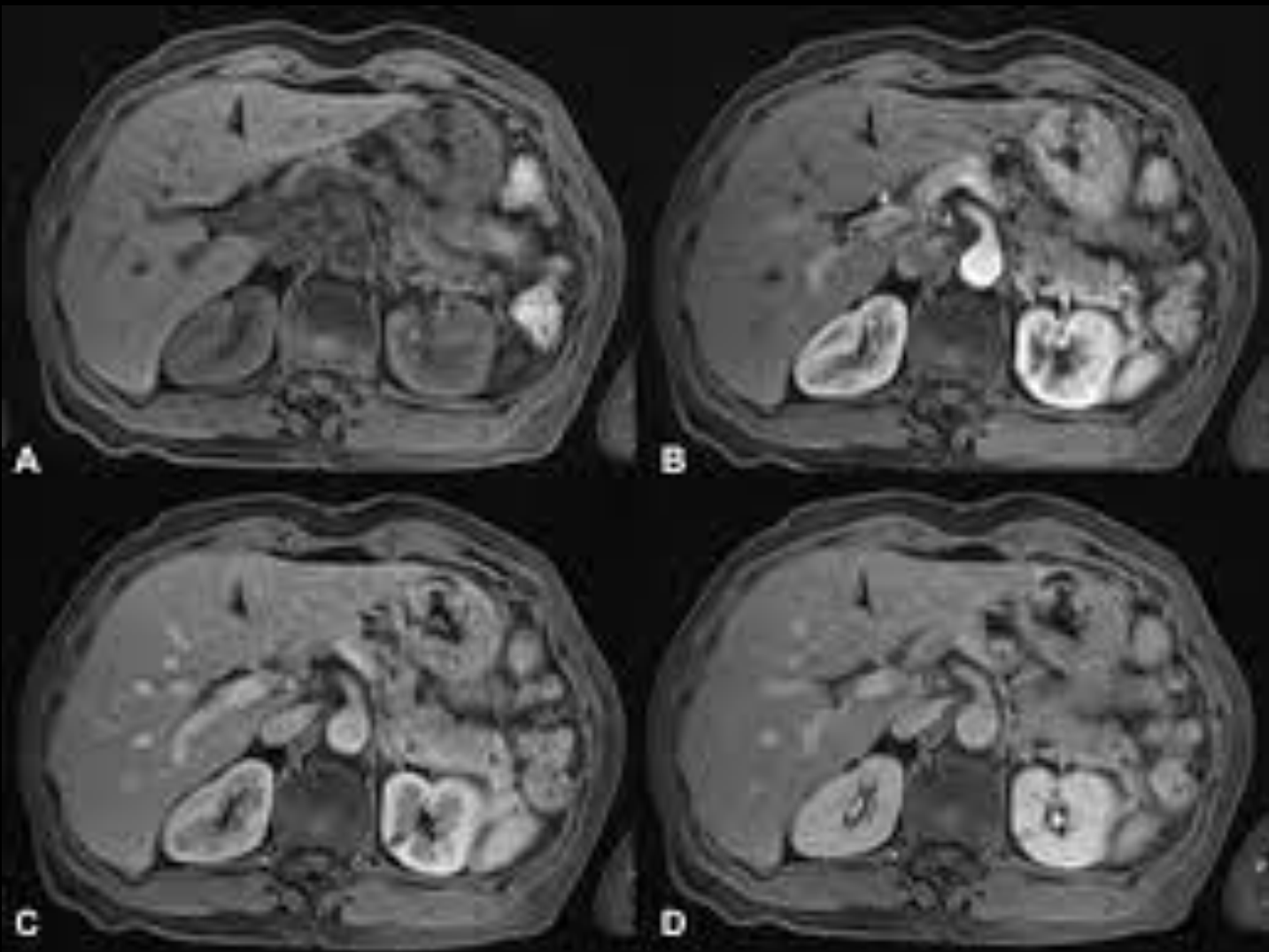

NEKOH GRE (M-FFE/MERGE)

NEKOH GRE (THRIVE/LAVA)

**Velmi krátké TR (~5 ms) a TE (~1 ms)
Rychlý náběr dat (~15 s)**

Sequence	Siemens	GE	Philips	Hitachi	Toshiba
Generic Gradient Echo	GRE	GRE	FFE	GE	FE
RF-Spoiled GRE	FLASH	SPGR	T1-FFE	RSSG	T1-FFE
Coherent GRE with "FID" Refocusing	FISP	GRASS	FFE	SARGE (SG)	FE
Coherent GRE with "Echo" Refocusing	PSIF	SSFP	T2-FFE	TRSG	SSFP
Coherent GRE with Balanced "FID/Echo" Refocusing	True FISP	FIESTA	Balanced FFE	BASG	True SSFP
Coherent Balanced GRE using Dual-excitation	CISS	FIESTA-C	---	PBSG	---
Coherent Double GRE using Combined "FIDs" & "Echoes"	DESS	MENSA	---	---	---
Spoiled GRE using Combined Multiple FIDs	MEDIC	MERGE	M-FFE	---	---
Ultrafast GRE	TurboFLASH (2D) MP-RAGE (3D)	Fast GRE BRAVO (3D)	TFE 3D T1-TFE	RGE (2D) 3D-GEIR	Fast FE
Spoiled 3D GRE Variants	VIBE	FAME/LAVA	THRIVE	TIGRE	3D QUICK
GRE Plus SE with Combined Signal	TGSE	---	GRASE	---	Hybrid EPI

MR BEZPEČNOST

- Silné statické i dynamické mag. Pole
  - Dle FDA až do 8T pro dospělého bez rizika
  - Rychlá změny dB/dt => stimulace perif. Nervů nikoliv srd.svalu
- Vysoko-frekvenční RF pulzy
  - Většina E přeměněna na teplo (kumulativní)
  - Specific Absorption Rate (SAR, [W/kg])
  - SAR < 4 W/kg => žádné zvýšení teploty
  - SAR < 6 W/kg => dobře tolerováno
  - Větší zvýšení T na povrchu
- Hluk
- Malý prostor

MR BEZPEČNOST

- Hluk
  - Roste s B_0 a rychlostí gradientů
  - Různé metody redukce hluku
  - Může být problém u psychiatrických pacientů či těhotenství
- Malý prostor
  - Lze potlačit otevřenou konstrukcí magnetu
  - Uzavřené magnety s větší gantry (70 cm)
  - Uklidnění pomocí léků či anestezie

MR BEZPEČNOST

- Kovové implantáty
  - Dislokace feromagnetických díky B_0
  - Zahřívání el. vodivých díky RF a grad. pulzům
  - Feromagnetický materiál vždy absolutní kontraindikace
  - Neferomagnetické = artefakty v obraze
  - Některé implantáty lze použít pouze za určitých podmínek (B_0 , grad., SAR...)

MR BEZPEČNOST - KARDIO STIM.

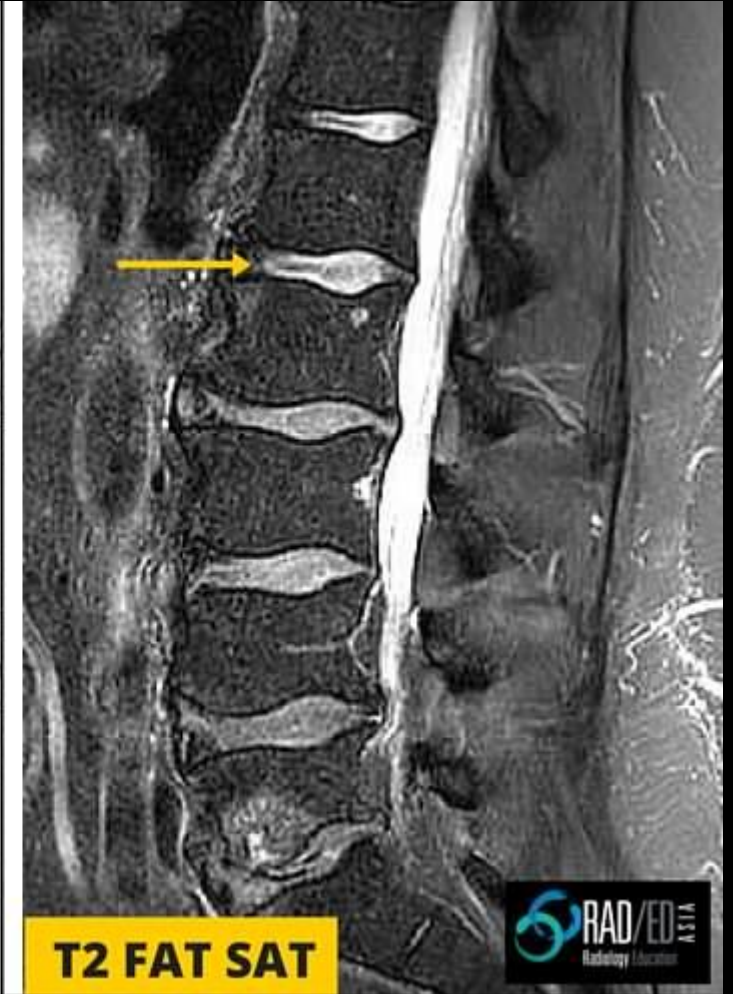
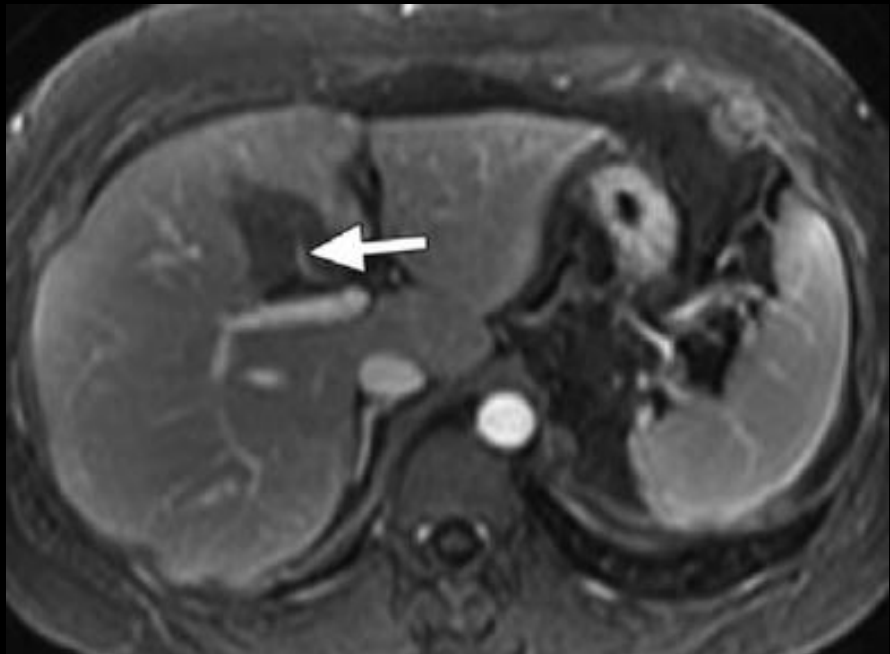
- Pacient musí mít potvrzení s razítkem a podpisem ošetřujícího lékaře, že jeho kardiostimulátor (včetně elektrod) je MR kompatibilní.
- Toto potvrzení nesmí být starší než 3 dny. Nestačí pouze průkazka o typu kardiostimulátoru. V případě nejasnosti je vždy nutné kontaktovat ošetřujícího lékaře, je možné zhotovit RTG snímek hrudníku, které však musí indikovat ošetřující lékař.
- Součástí potvrzení musí být informace, že kardiostimulátor je nastaven v MR kompatibilním modu. S výhodou je přímo výtisk z kalibrace přístroje. Toto potvrzení nesmí být starší než 24 hodin.
- Součástí potvrzení musí být vyjádření ošetřujícího lékaře, že pacient nemá žádné další implantáty, které by byly kontraindikací k MR vyšetření. Zvláště například ponechané elektrody apod.
- Na MR pracovišti musí být informace o podmínkách pro MR vyšetření u těchto pacientů pro jednotlivé typy stimulátorů (např. nutnost centrace mimo hrudník atd.).
- Buď si je pacient přinese s sebou nebo již musí být na pracovišti k dispozici.
- Při měření musí být pacient monitorován pomocí EKG.

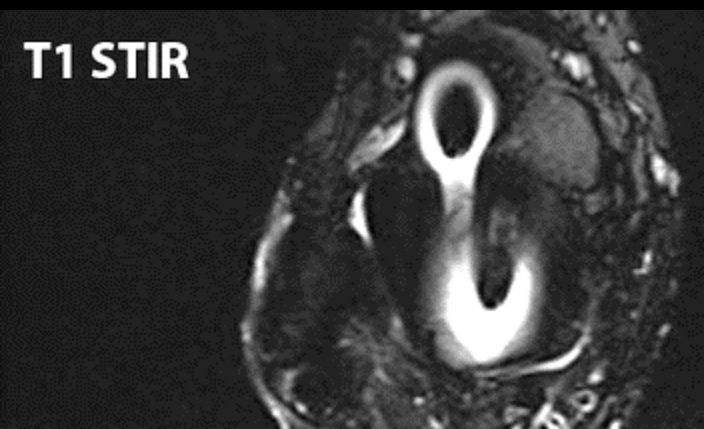
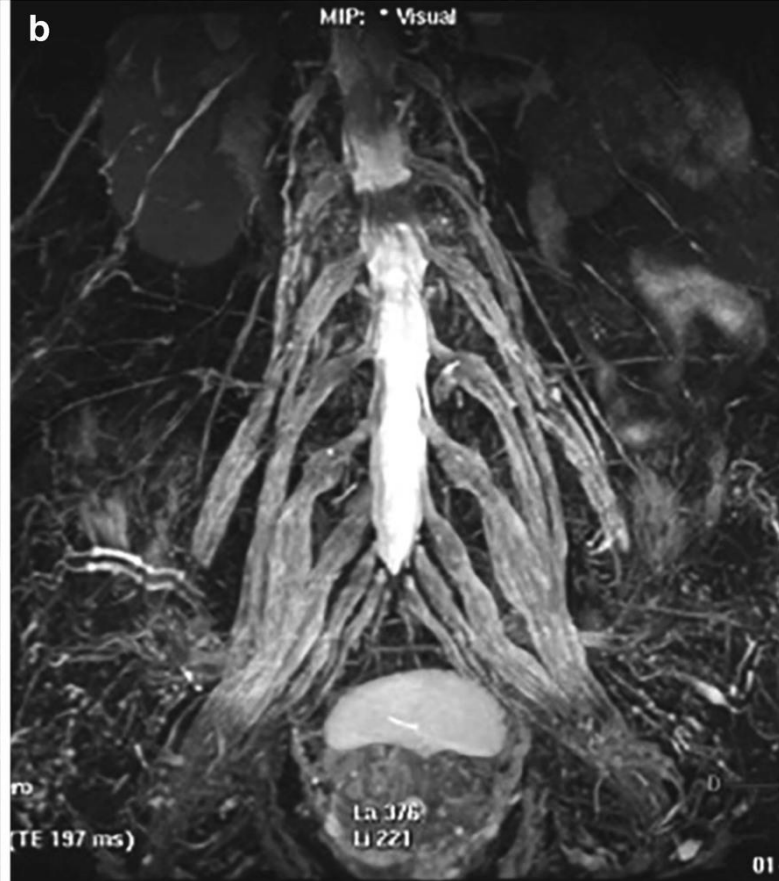
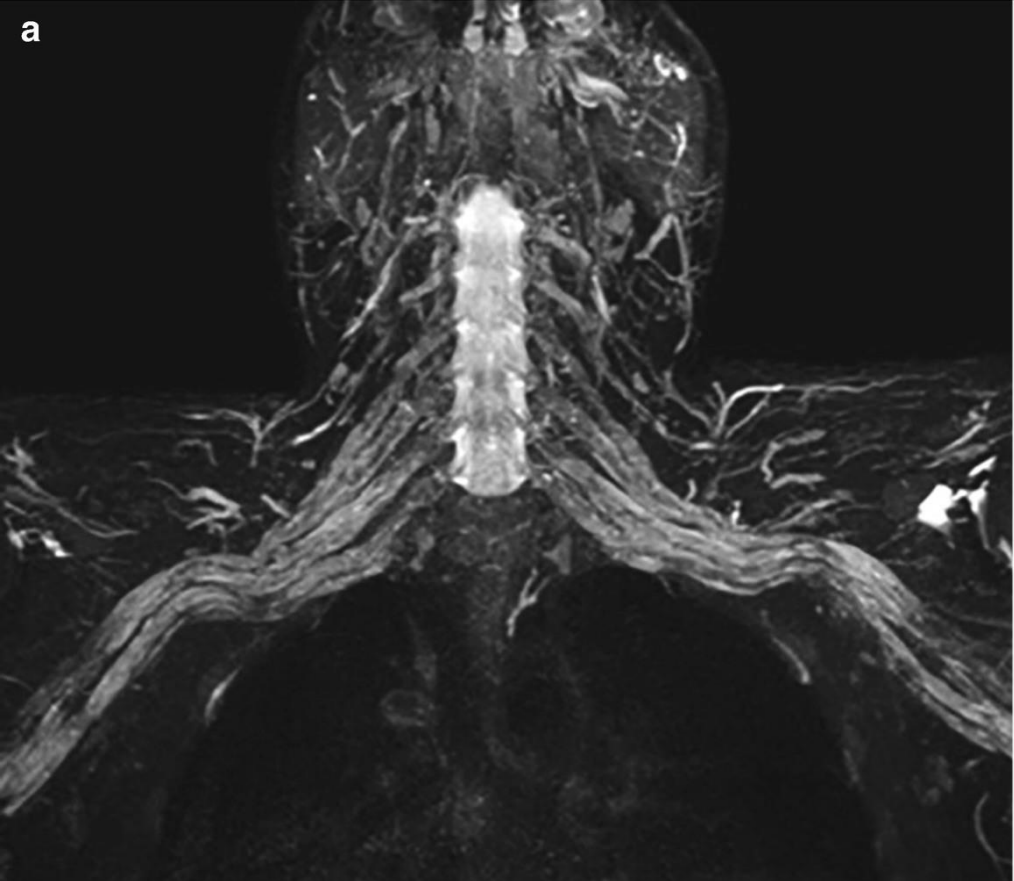
POTLAČENÍ/ZESÍLENÍ SIGNÁLU

- Potlačení tuku
  - FatSat
  - STIR
  - SPAIR
- Potlačení vody
  - FLAIR/DIR
  - Magnetizační transfér
- Separace tuku a vody – Dixon
- Zesílení vody (water excitation)

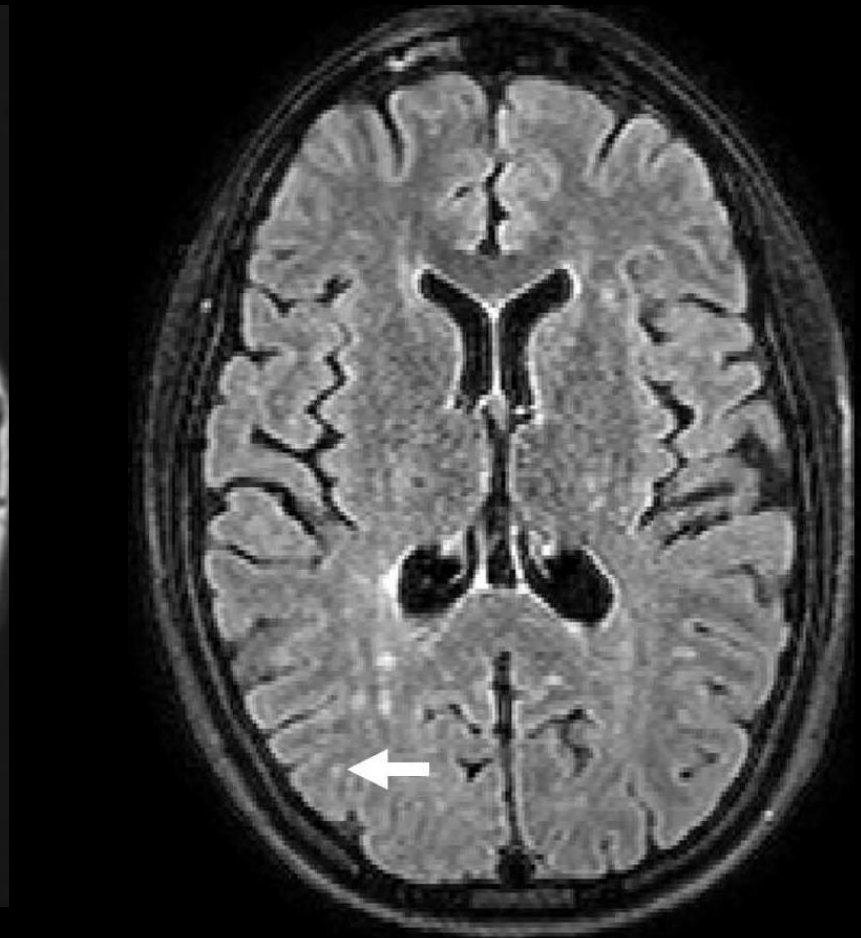
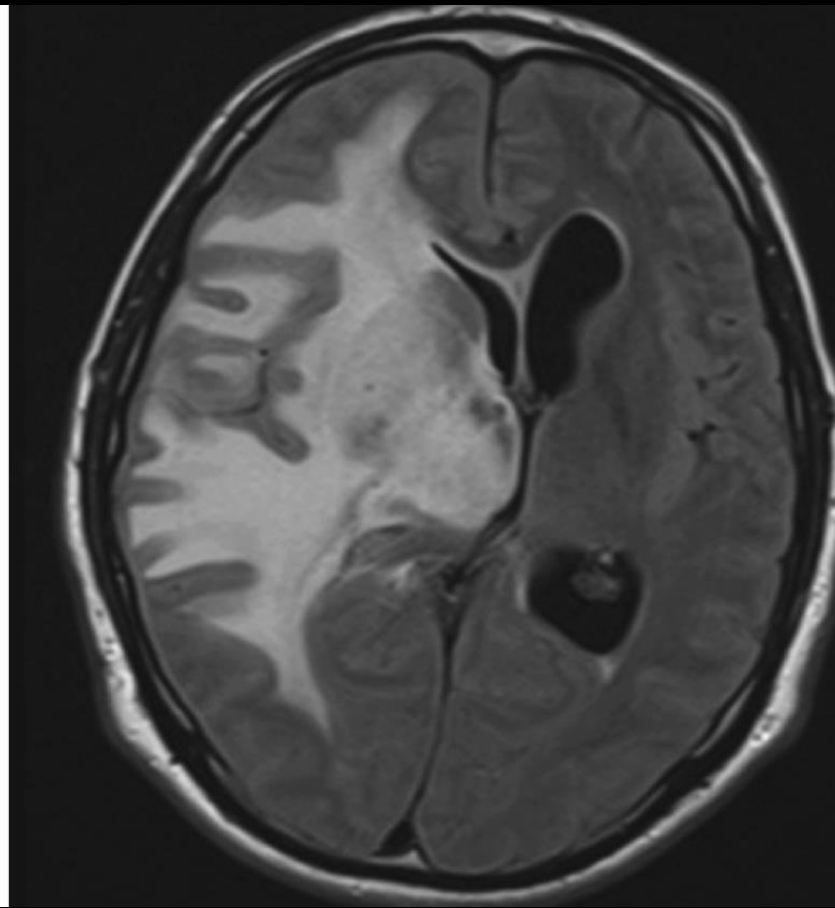
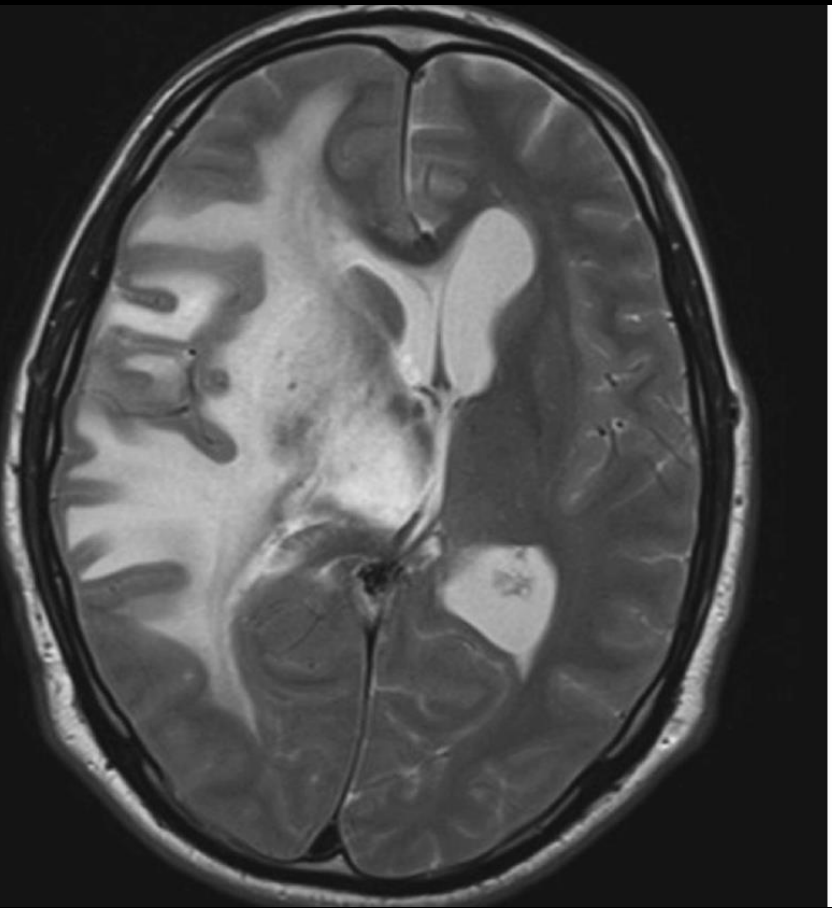

SPIR/FATSAT

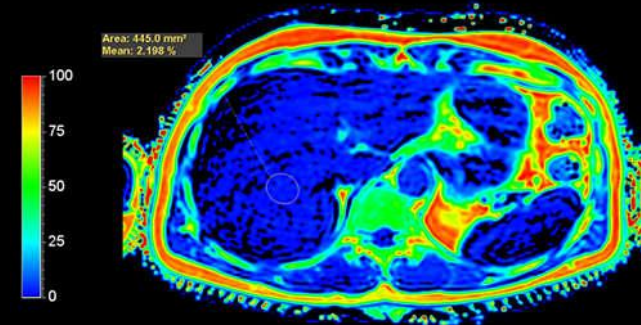

FLAIR

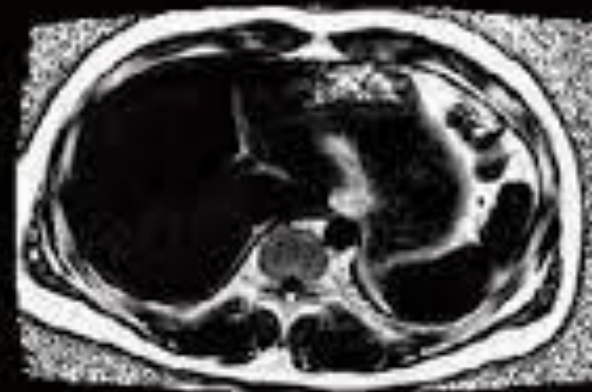

DIXON KVANTIFIKACE

- Multi-echo
- Multi-fat peak korekce
- B0 korekce
- T2* mapování
- Tuková frakce

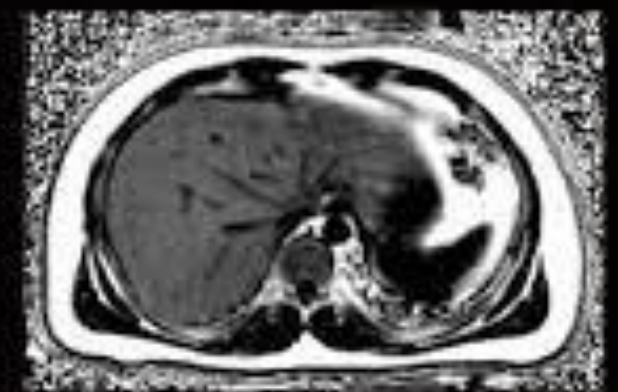

Healthy Volunteer

Liver Fat-fraction: 2%

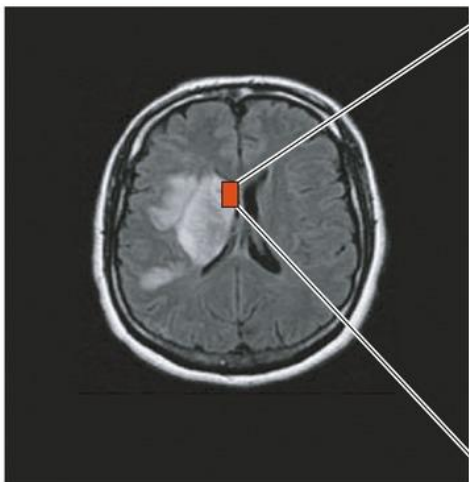
Fatty Liver

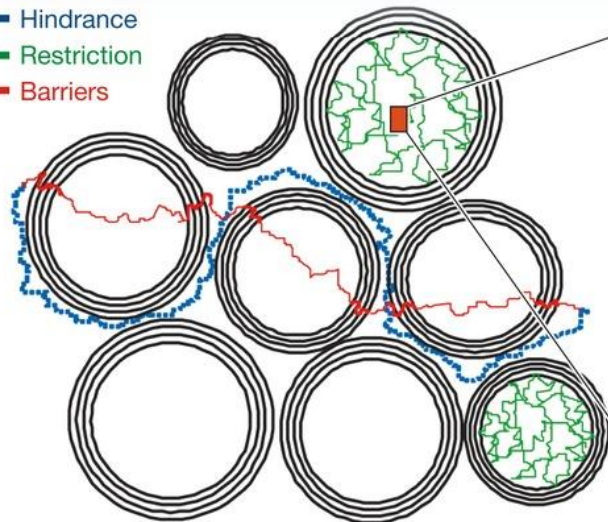
Liver Fat-fraction: 22%

A**IMAGE LEVEL**

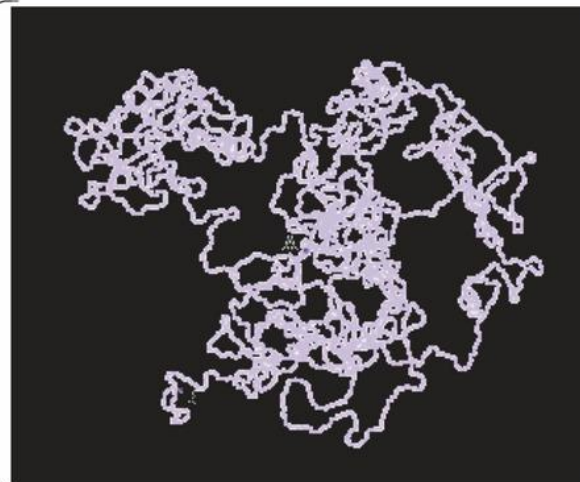
Diffusion-weighted MRI image

TISSUE/CELL LEVEL

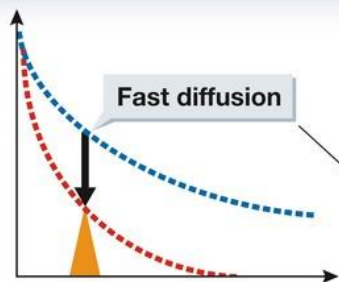
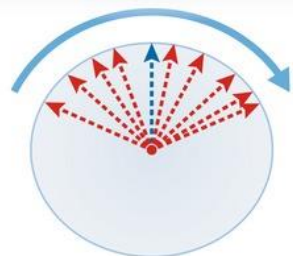
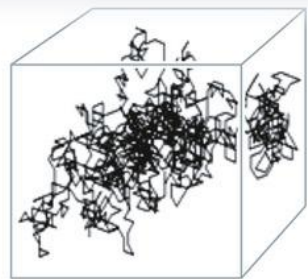
- Hindrance
- Restriction
- Barriers

MOLECULAR LEVEL

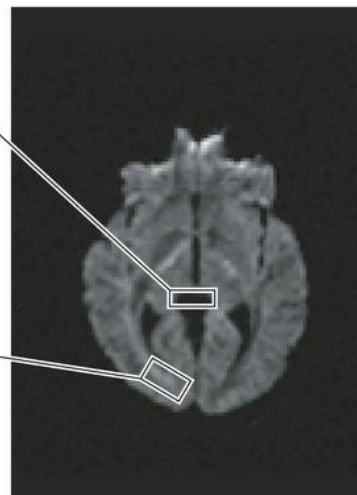
Random walk

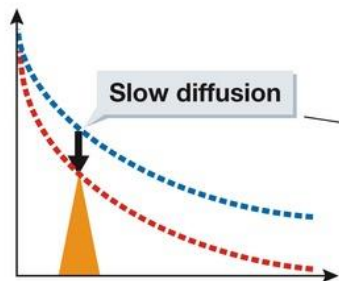
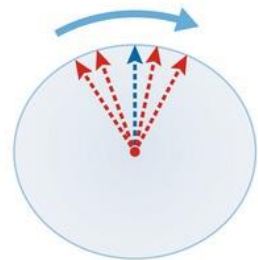
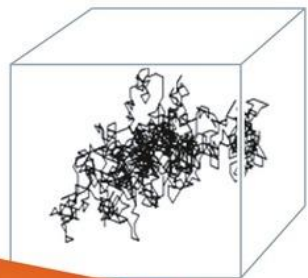
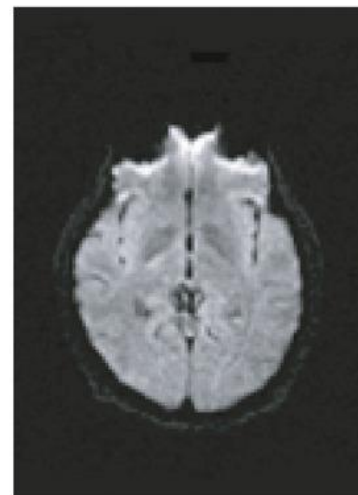
DIFUSNÍ ZOBRAZENÍ

B

Diffusion-weighted MRI image

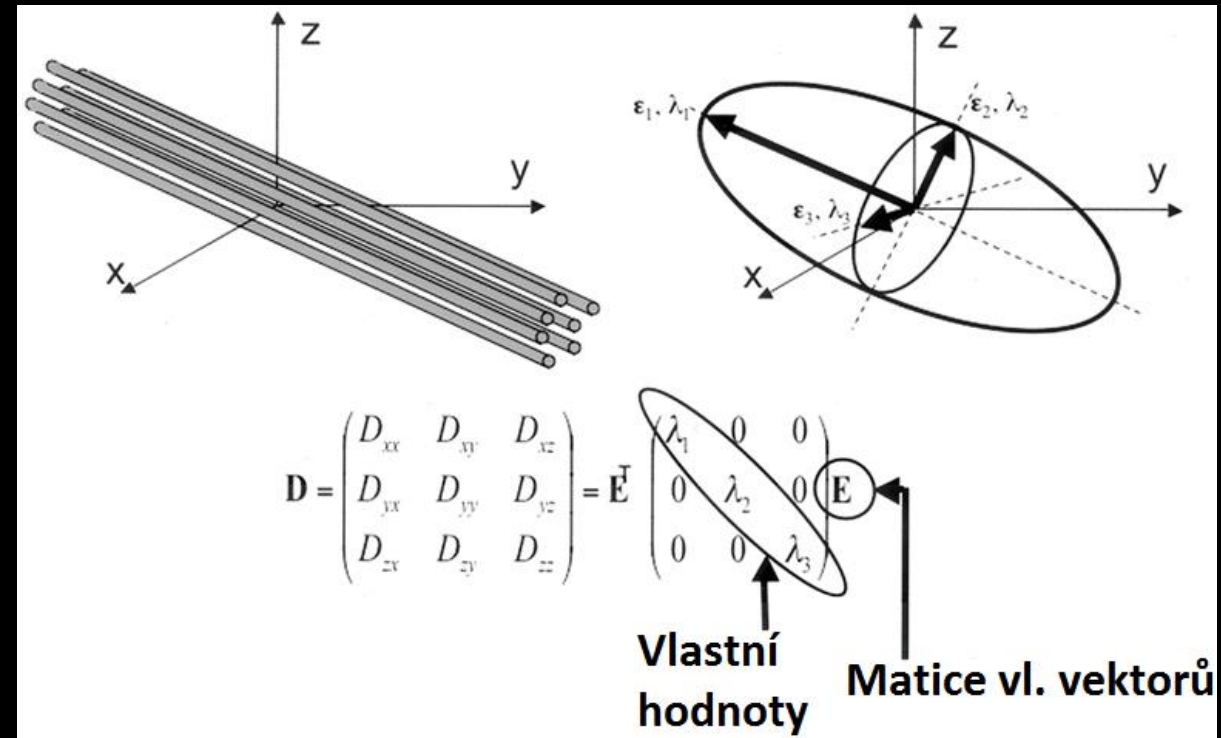
Standard MRI image

Magnetic field gradient

DTI

- Difúze může být orientována stejně jako difúzní gradienty
- Min 6 směrů grad.
- Výpočet tenzoru
- Charakterizace elipsoidem
- Pro přesnější odhad > 16 směrů

- Traktografie

wholebrain diffusion tractography

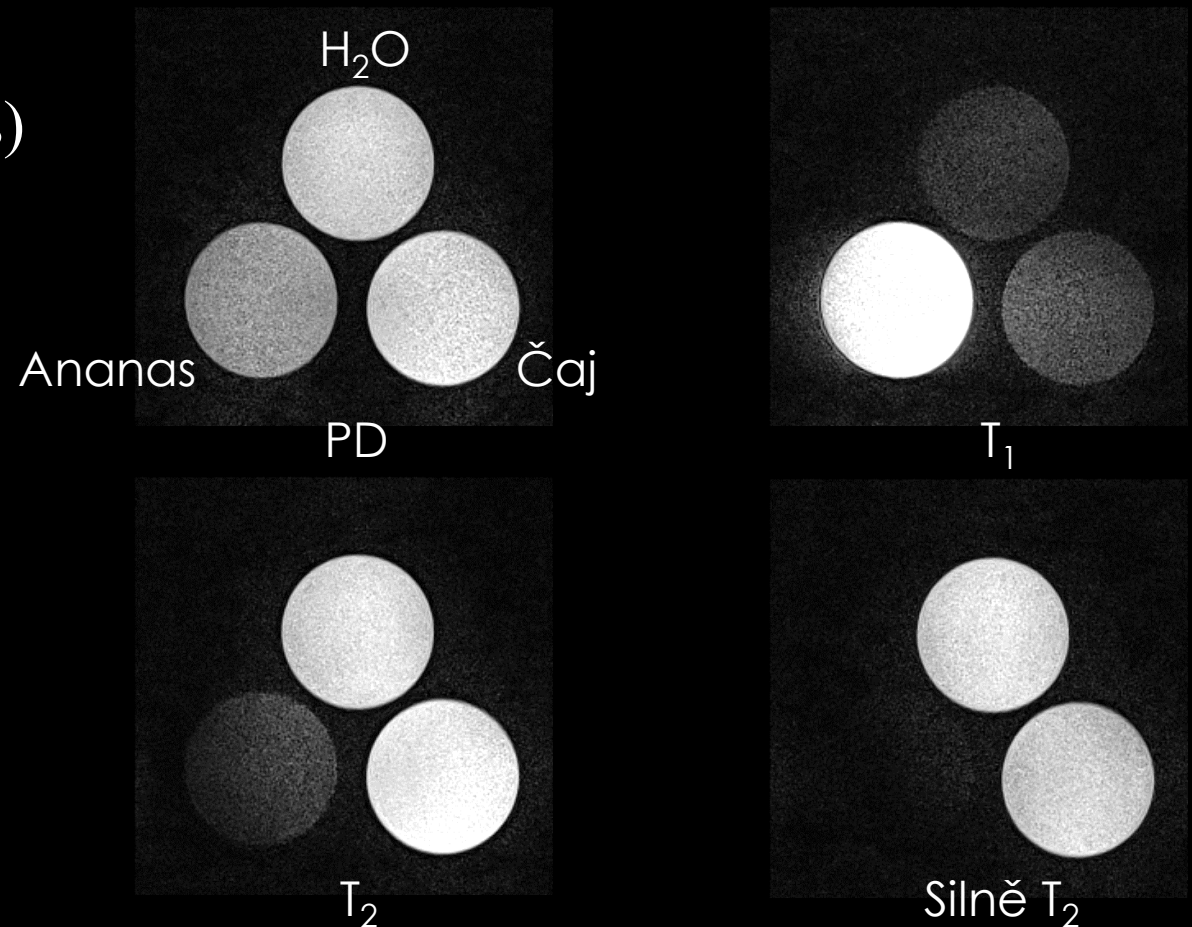
average length of streamlines in every voxel

small injury causes reduction in streamline length along entire tract

KONTRASTNÍ LÁTKY

- Přirozené KL
  - Vysoký obsah Mn (ananasový džus)

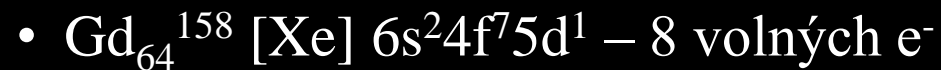
KONTRASTNÍ LÁTKY

- Paramagnetická KL
  - Nezobrazuje se samotná látka
  - Výrazně mění T_1 čas ve svém okolí (Relaxivita)
  - Oxid dusičný
  - Stabilní volné radikály
  - Kationty kovů (Ni^{2+} , Fe^{2+} , Gd^{3+})
  - Relaxivita $\sim$ koncentrace, mag.moment, vzdálenost, nepár. e^-

KONTRASTNÍ LÁTKY

- Paramagnetická KL

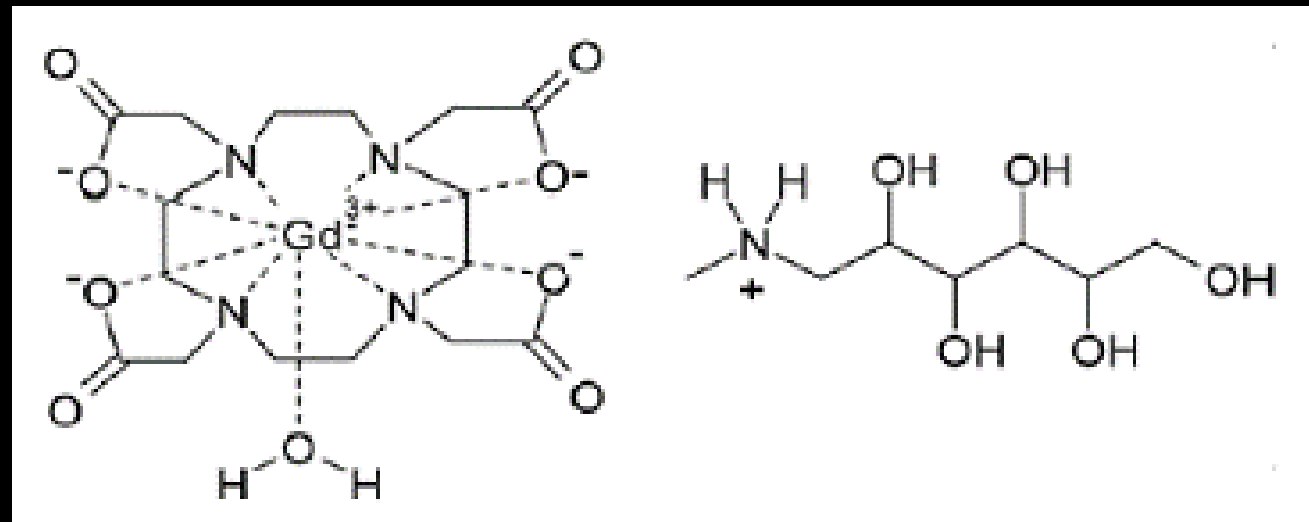
- El. Konfigurace

- Nutnost stabilně navázat na organické látky (toxicita těžkých kovů)

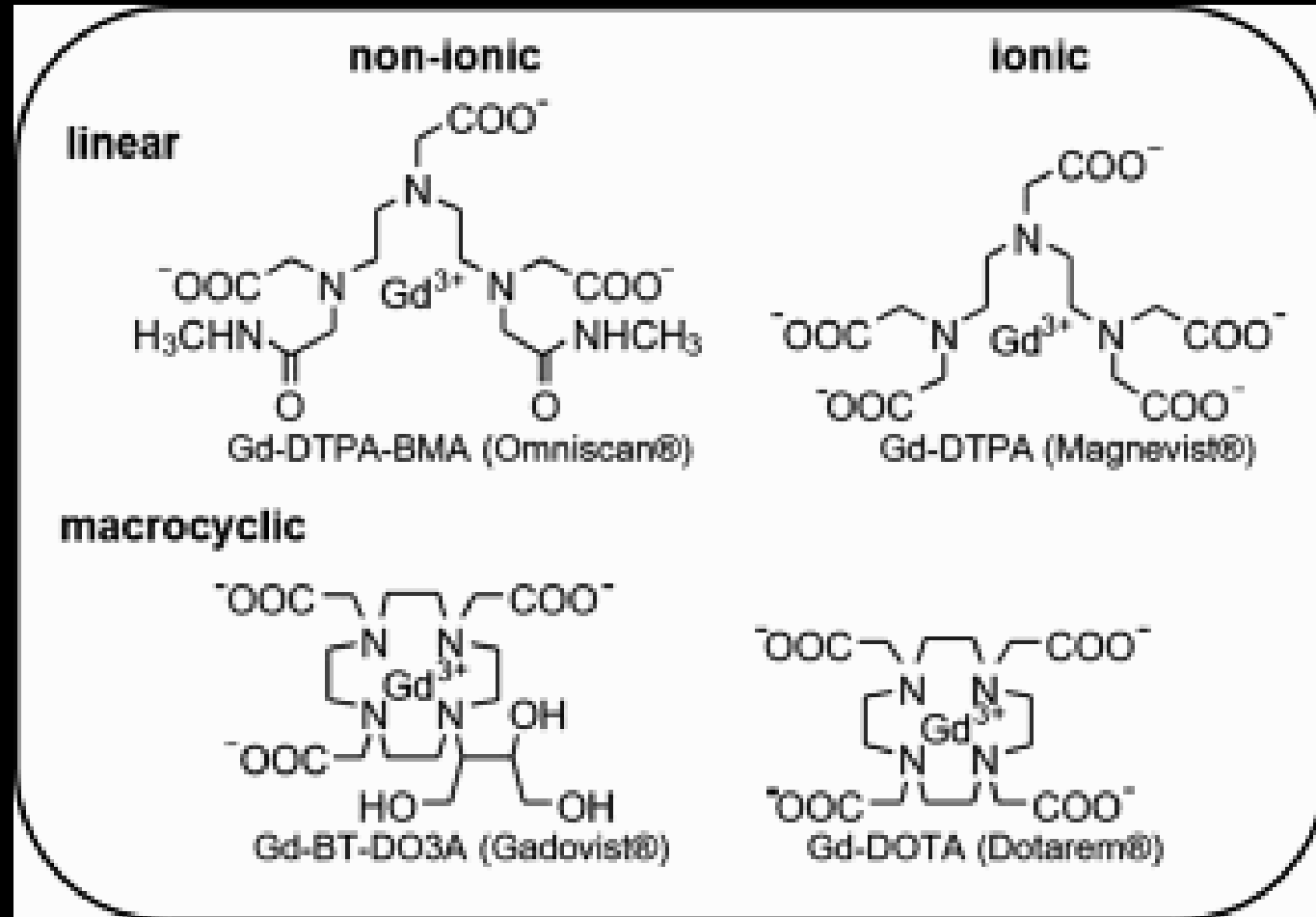
- Cheláty – koordinační vazby

- Např. Dotarem

KONTRASTNÍ LÁTKY

- Stabilita MR kontrastní látky
  - Myšleno uvolňování Gd z nosiče
  - Lineární chemická stavba
    - Gadoversetamid (Optimark),
Gadodiamid (Omniscan),
Gd-DTPA (Magnevist),
Gadobenát (MultiHance)
  - Cyklická chemická stavba
    - Gadobutrol (Gadovist),
Gadoteridol (ProHance),
Gd-DOTA (Dotarem),
Gd-DOTA (Clariscan)
- Ne/ionická stavba

KONTRASTNÍ LÁTKY

- Stabilita MR kontrastní látky
  - významné rozdíly mezi ionickými a neionickými lineárními cheláty
  - zásadní rozdíly mezi lineárními a makrocyclickými cheláty
  - nejsou rozdíly mezi makrocyclickými cheláty
  - Gadovist, Dotarem, Prohance nevykazovaly disociaci ani po 15 dnech (< 0.1%)

Gd Chelate	Structure Type	Thermodynamic Stability		Kinetic Stability T _{1/2} at pH 1.0 at 25°C
		Log K _{therm}	Log K _{cond} (at pH 7.4)	
Dotarem® (gadoterate meglumine)	Macrocyclic ionic	25.6	19.3	338 hr
Gadavist® (gadobutrol)	Macrocyclic non-ionic	21.8	14.7	43 hr
ProHance® (gadoteridol)	Macrocyclic non-ionic	23.8	17.1	3.9 hr
MultiHance® (gadobenate dimeglumine)	Linear ionic	22.6	18.4	< 5 s
Magnevist® (gadopentetate dimeglumine)	Linear ionic	22.1	17.7	< 5 s
Omniscan™ (gadodiamide)	Linear non-ionic	16.9	14.9	< 5 s
OptiMARK™ (gadoversetamide)	Linear non-ionic	16.6	15.0	< 5 s

KONTRASTNÍ LÁTKY

- Kontraindikace

- Těhotenství (úplná)
- Kojení (podmíněné)
- Onemocnění ledvin
- Přecitlivělost na složku KL

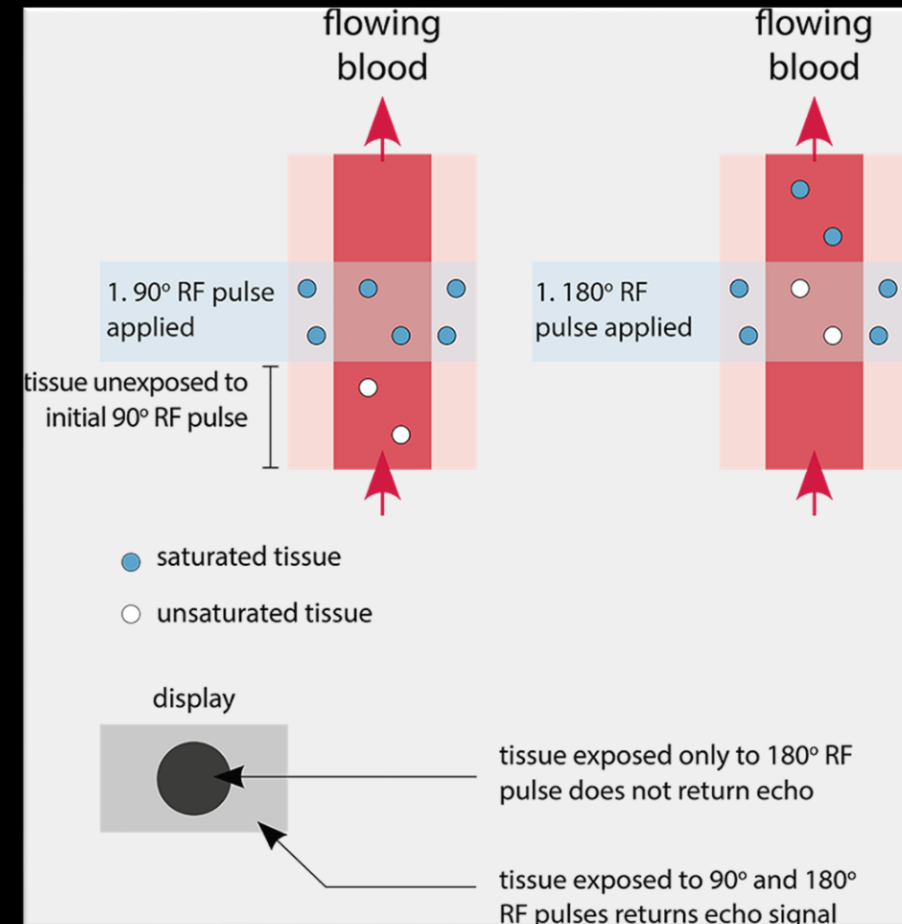
- Vedlejší účinky

- Výrazně méně oproti jodovým
- Bolesti hlavy, vyrážky, ztížené dýchání
- Alergické reakce
- Systémová nefrogení fibróza
  - Zakázáno používat lineární neiontové KL

		Termodynamická stabilita - pK_{therm}	
• Dotarem	25.6	(cyklický, iontový)	nízké riziko
• Prohance	23.8	(cyklický, neiontový)	
• Primovist	23.5	(lineární, iontový)	
• Multihance	22.6	(lineární, iontový)	
• Magnevist	22.1	(lineární, iontový)	vysoké riziko
• Gadovist	21.8	(cyklický, neiontový)	
• Omniscan	16.9	(lineární, neiontový)	
• Optimark	16.6	(lineární, neiontový)	

MRA

- Time of flight (TOF)
- Princip:
  - Aplikace 90° a 180° RF
  - Krev z jiné vrstvy jen 180° RF
  - Potlačení statické tkáně
- Velikost signálu roste:
  - S rychlostí
  - S TR, T_1 a α
- Velikost signálu klesá:
  - S tloušťkou vrstvy
  - S orientací vrstvy

MRA - TOF

- TE = min
- TR 20 – 50 ms
- α 10° - 40°

$\alpha = 10^\circ$

$\alpha = 20^\circ$

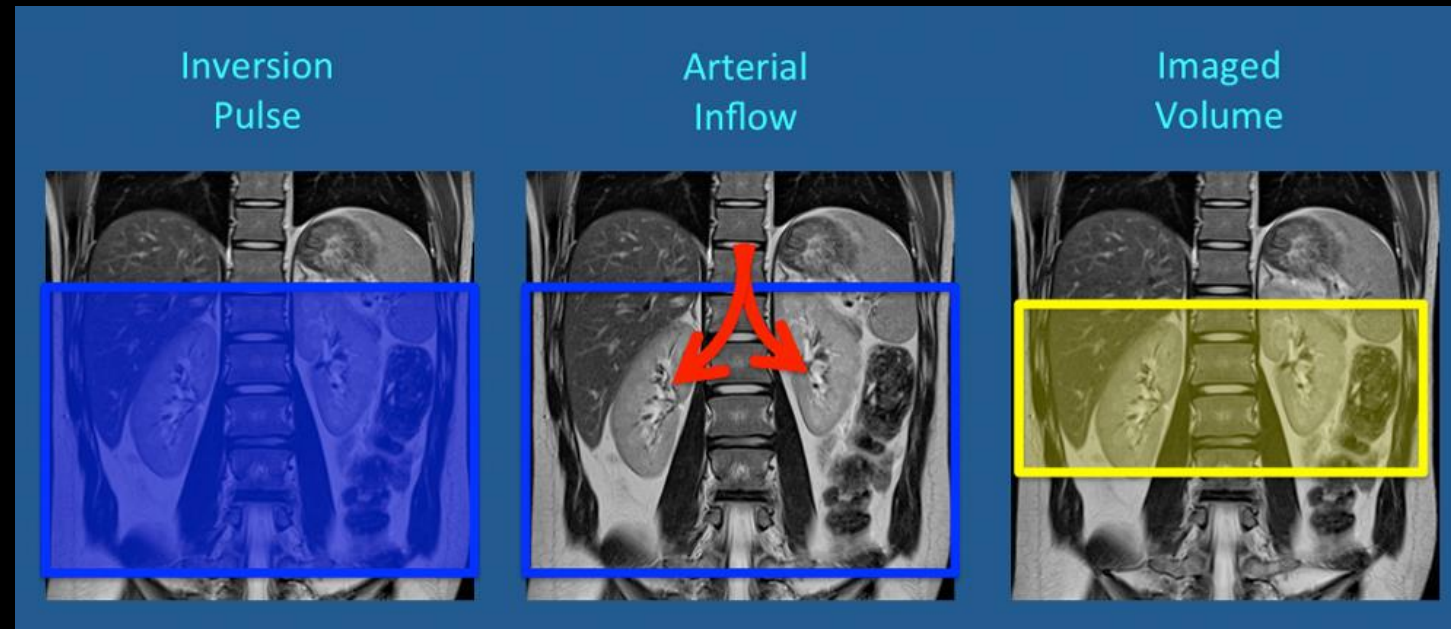
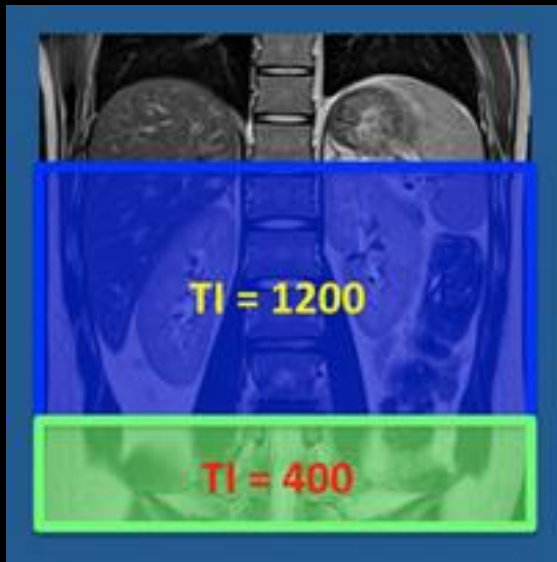
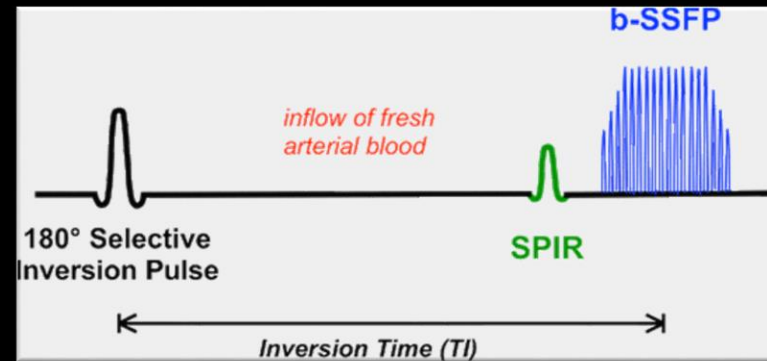

$\alpha = 40^\circ$

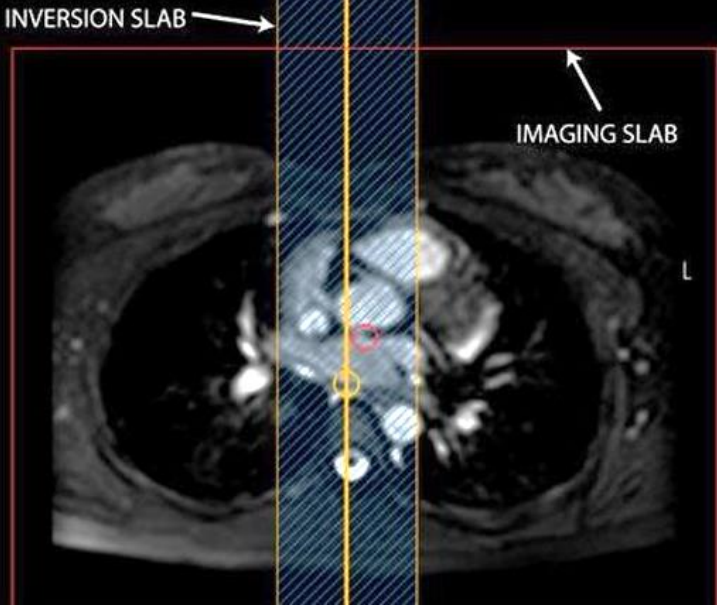

MRA – BFFE/FIESTA

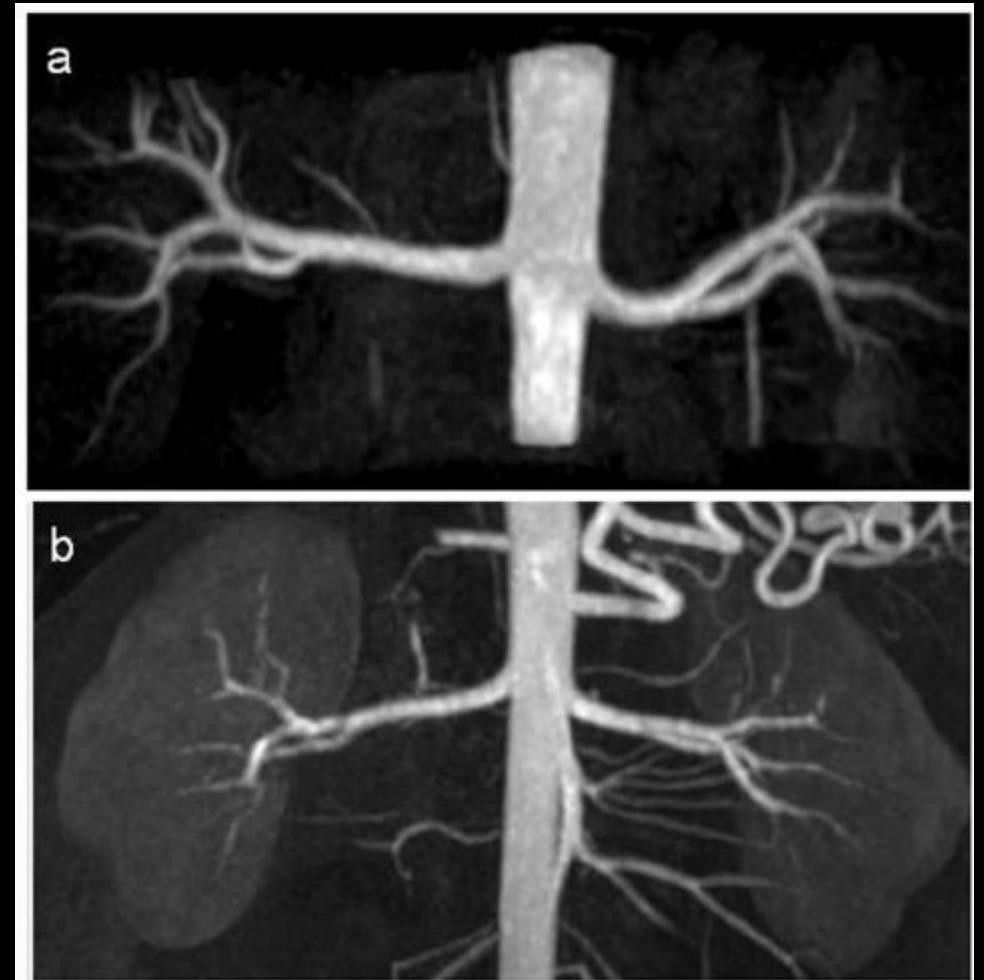
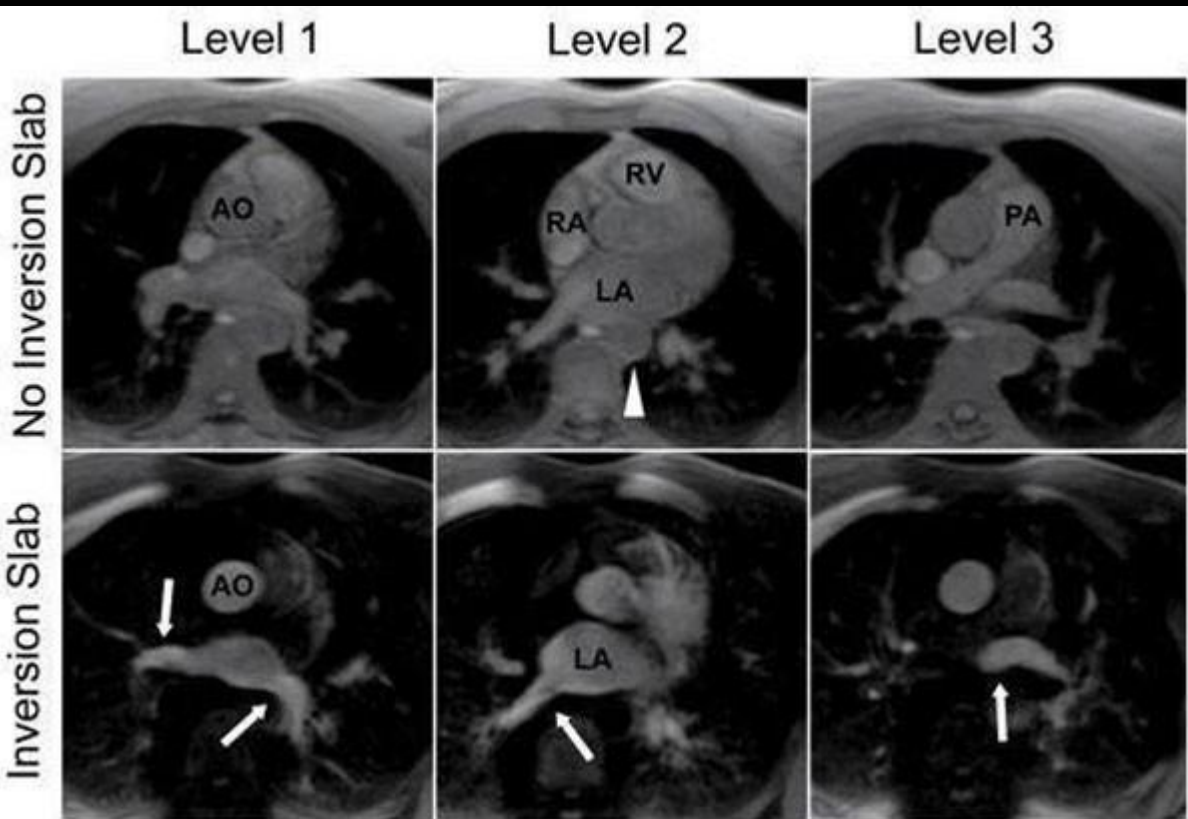
- Selektivní inverzní pulz
- Přitékající krev je neinvertovaná
- Nutná rychlá akvizice
- Trigování s dechem/EKG

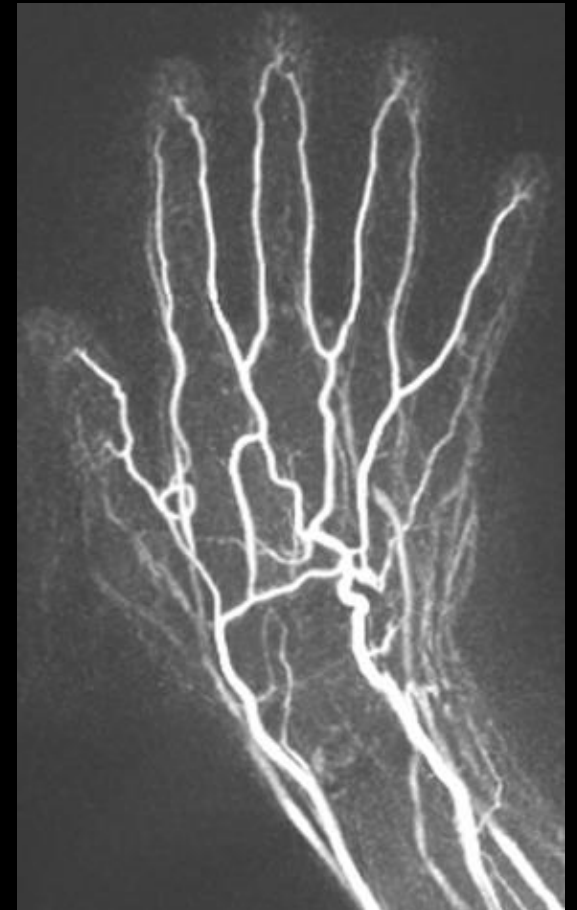
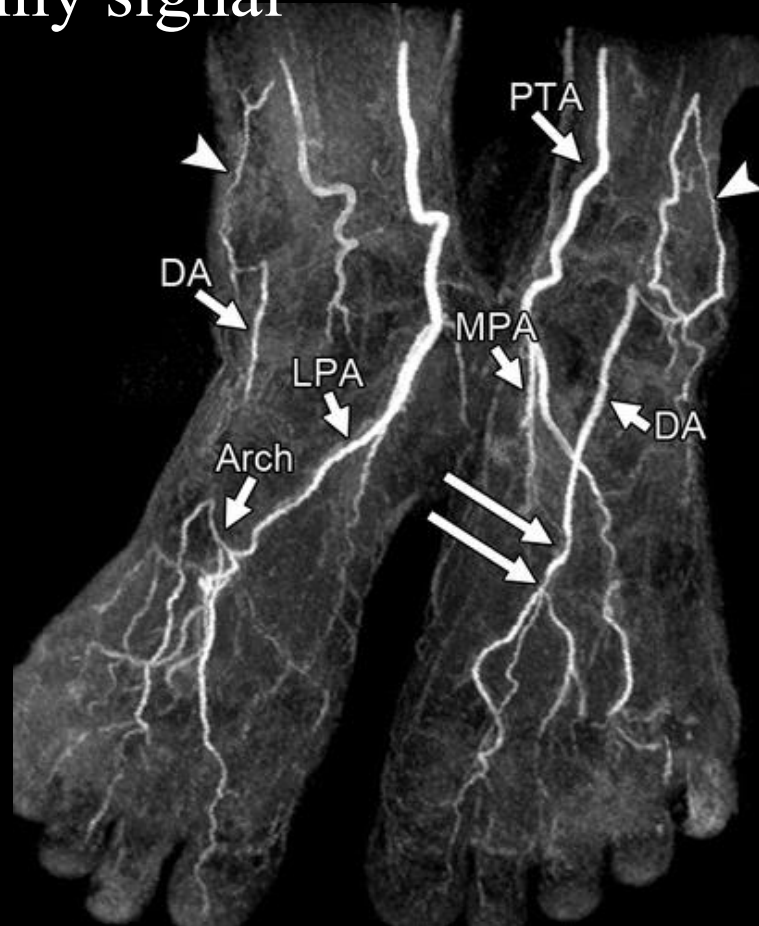
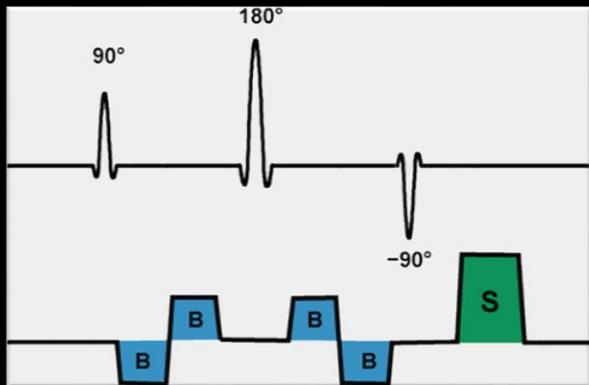

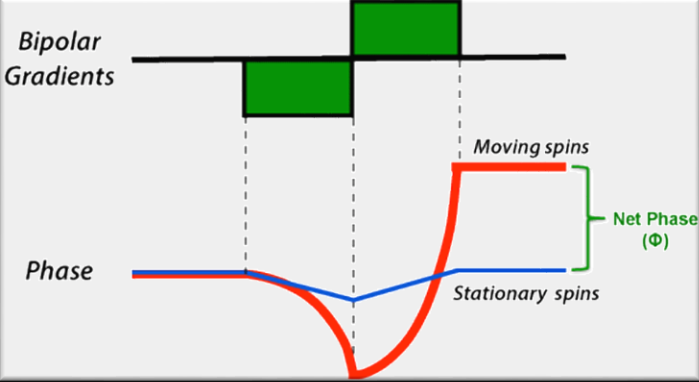
MRA – BFFE/FIESTA

PERIFERNÍ MRA

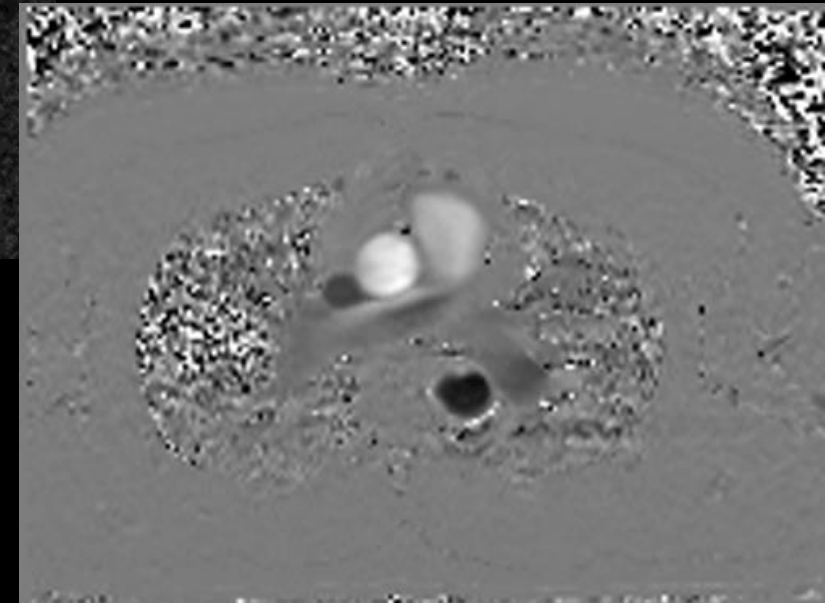
- Krev v sys. A dias. Rozdílný signál
- Subtrakce
- Trigování s EKG
- Zásadní je pulzace

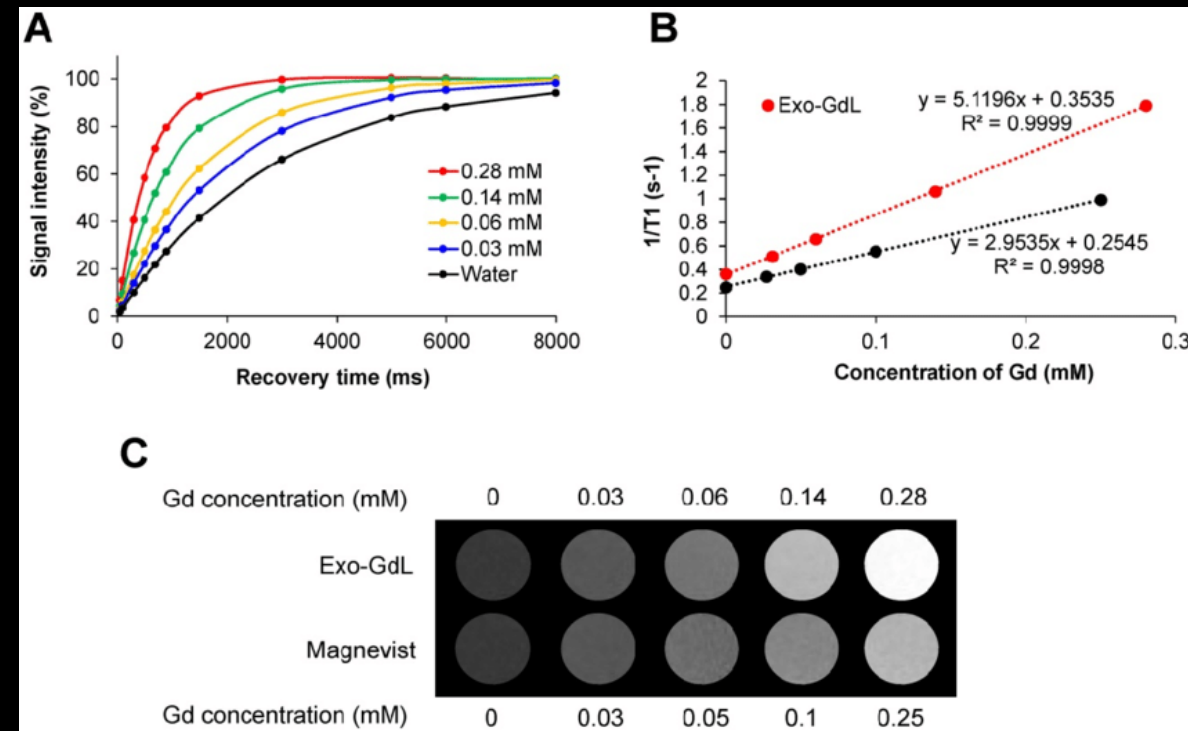
MRA – FÁZOVÝ KONTRAST

- Bipolární gradient
- Pohyb = posun fáze
- Rychlost $\sim$ posunu fáze
- Kódování ve 3 směrech
- Kvantifikace
- Stanovení $v_{\max} \Rightarrow$ „přetečení“
- Artefakty pulzace/turbulence

MRA – KONTRASTNÍ

- Princip:
  - Když $TR \ll T_1 \Rightarrow$ nízký signál
  - Přítomnost KL = zkrácení T_1 = vyšší signál
  - Čím víc KL, tím větší zkrácení
  - Optimalizace množství
  - Optimalizace rychlosti aplikace
  - Optimalizace TE, TR, α
  - Včasné spuštění měření
  - Vhodná volba náběru dat
  - Využití paralelních technik

MRA – CE

- Rychlá sekvence (3D GRE)
- Min TE i TR (~1 resp. ~4 ms)
- Vhodné prostorové rozlišení dané cévy
- Vhodný objem měření
- Oboje výše ovlivní časové rozlišení
- Optimální α (>Ernstův úhel)
  - T_1 krve 50 – 150 ms dle koncentrace KL

TR	Ernst angle ($T_1 =$ 25 ms)	Ernst angle ($T_1 =$ 50 ms)	Ernst angle ($T_1 =$ 100 ms)	Ernst angle ($T_1 =$ 150 ms)
6	38	28	20	16
5	35	25	18	14
4	32	22	16	13
3	28	20	14	11
2	23	16	11	9
1.5	20	14	10	8

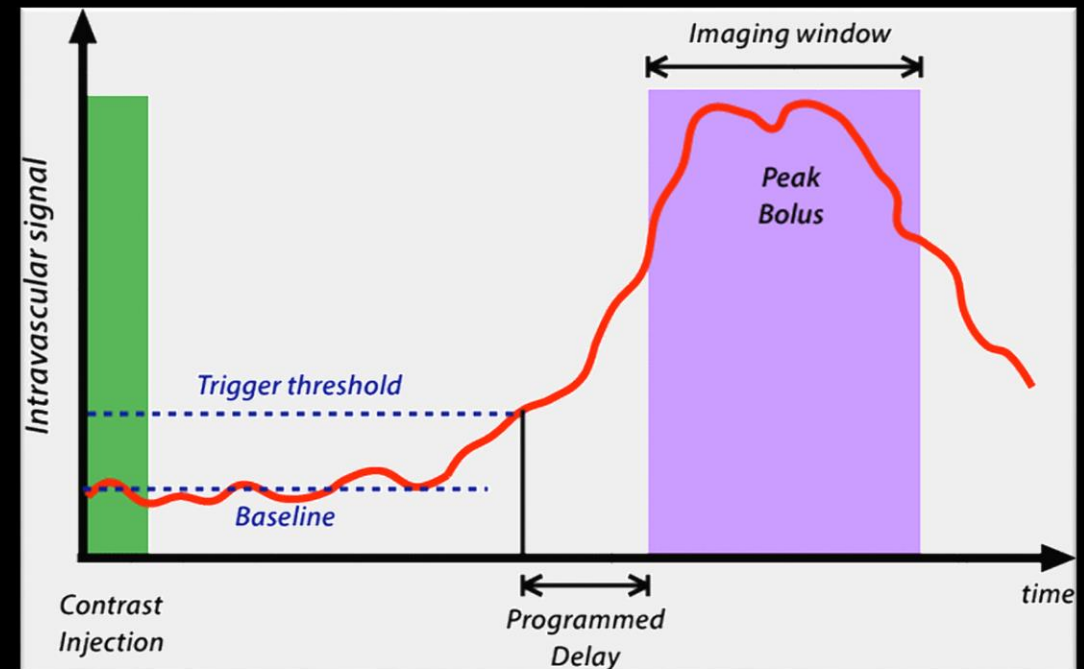
MRA – CE ČASOVÁNÍ

- Bolus
  - Aplikace ~2ml KL
  - Měření času přítoku
  - Poté zbytek KL a měření
- Výhody
  - Přesné stanovení začátku měření
- Nevýhody
  - Část KL nevyužit
  - Delší měření
  - Kontaminace pozadí KL

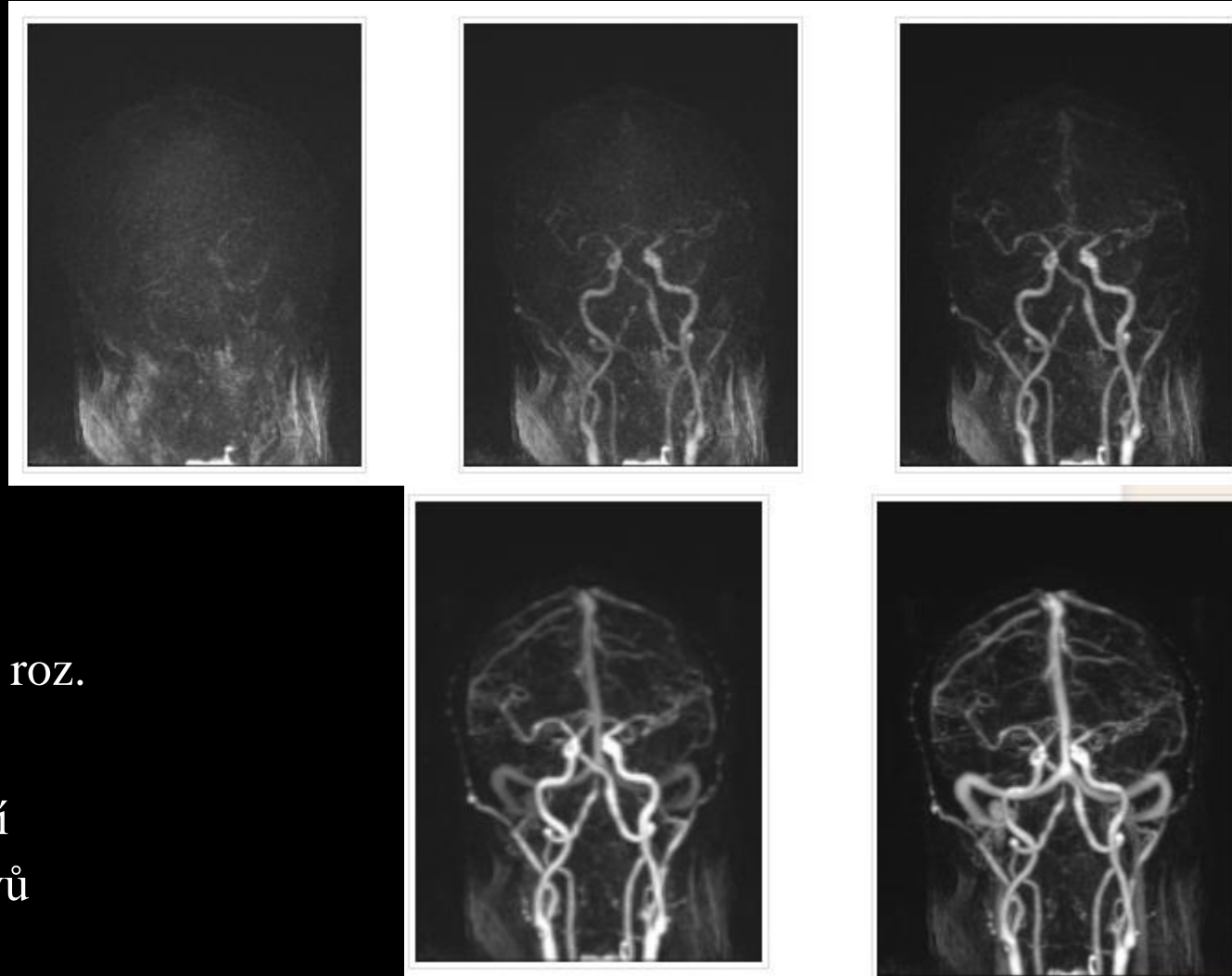
MRA – CE ČASOVÁNÍ

- Fluoro triggering/BolusTrak
  - Rychlé snímání tepny
  - Při příchodu KL start měření
- Výhody
  - Využití veškeré KL
  - Semi/automatická
- Nevýhody
  - Složitější metoda pro RA

MRA – CE ČASOVÁNÍ

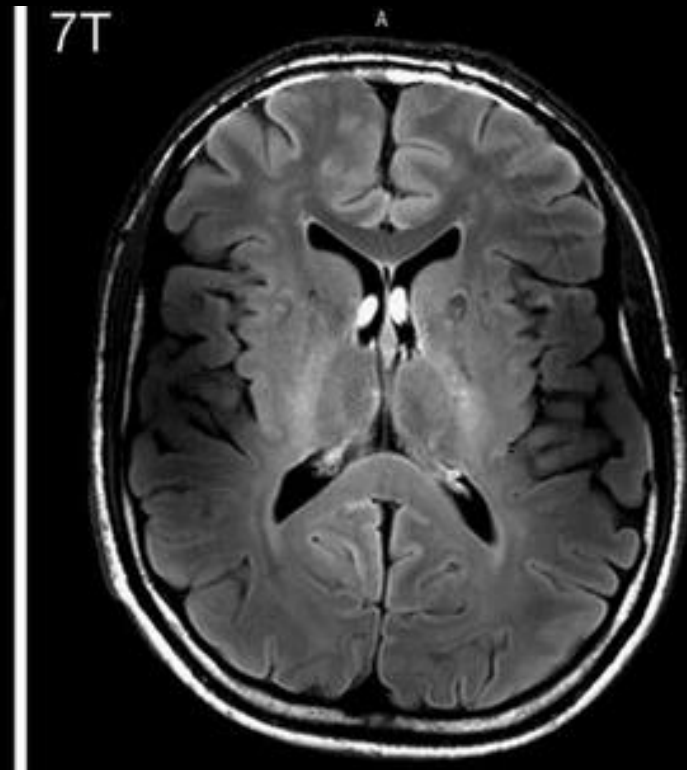
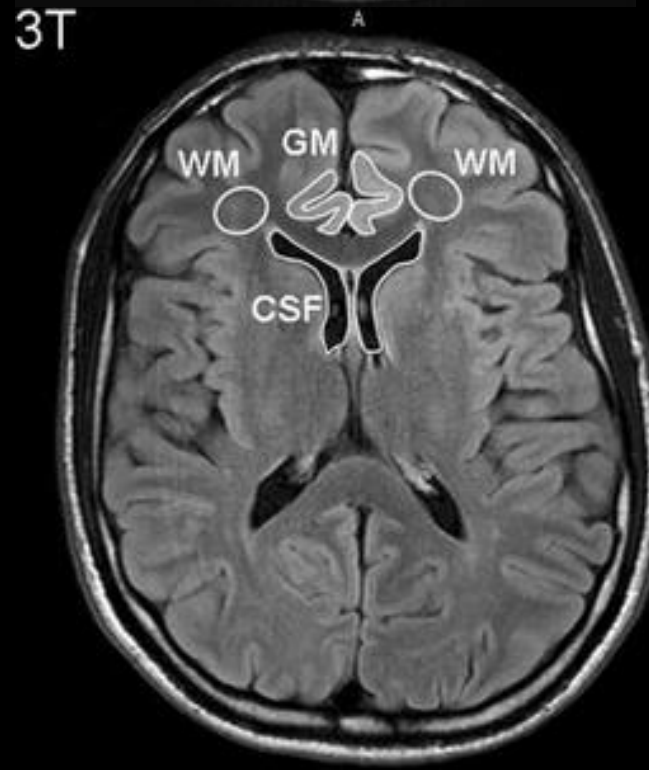
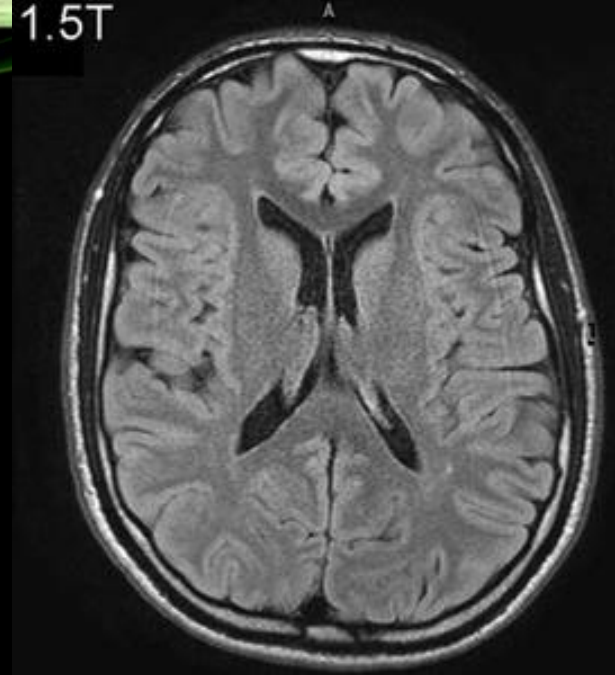
- Kontinuální snímání
  - TRICKS/4D-TRAK
  - Snímání zapnuto před podáním KL
  - Průběžná tvorba obrazu při průchodu KL
  - Kompromis prost. a čas. rozlišení
- Výhody:
  - Netřeba časovat
  - Možnost zobrazení optimální fáze
  - Pokročilý náběr dat = možnost zlepšit čas. roz.
- Nevýhody:
  - Nutnost kompromisu čas. a prost. rozlišení
  - Max. gradienty => větší stimul. perif. nervů

SÍLA POLE

- Při větším B_0
  - Roste S/Š
  - Roste T_1 čas
  - Roste SAR ($E_{RF} \sim B_0^2!!!$)
  - Roste efekt susceptibility
  - Roste hluk
  - Roste cena
  - Klesá homogenita obrazu
  - Klesá T_2^* čas

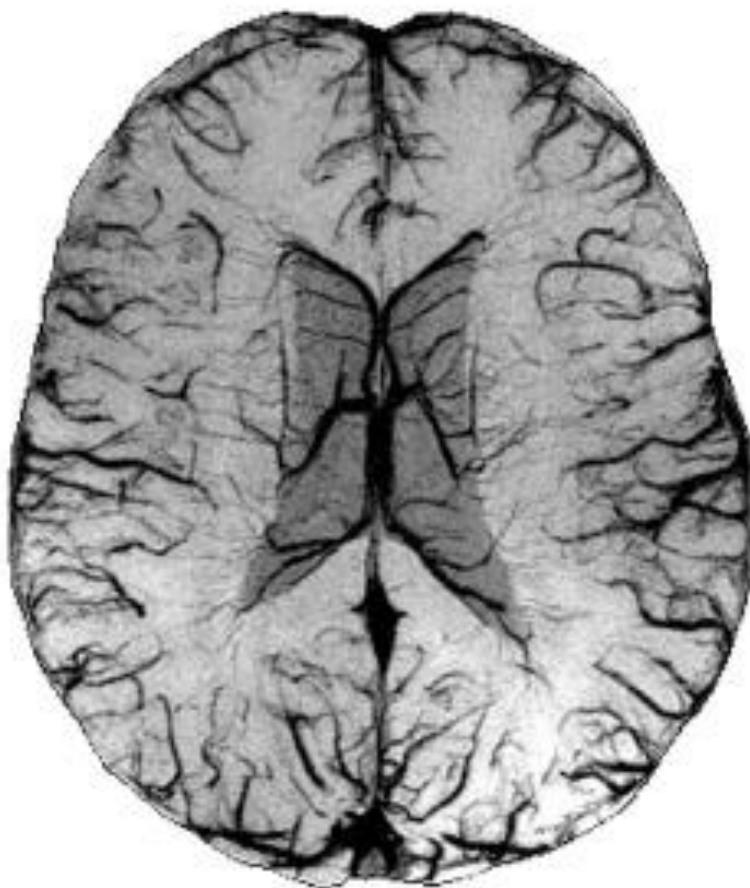

SÍLA POLE

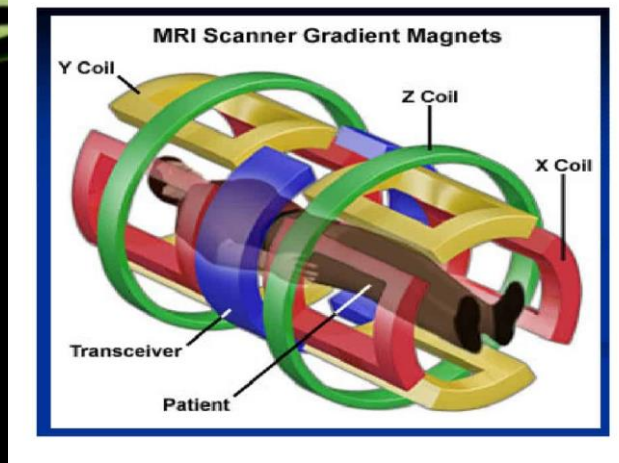
15T

3T

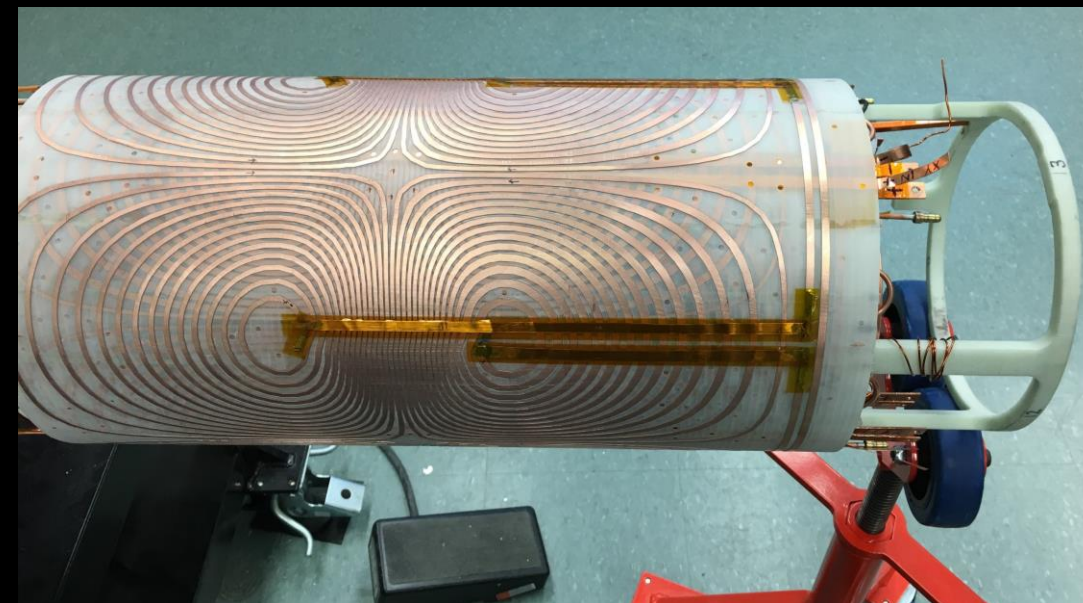
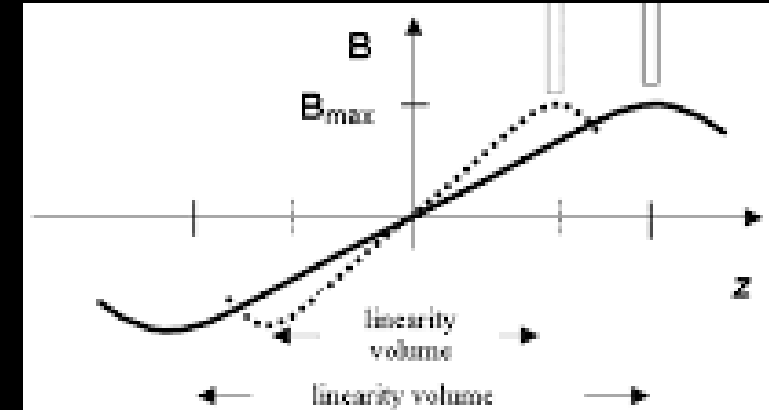
7T

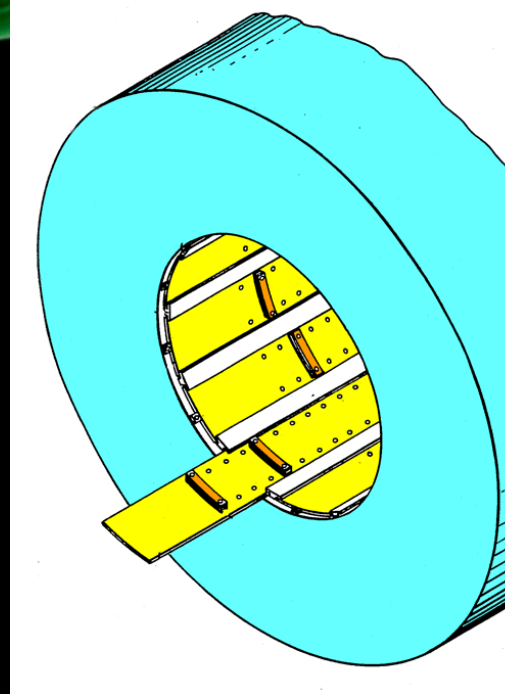
- Prostorová informace
- Parametry:
  - Max. amplituda (20 – 80 mT/m)
  - Slew rate (80 – 200 mT/m/ms)
  - Linearita
- Amplituda ~ Prost. rozliš
- Slew rate ~ $TE_{\min}$, $TR_{\min}$ ...

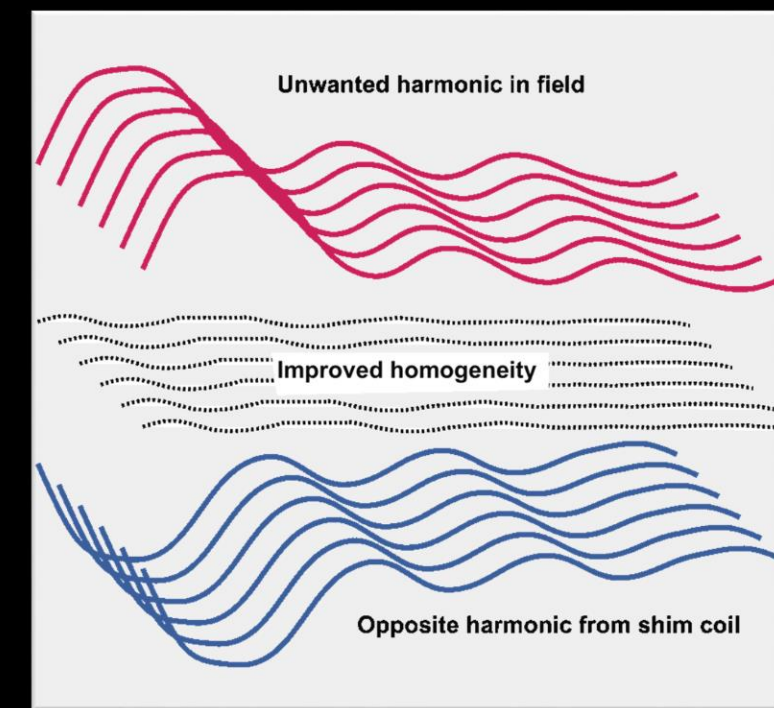
GRADIENTY

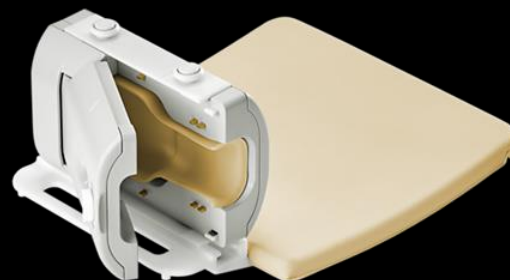
- Korekce nehomogenity mag. pole
- Pasivní/aktivní
- Minimalizace geometrického zkreslení
- Maximalizace signálu díky ideální Larmor. frekvence
- Lepší FatSat, MRS, EPI, fMRI...

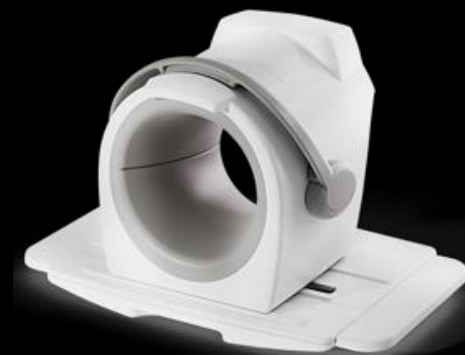
SHIM

- Vysílací vs přijímací
- Celotělová
  - T/R, horší S/Š
- Povrchová
  - Blíže k tělu => lepší S/Š
  - Dedikované dle ant. oblasti
- Více-segmentová
  - Více cívek v jednom bloku
  - Pokrytí větších oblastí
  - Umožňují pokročilé techniky
  - Větší nehomogenita signálu

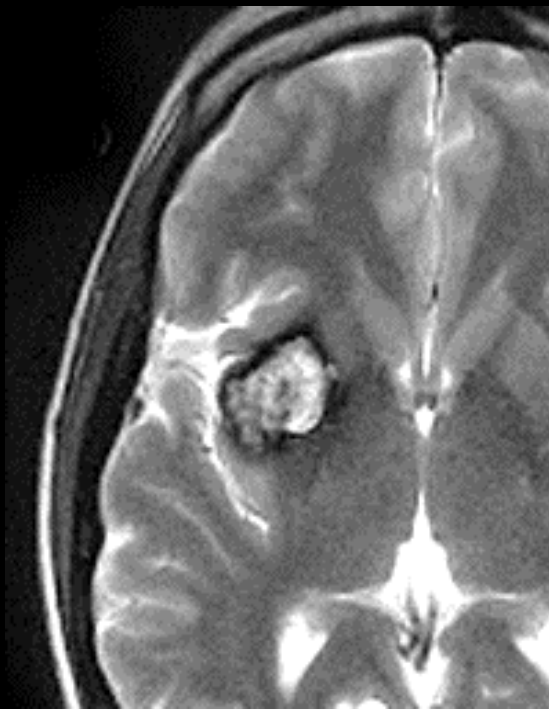
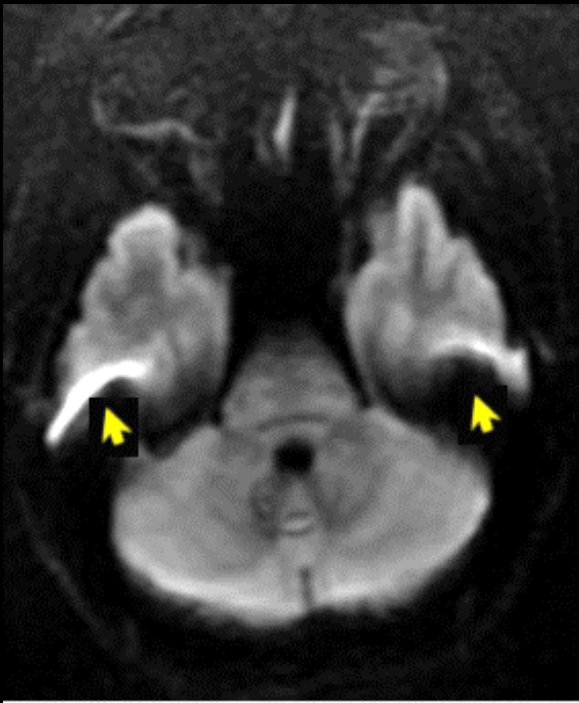
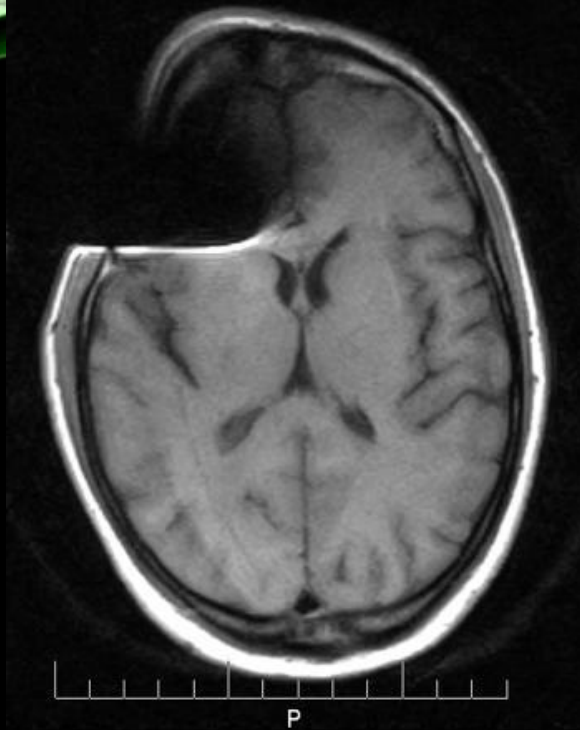

RF CÍVKY

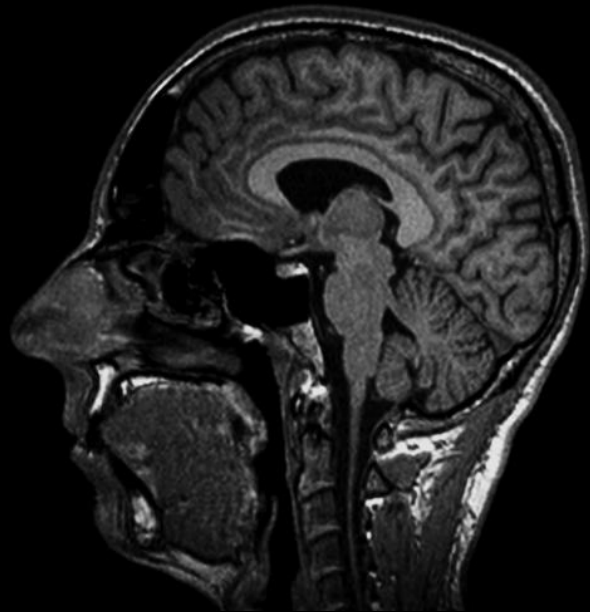
ARTEFAKTY

- Nehomogenita B_0
  - Špatně seřízený stroj
  - Kovový předmět
  - Rozdíl susceptibilit

ARTEFAKTY

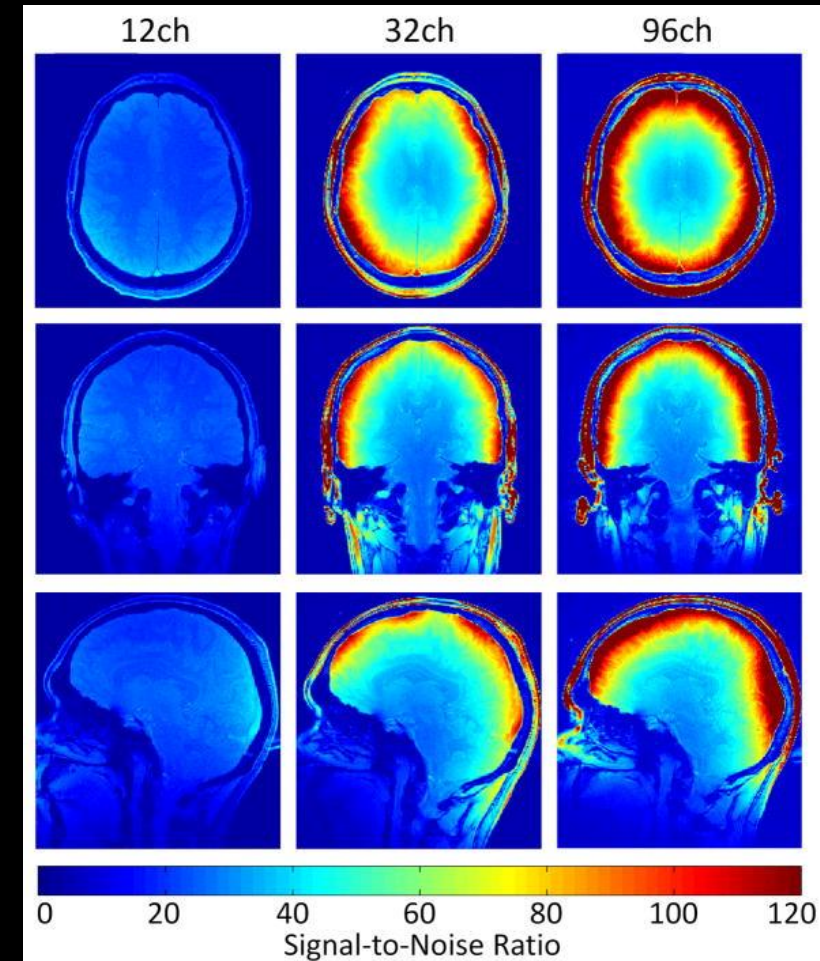
- Nehomogenita B_1
  - Lokální nepřesnot úhlu RF pulzu
  - Nehomogenita přijímaného signálu (povrch cívky)

1 kanálová

Multi-kanálová

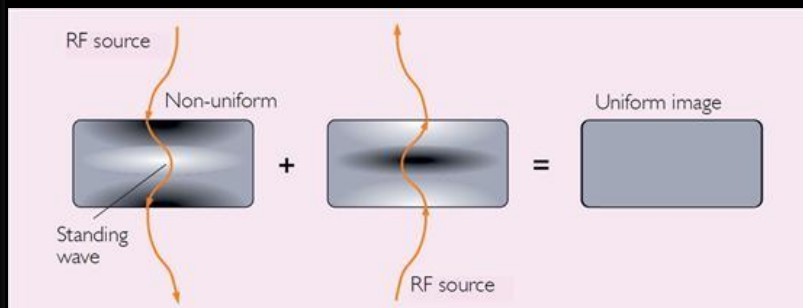
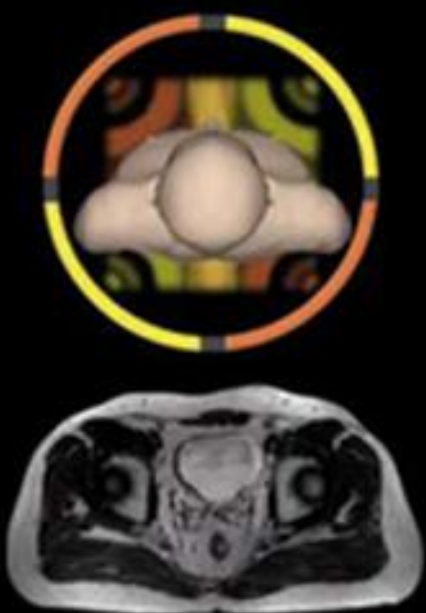
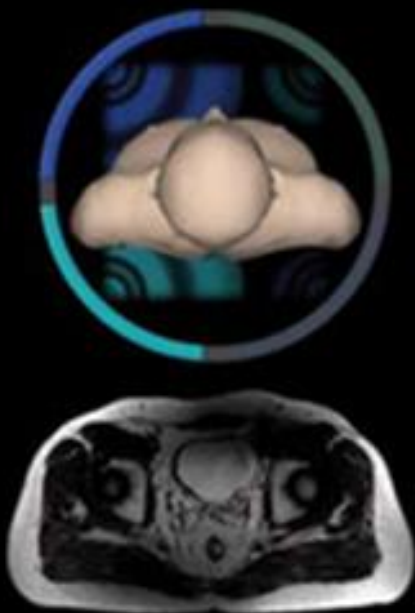

ARTEFAKTY

- Nehomogenita B_1
  - Dielektrický jev
  - Vlnová délka v těle ~ 25 cm (3T)

Conventional

Multi Phase Transmit

FLAIR 7T

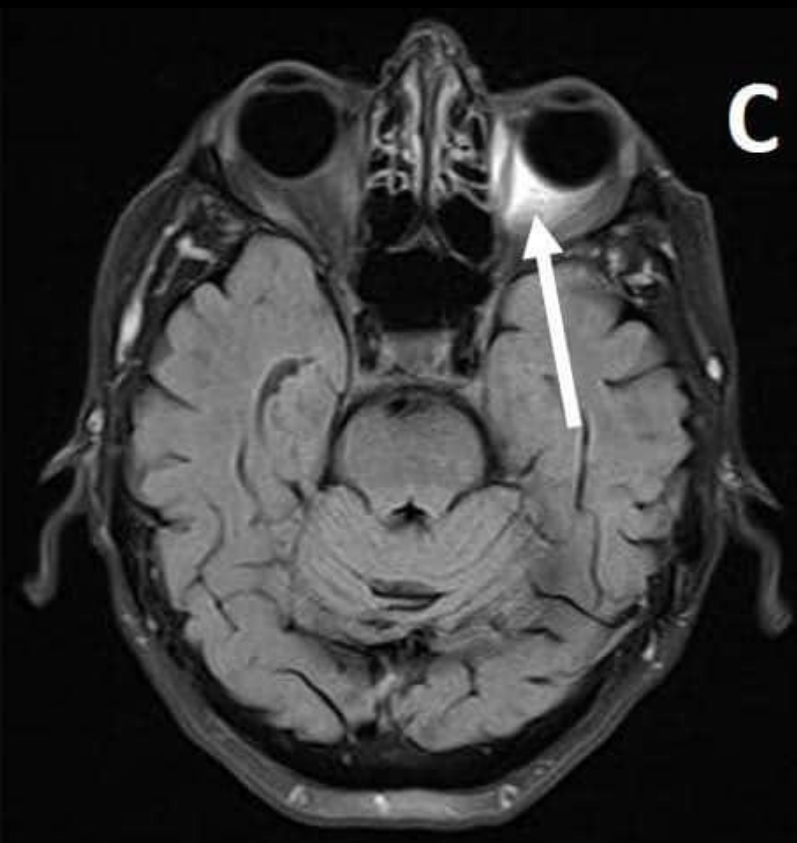
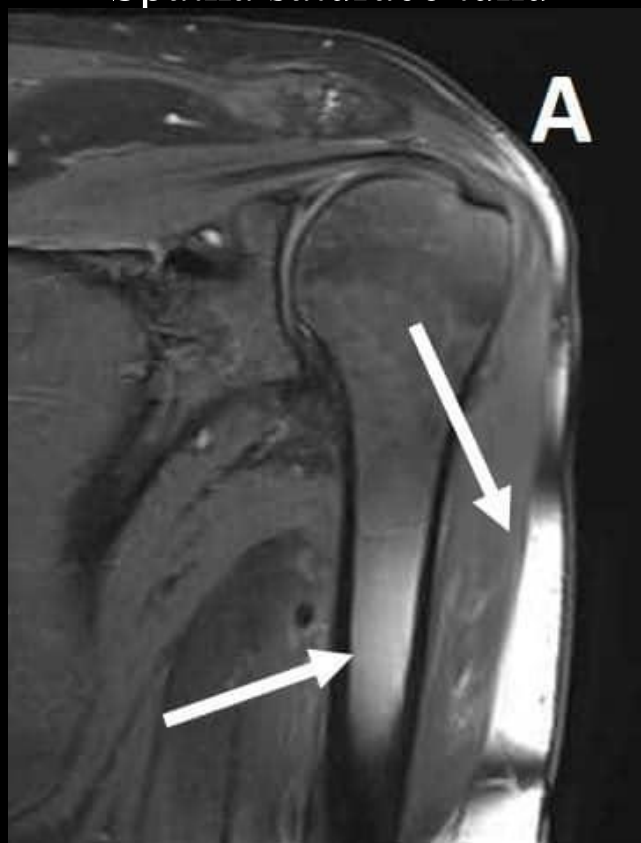

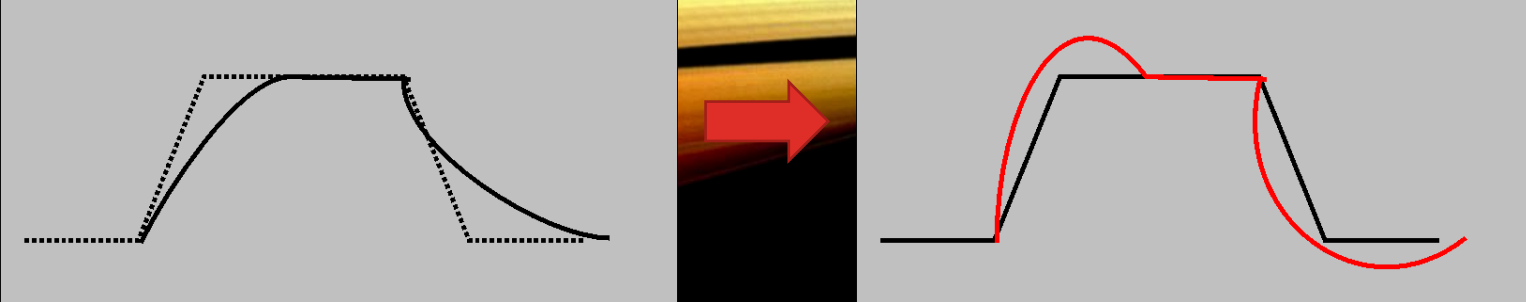
B

ARTEFAKTY

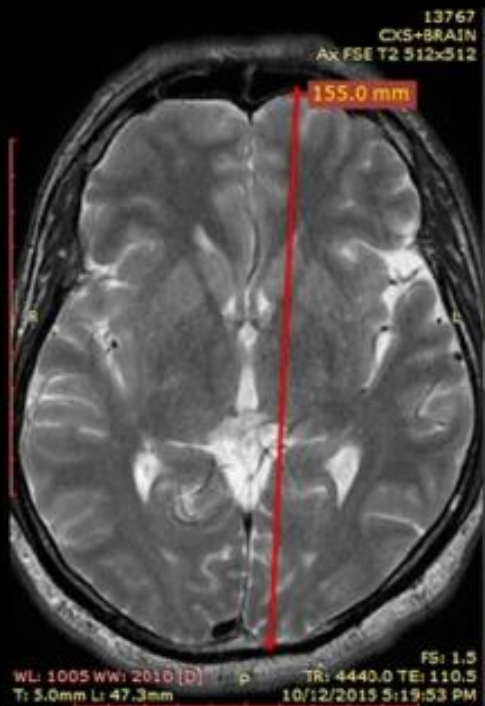
- Nehomogenita B_1
  - Špatná saturace tuku

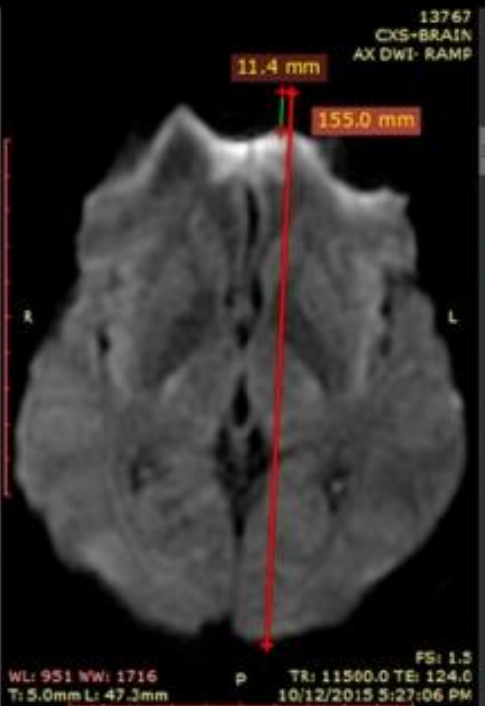

ARTEFAKTY

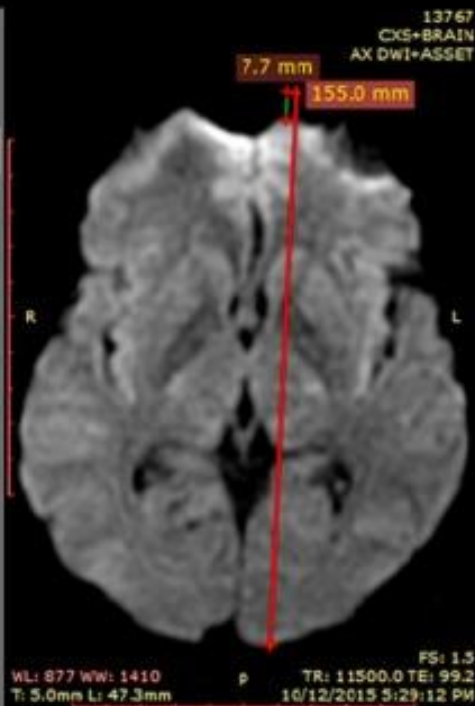
- Nedokonalost gradientů
- Geometrická distorze

A

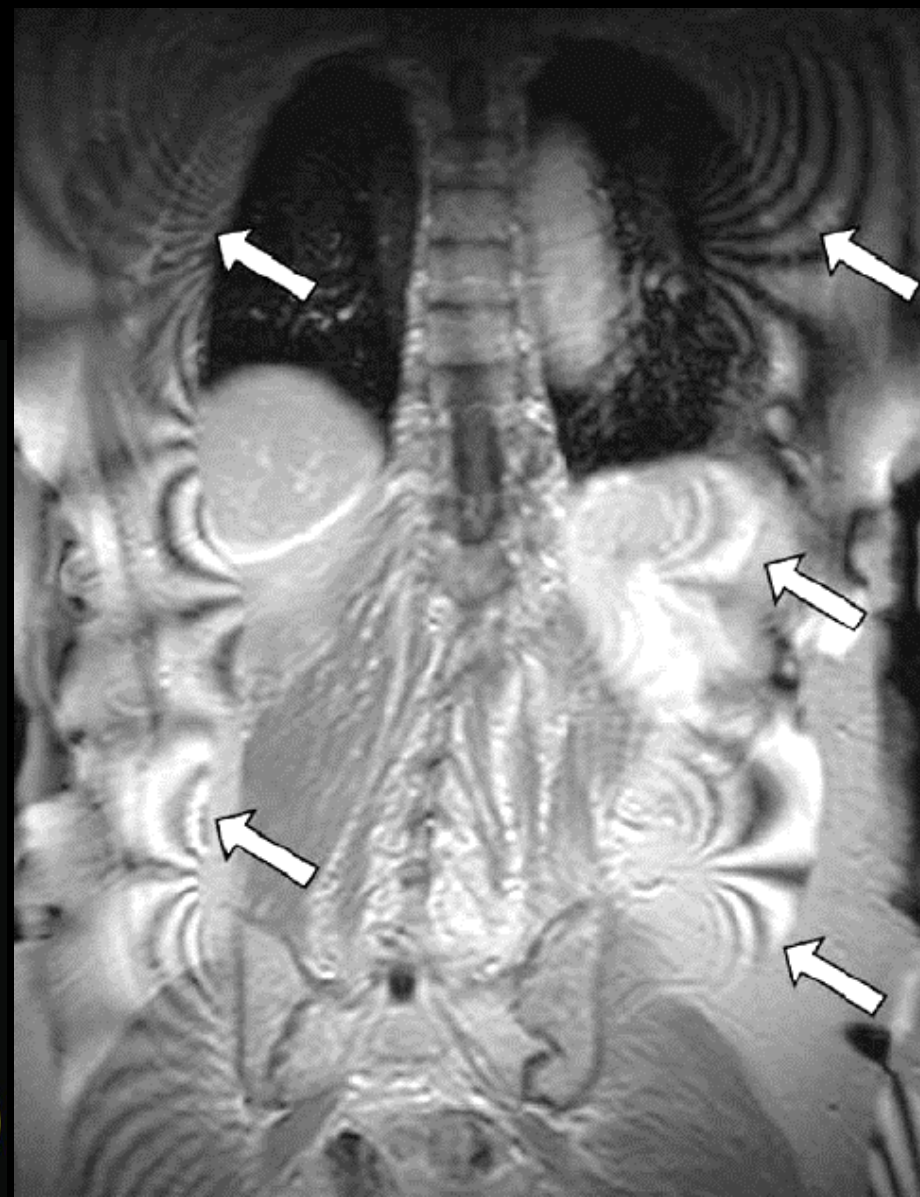
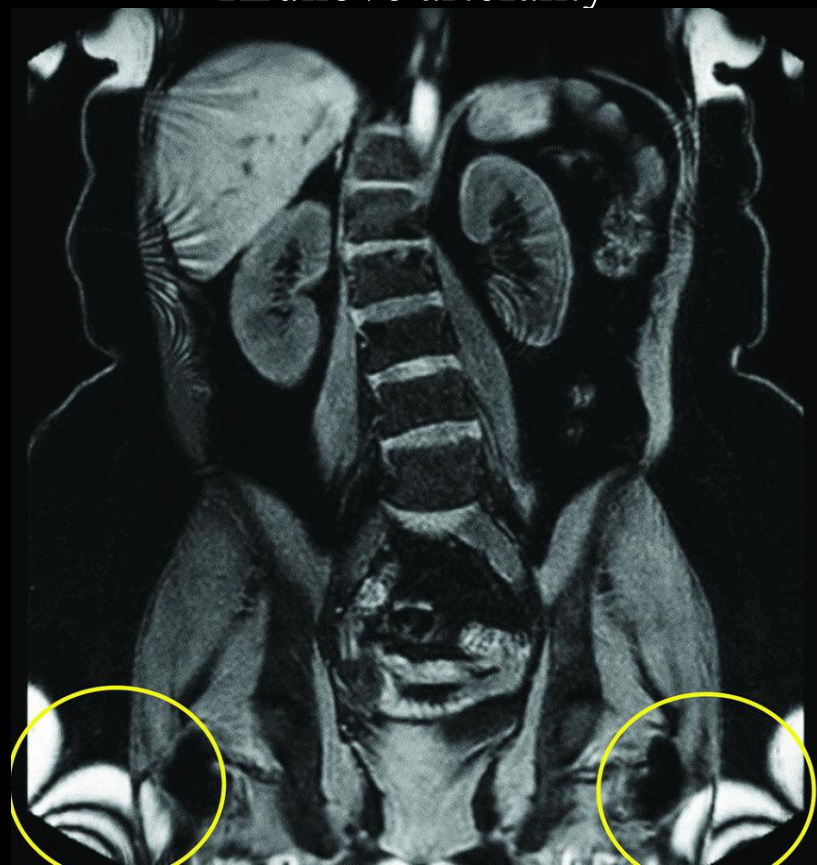
B

C

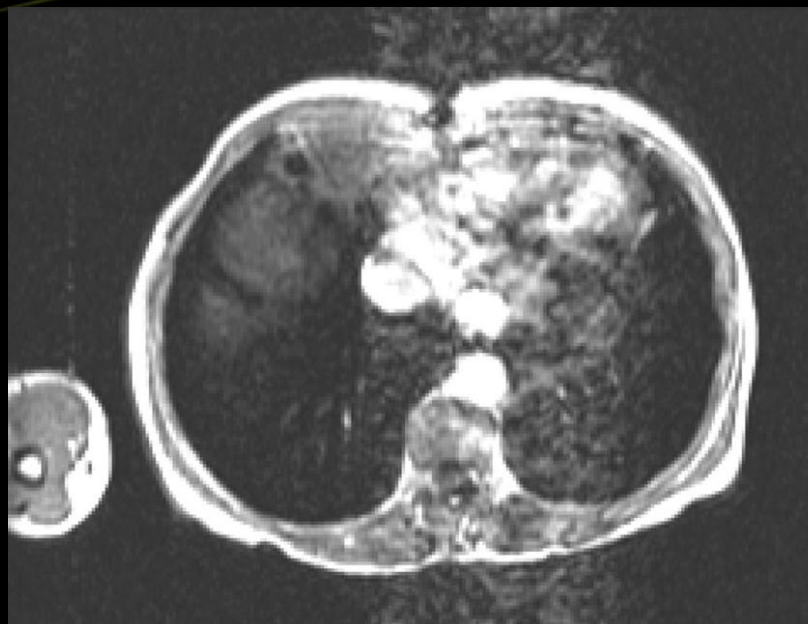

- Nedokonalost gradientů
- Kruhové artefakty

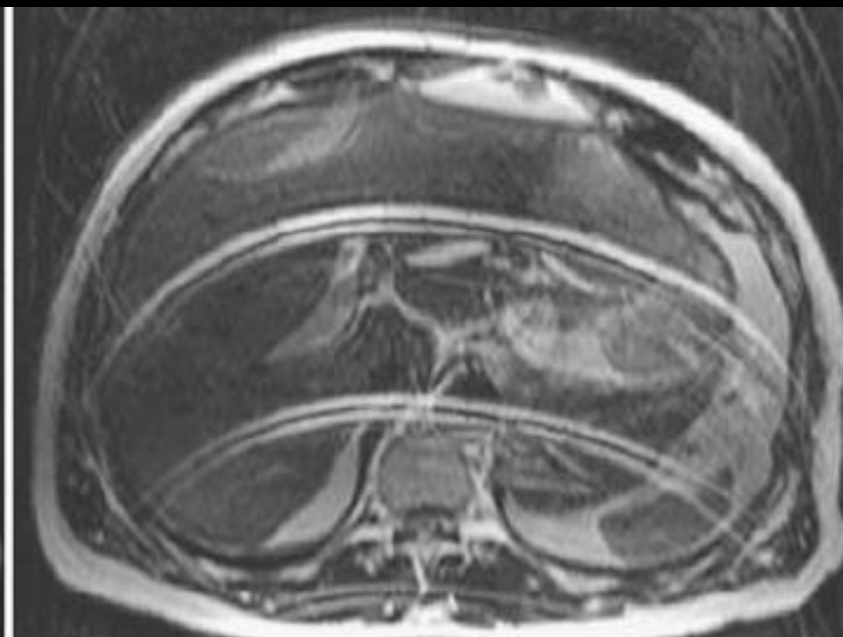
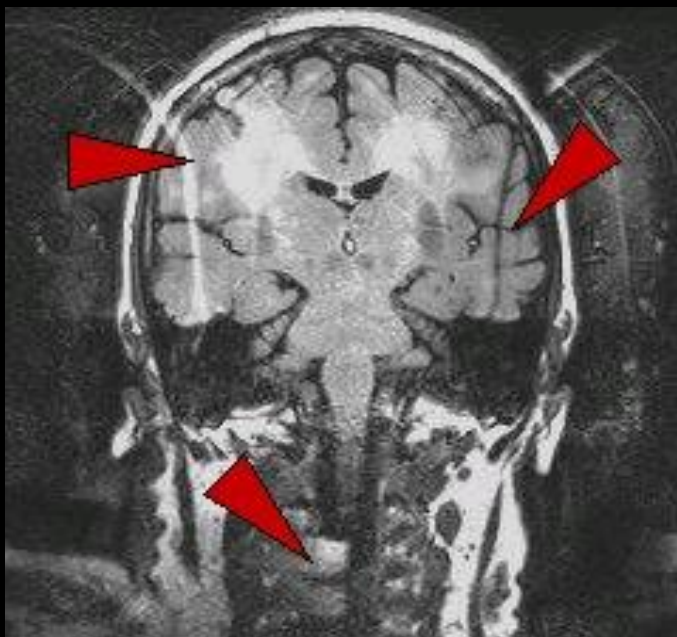

ARTEFAKTY

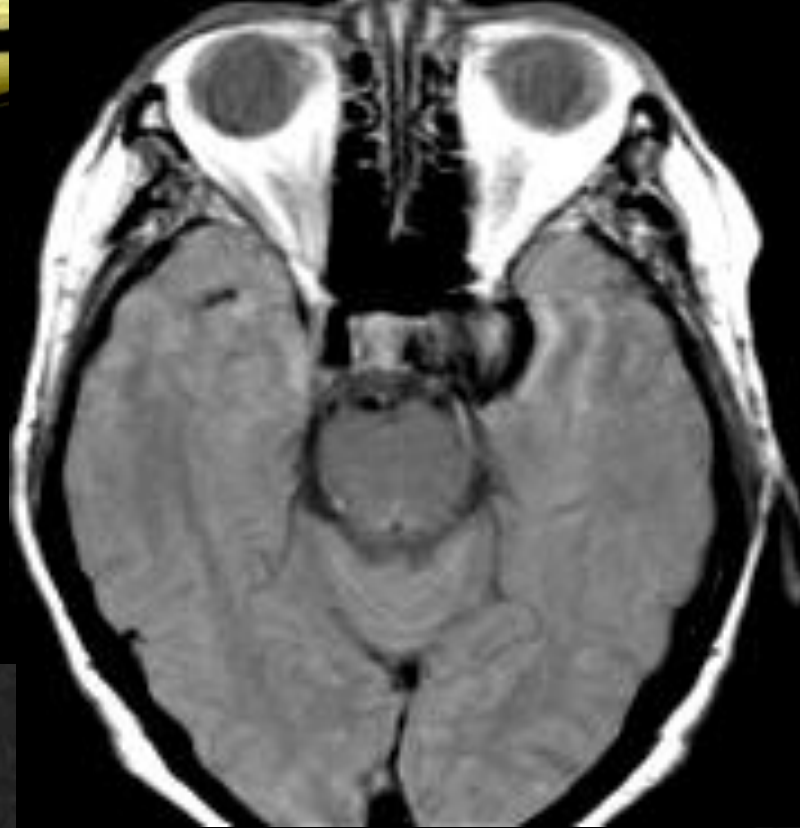
- Pohyb, tok
  - Špatná lokalizace fází signálu

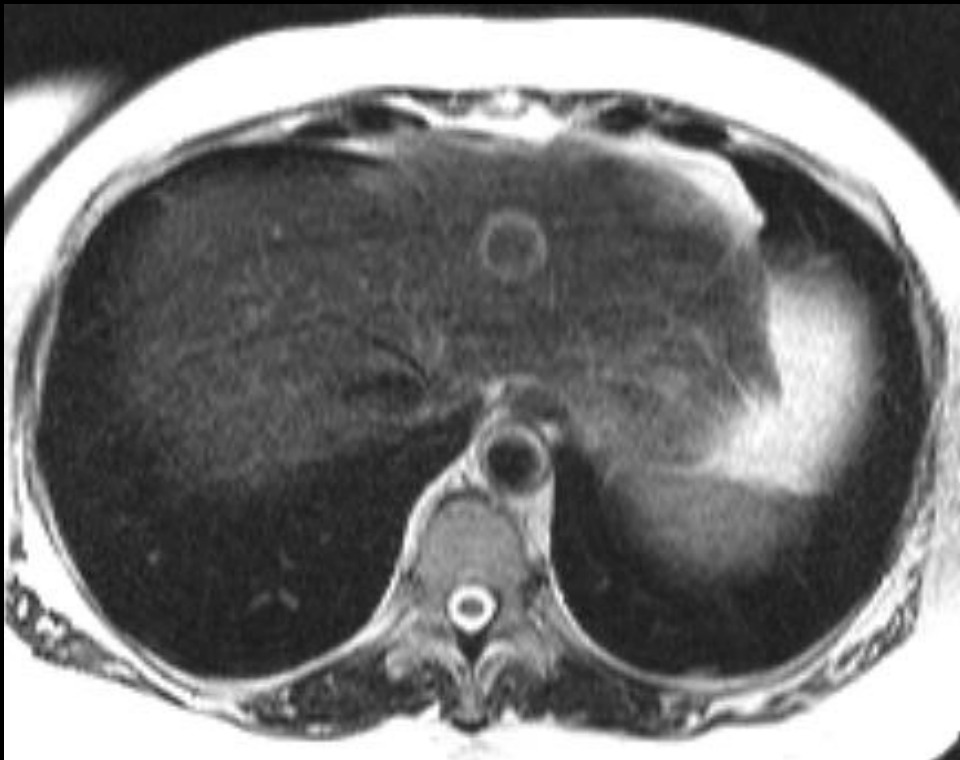
ARTEFAKTY

- Pohyb, tok
  - Špatná lokalizace fází signálu

ARTEFAKTY

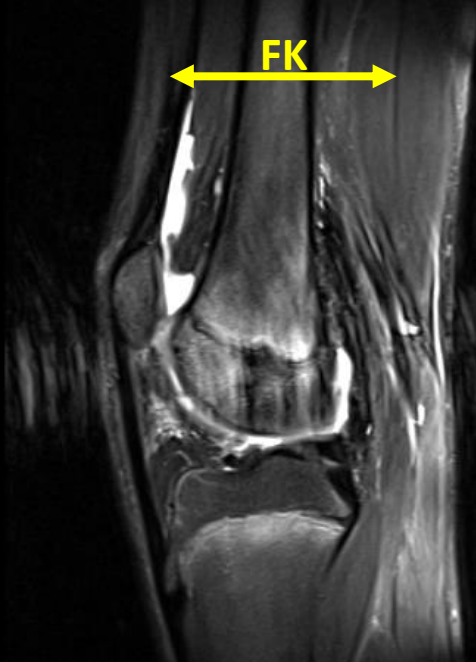
ARTEFAKTY

- Možnosti potlačení pohybu
  - Náběr se zadržným dechem
  - Náběr synchronizován s dechovou křivkou
  - Náběr synchronizován s pohybem bránice
  - Náběr synchronizován s EKG
  - Změna typu náběru dat (Propeller/MultiVane)

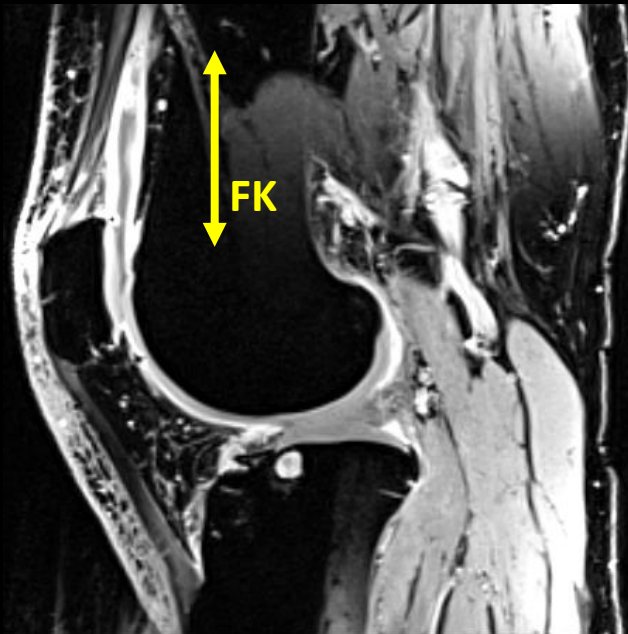
ARTEFAKTY

- Možnosti potlačení toku
  - Vhodný směr fázového kódování

NPW = off

NPW = off

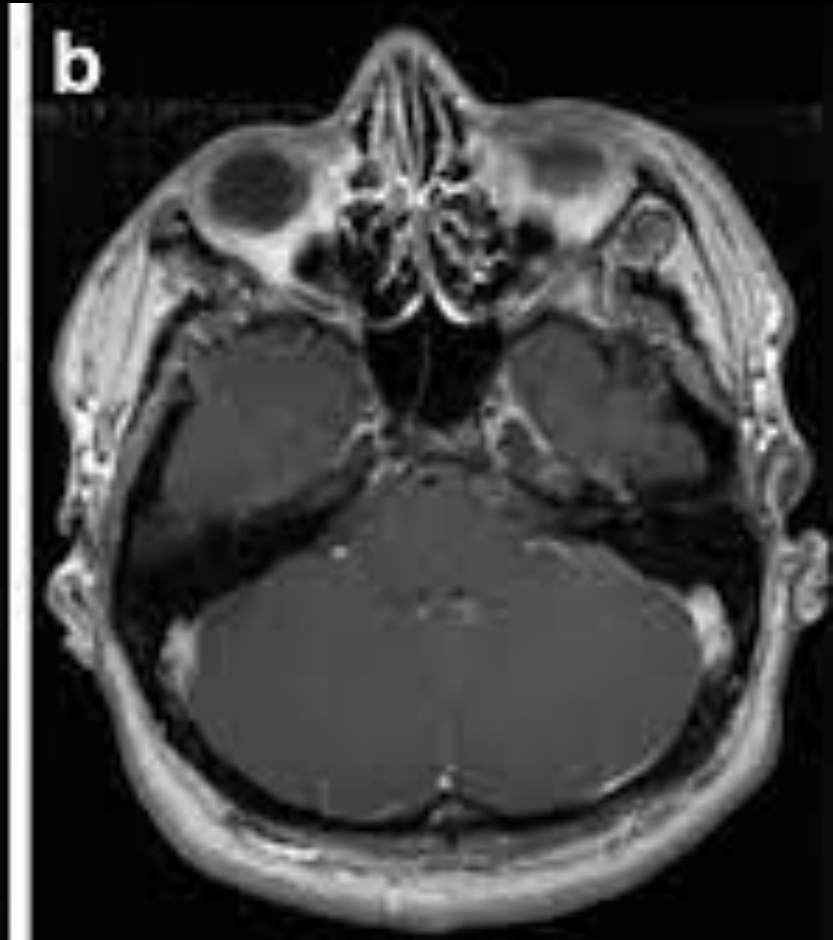
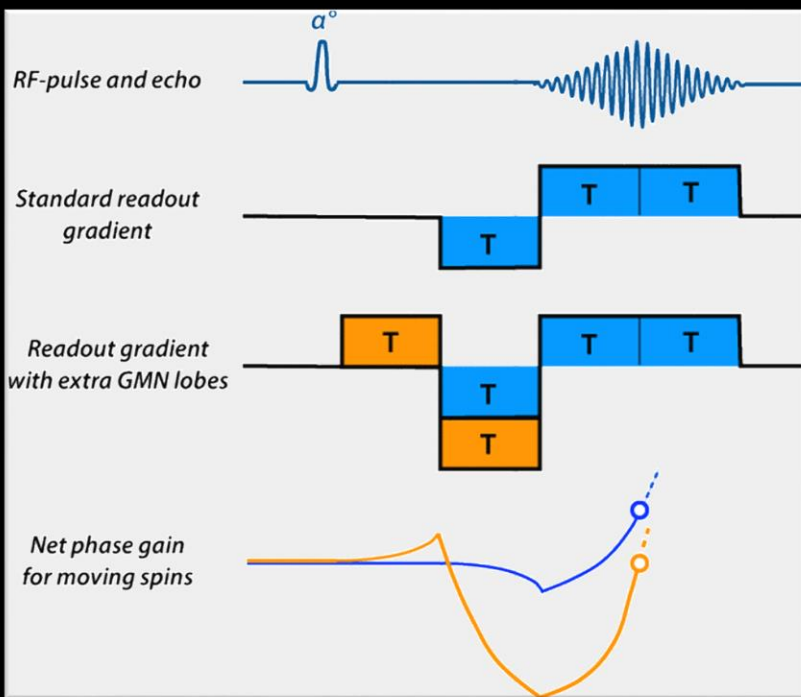

NPW = on

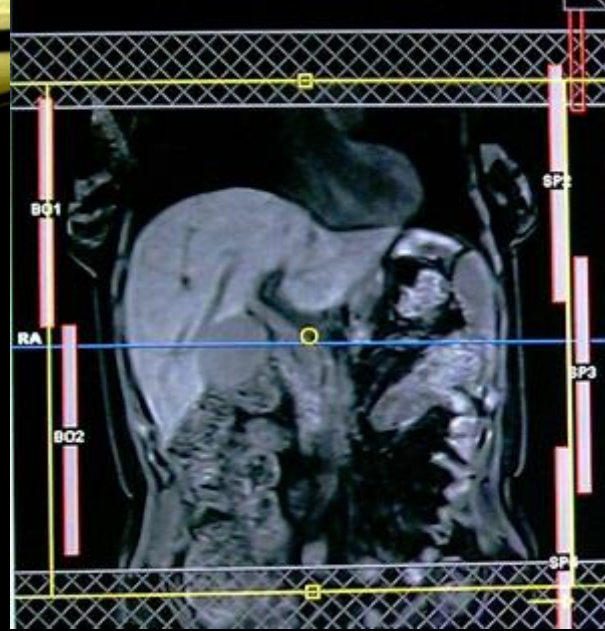
ARTEFAKTY

- Možnosti potlačení toku
  - Přidání gradientního pulzu

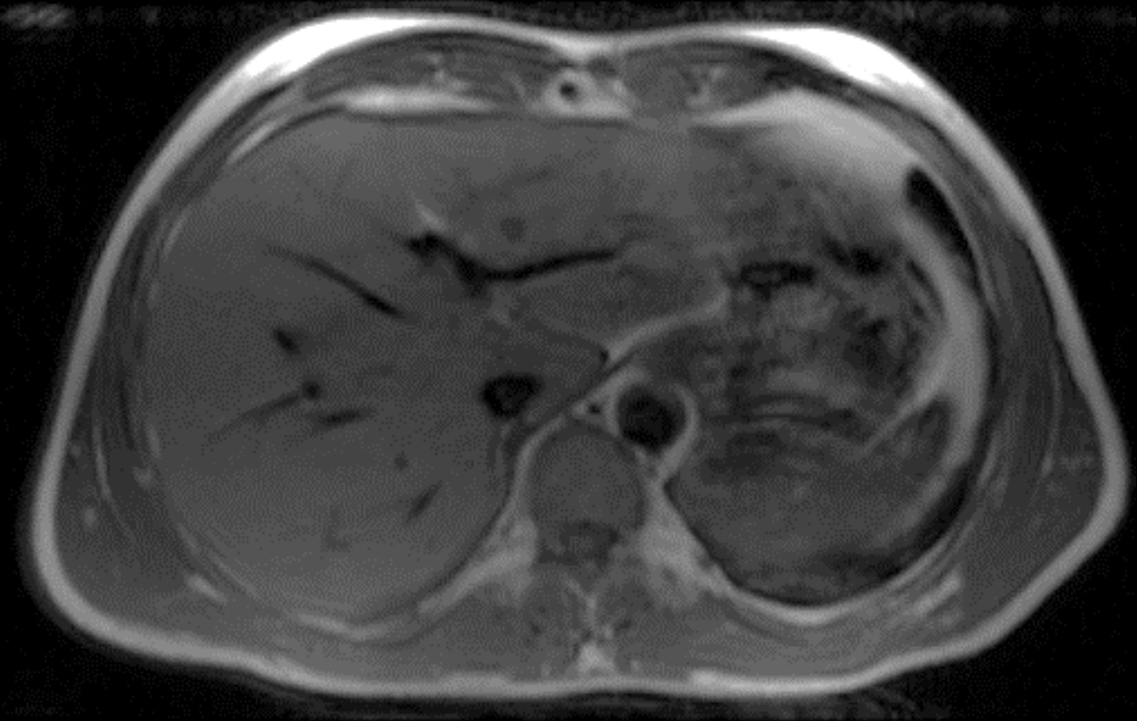

- Možnosti potlačení toku
  - Prostorová saturace

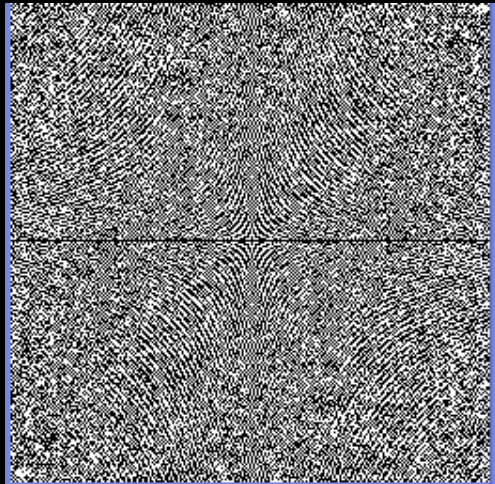

ARTEFAKTY

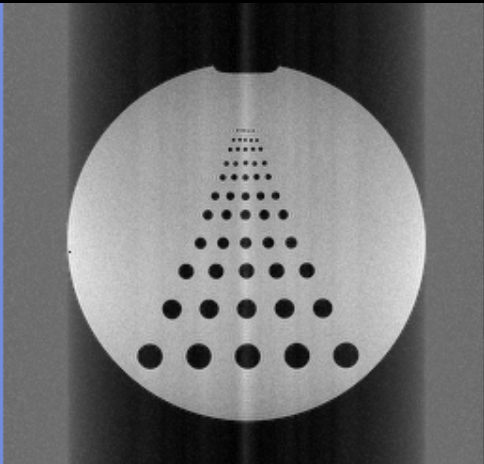

ARTEFAKTY

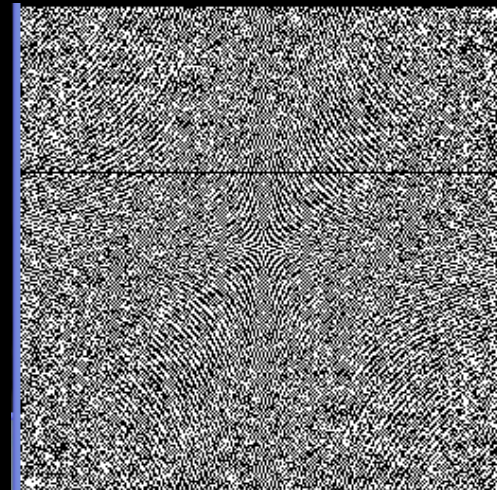
- Vypadek řádku signálu

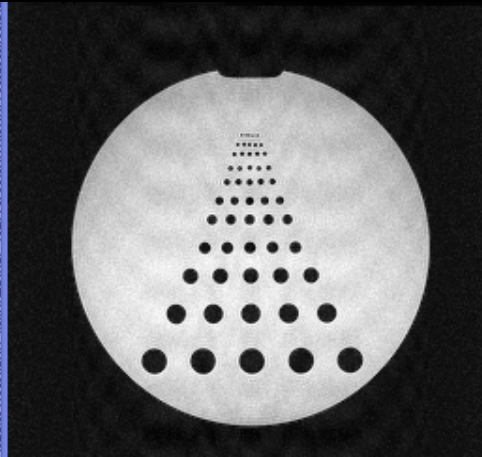
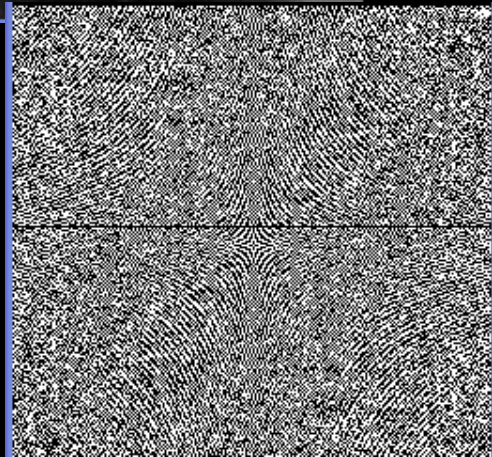
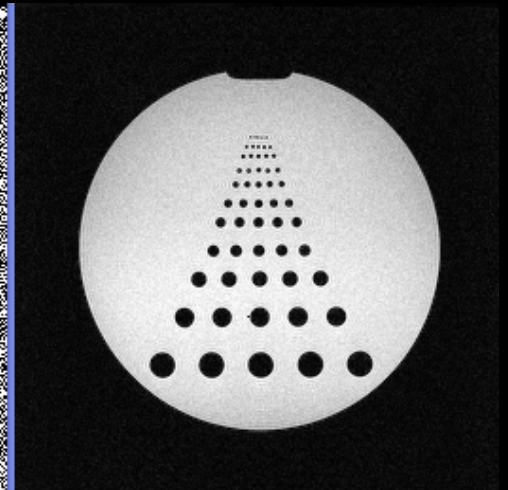
Řádek 0

Řádek 10

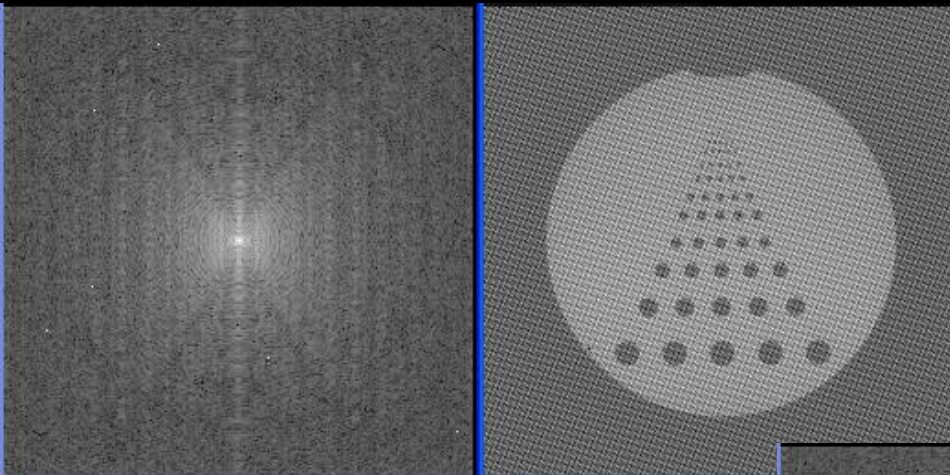

Řádek 40

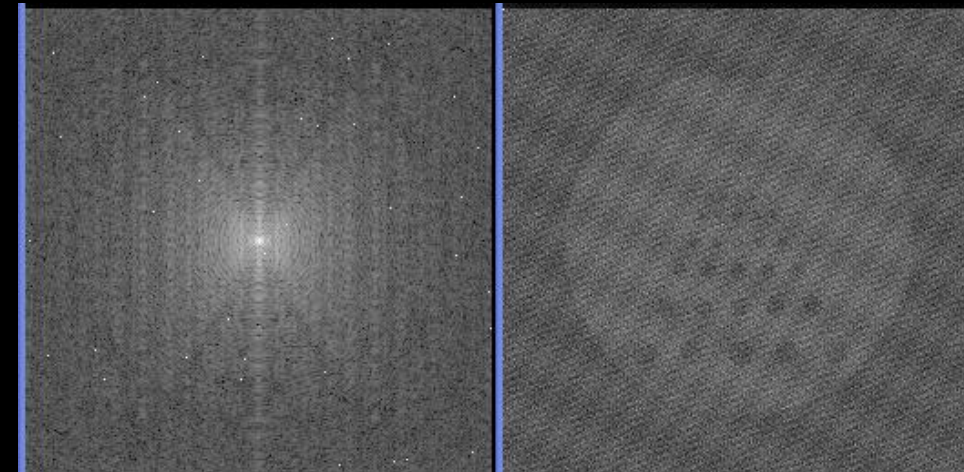
ARTEFAKTY

- Výpadek více bodů signálu (jiskření)

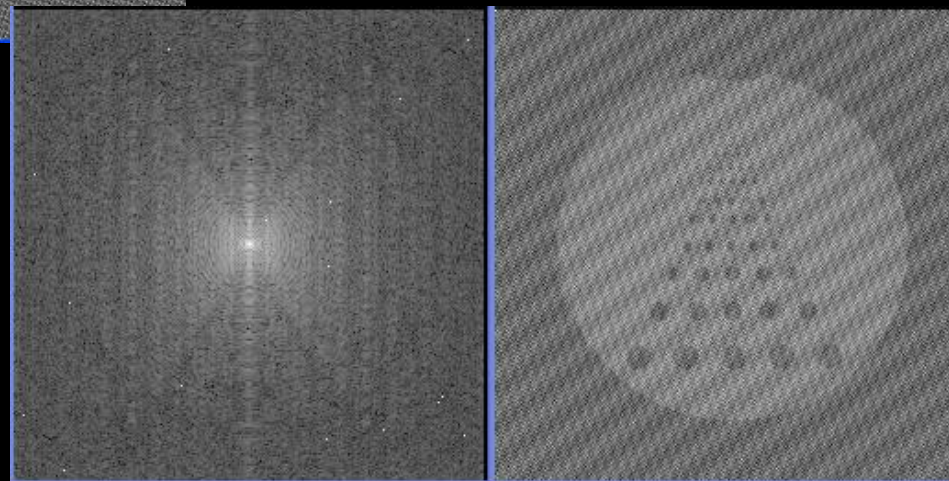

5 jisker

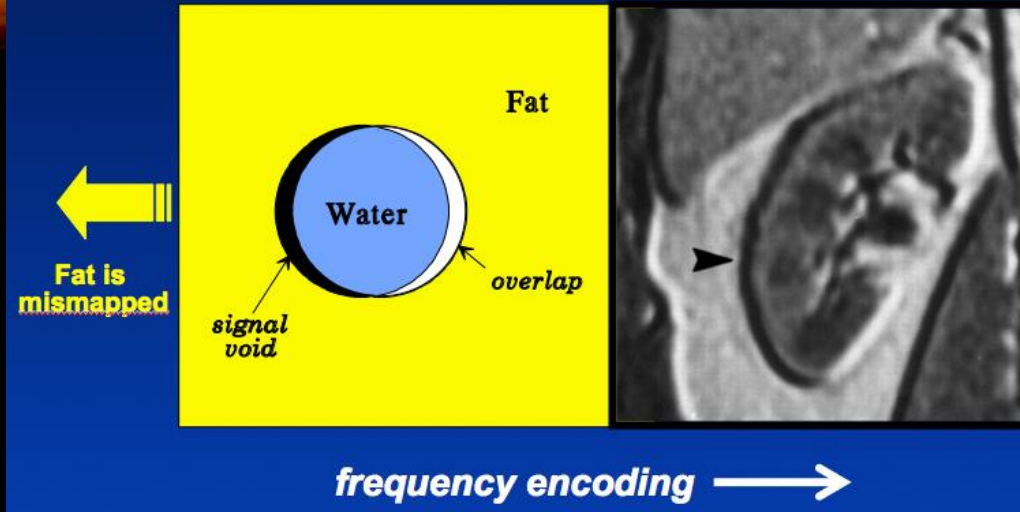
15 jisker

35 jisker

Chemical Shift Artifact

- Chemický posun

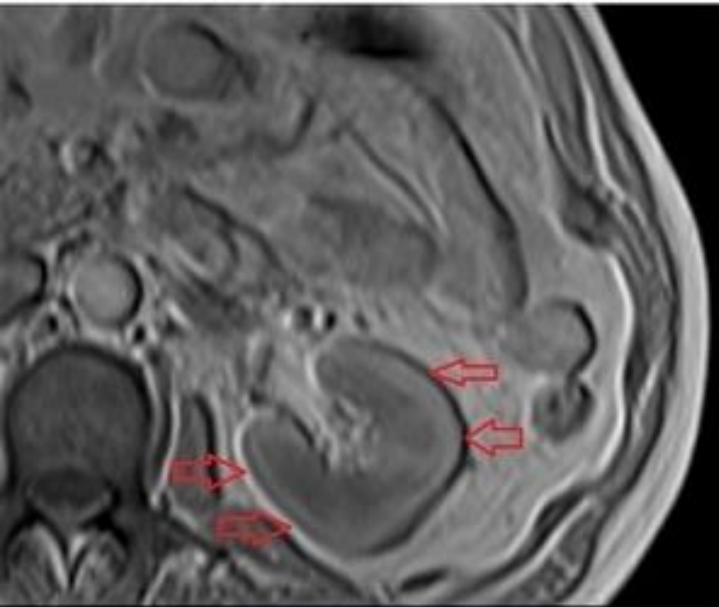
ARTEFAKTY

ARTEFAKTY

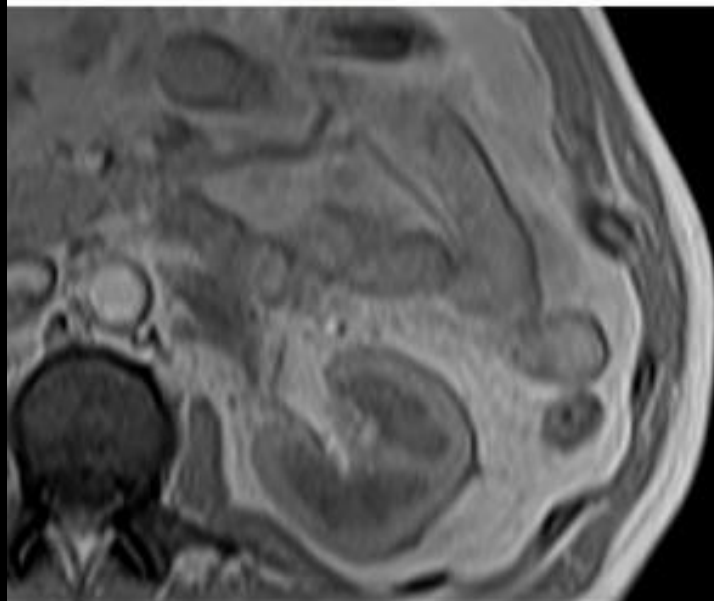
- Chemický posun – zvýšení BW = snížení posunu

Bandwidth 130

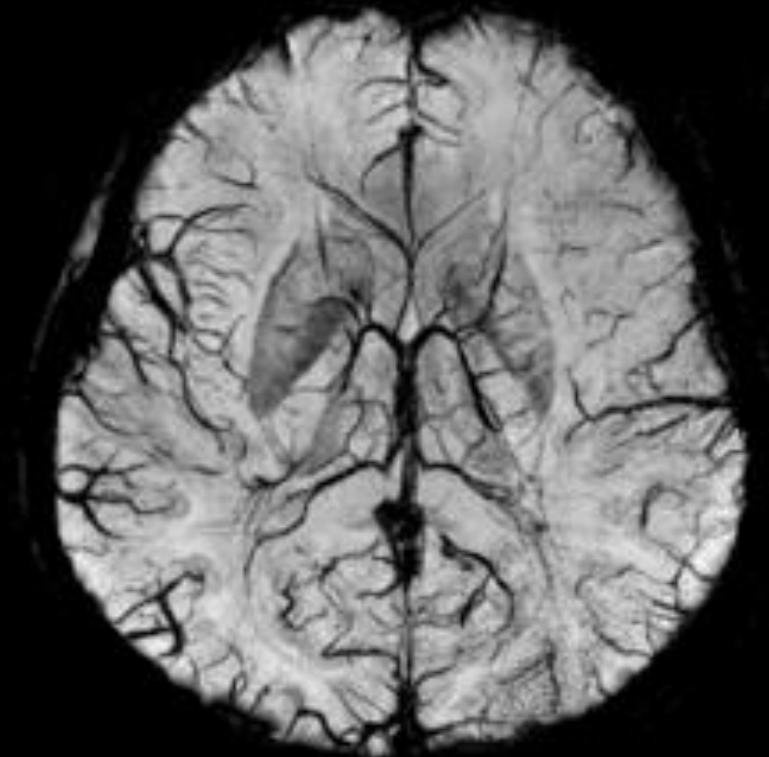

High chemical shift artefacts

Bandwidth 450

Low chemical shift artefacts

ARTEFAKTY

- Částečný objem => zmenšit voxel

ARTEFAKTY

- Překlopení
  - Větší FOV
  - Změna FK
  - NPW

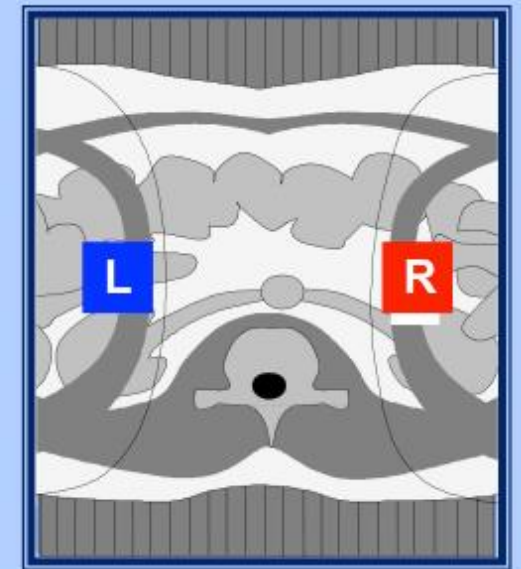
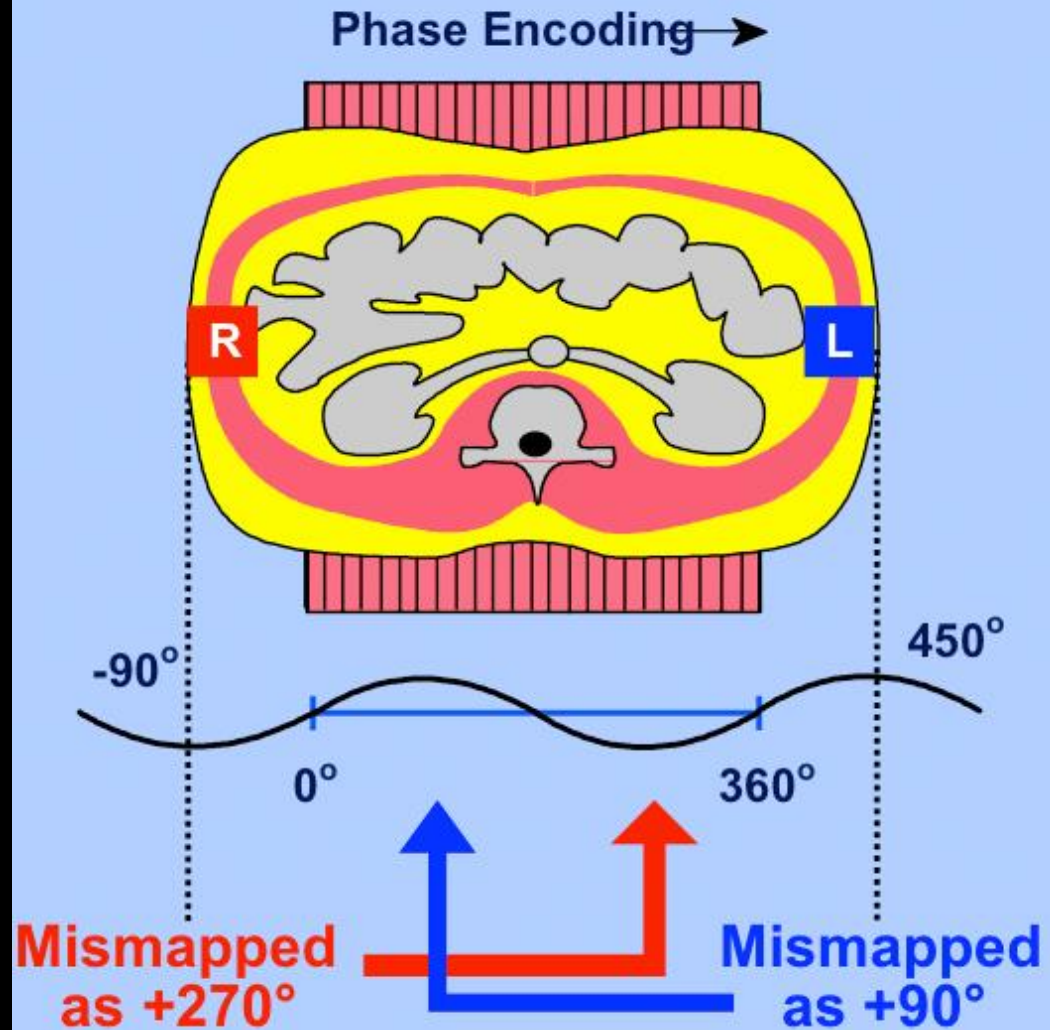
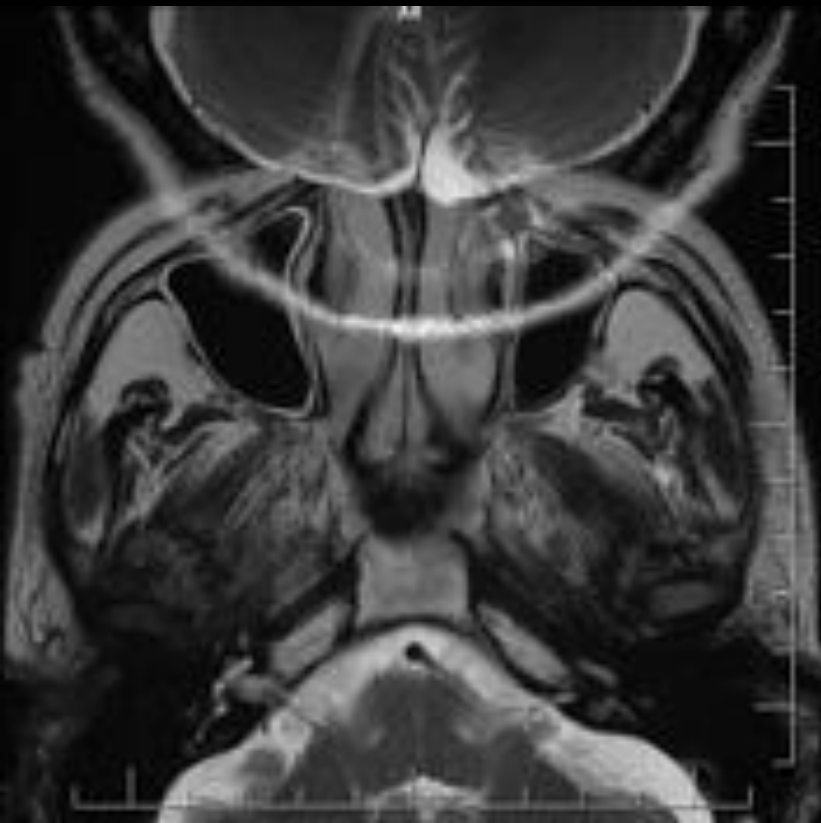
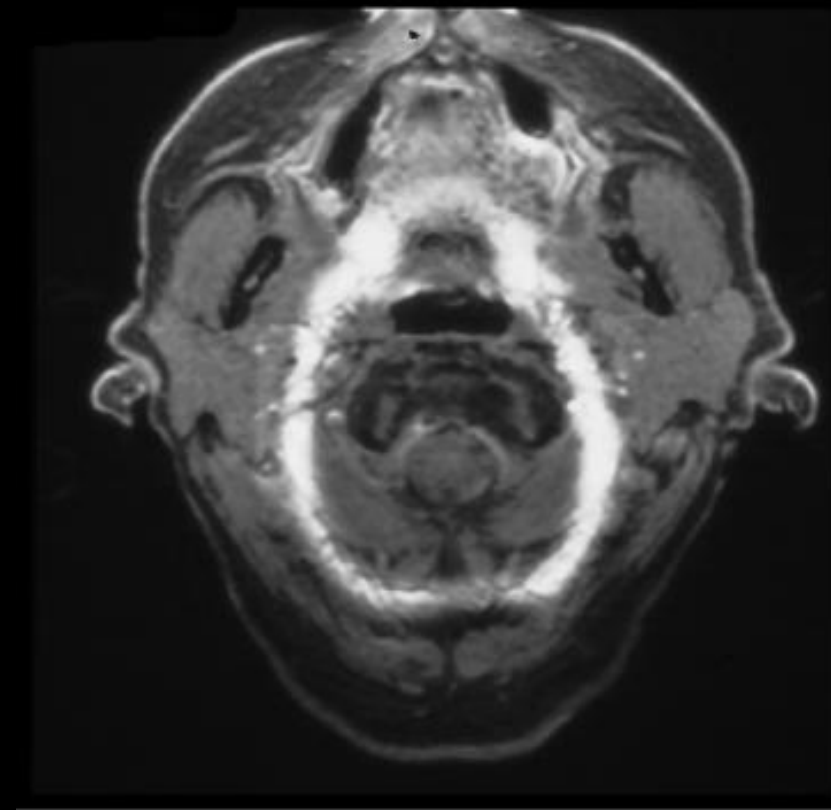

image with phase wrap-around artifact

- Překlopení

ARTEFAKTY

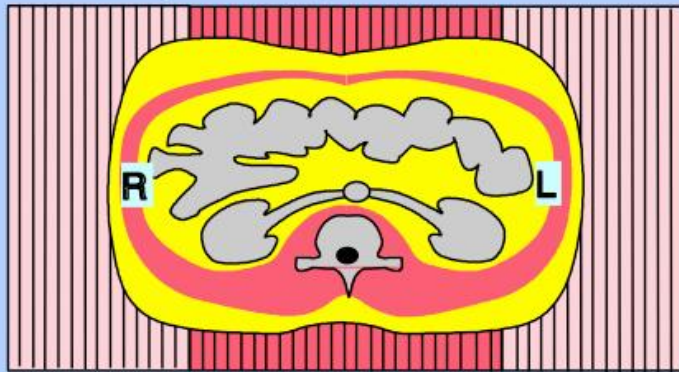

ARTEFAKTY

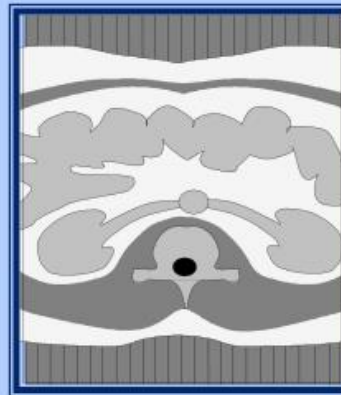
- Překlopení

Phase Encoding →

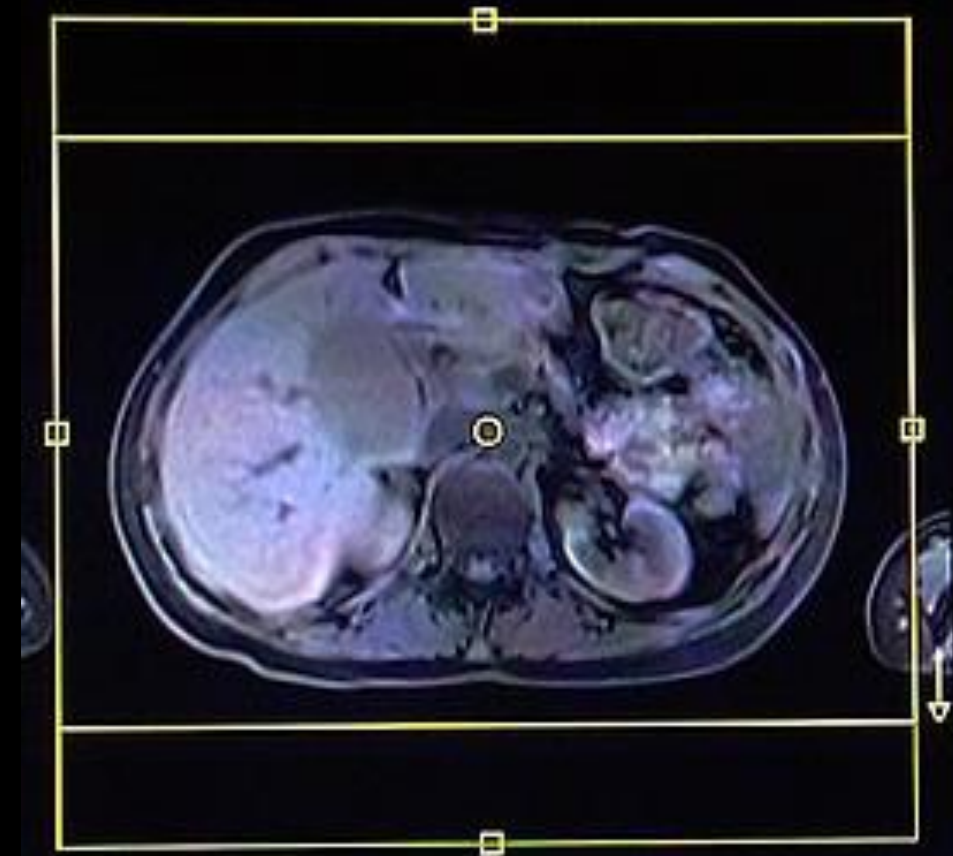
FOV_p and N_p both increased

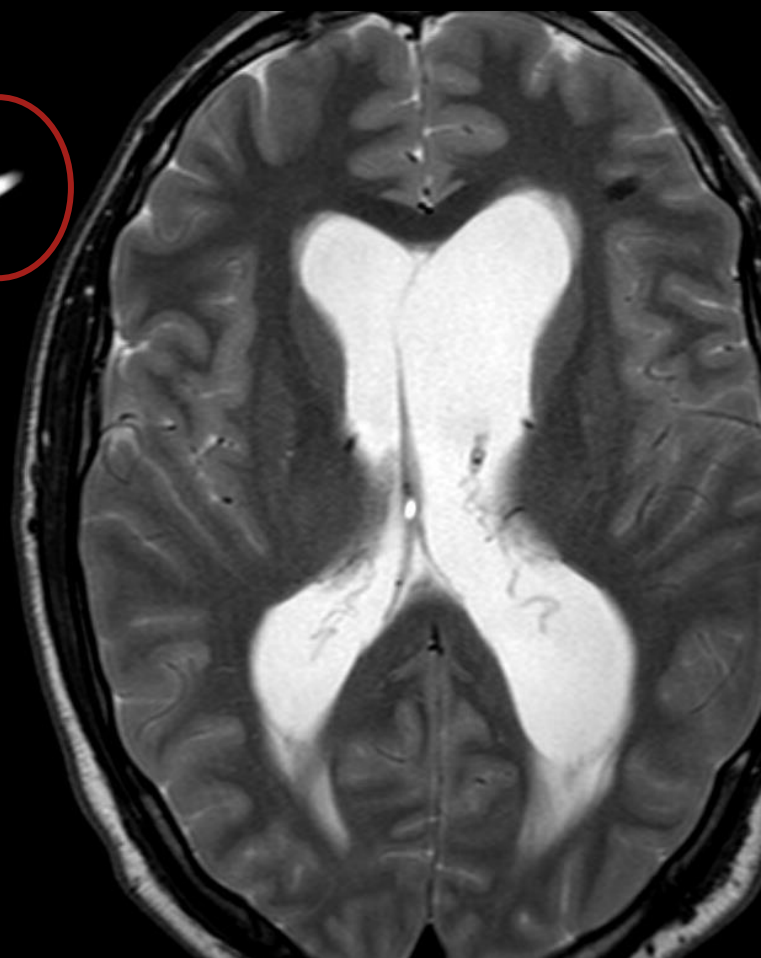

Pixel width = FOV_p / N_p is unchanged

Only central portion of the FOV is reconstructed

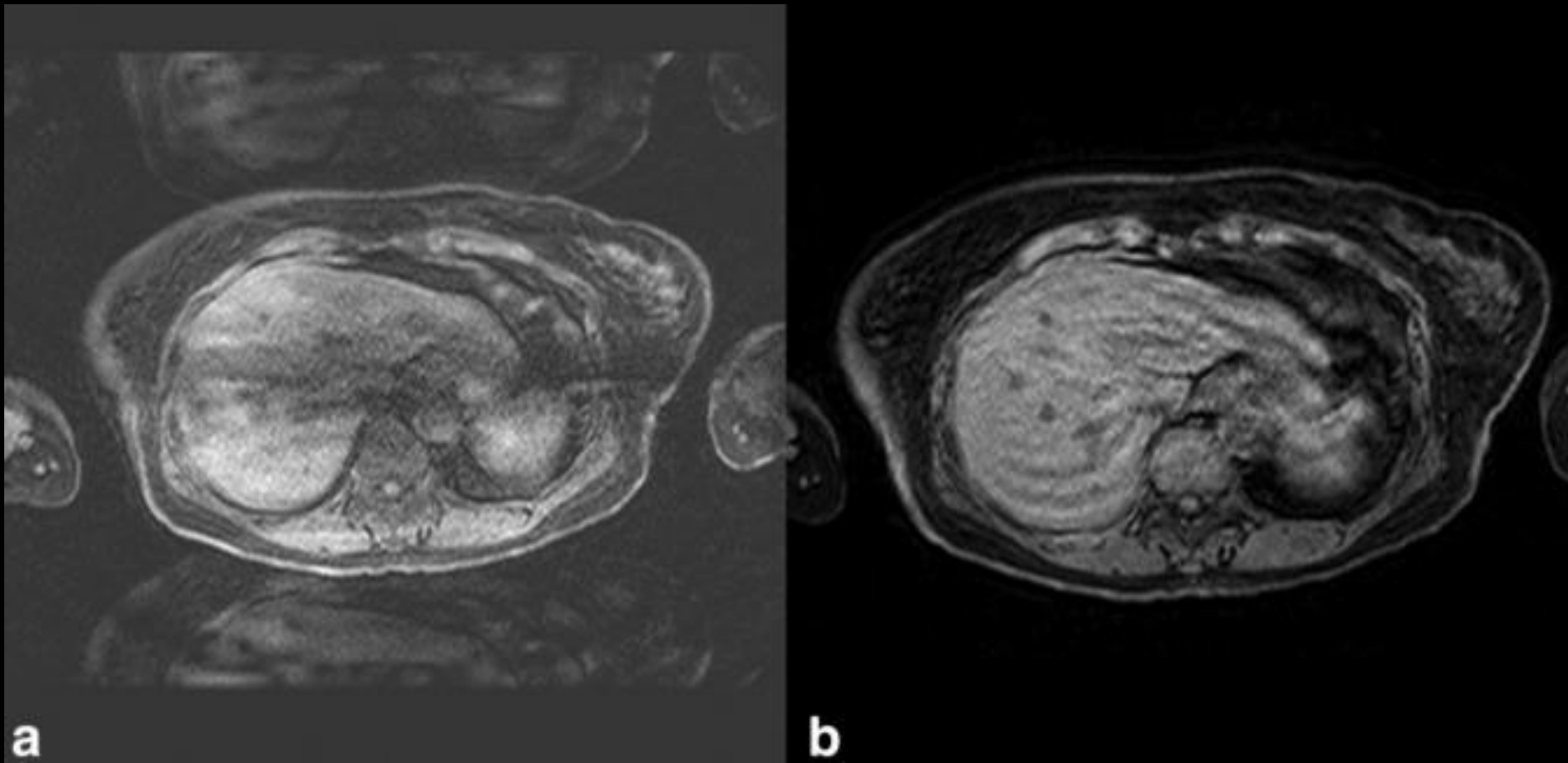
ARTEFAKTY

- Překlopení vs SENSE

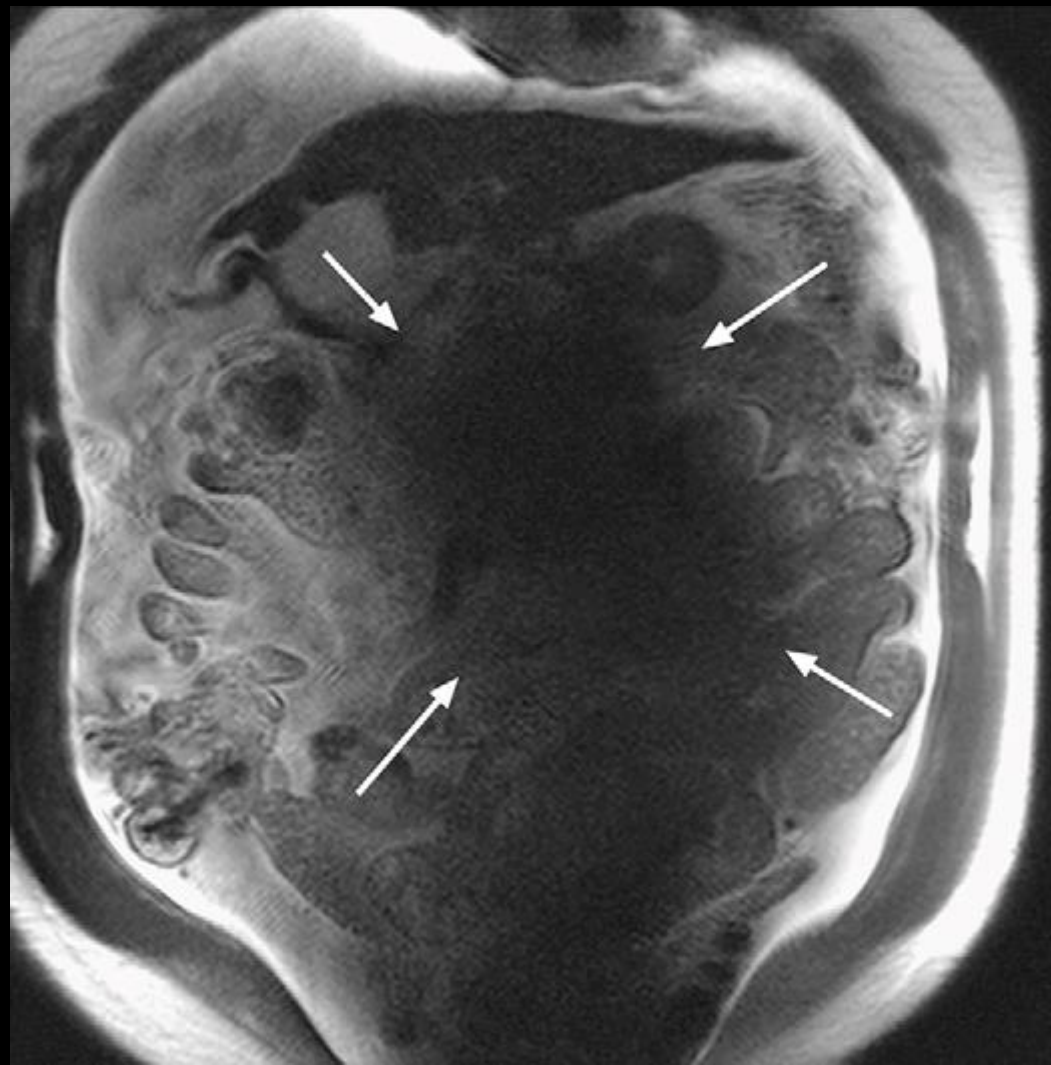
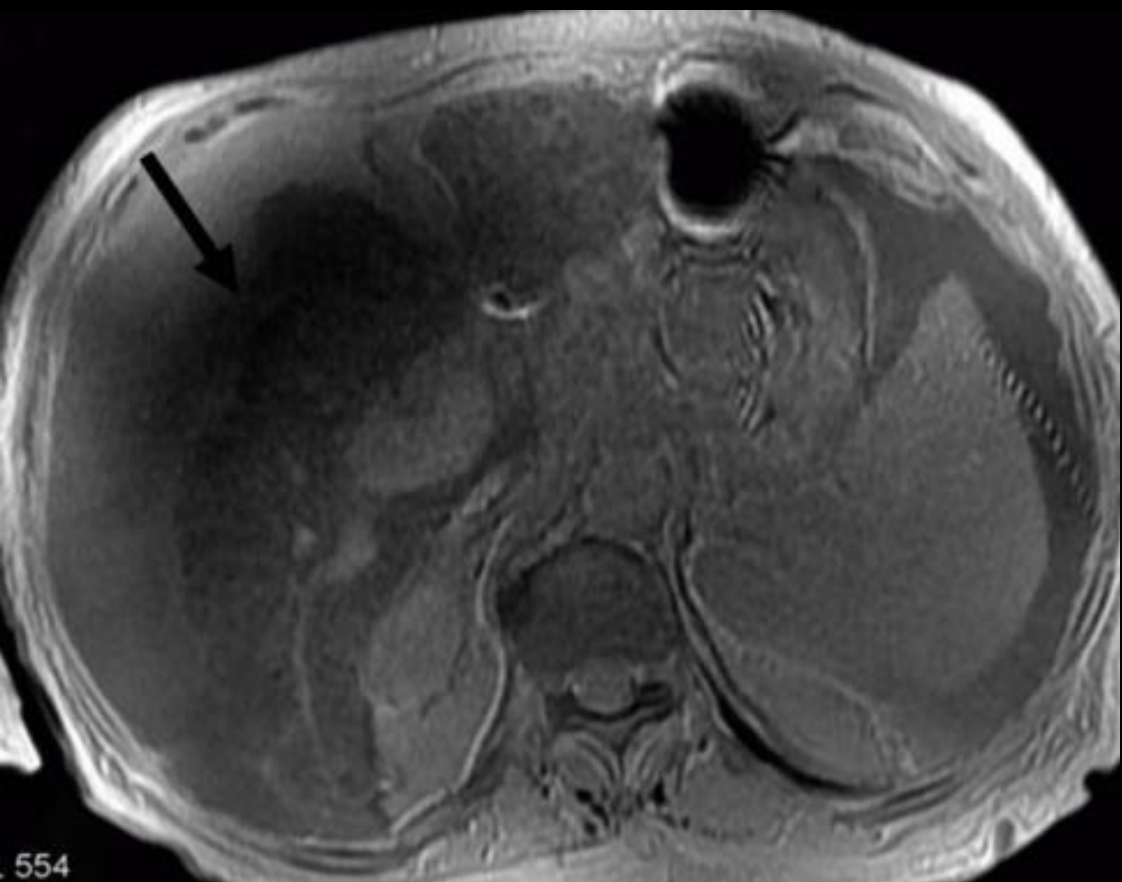
ARTEFAKTY

- Špatná kalibrace SENSE

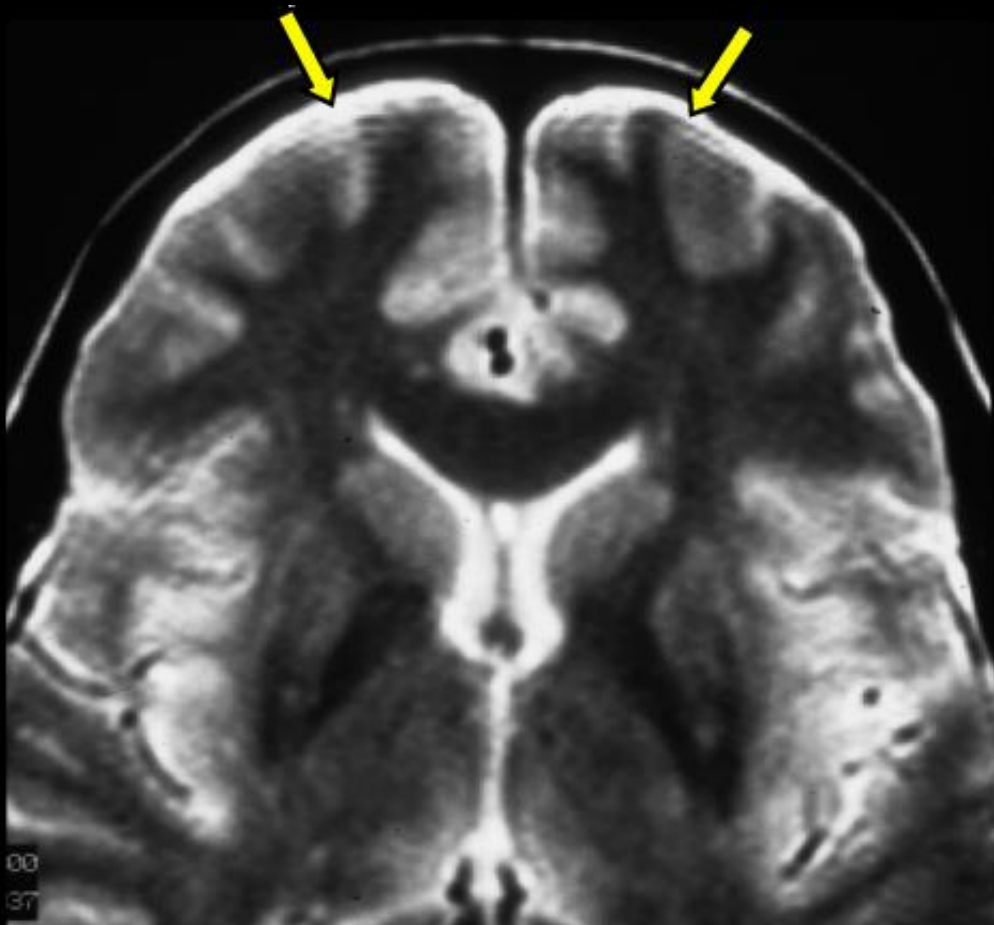
ARTEFAKTY

- Dielektrický efekt

ARTEFAKTY

- Gibbsův

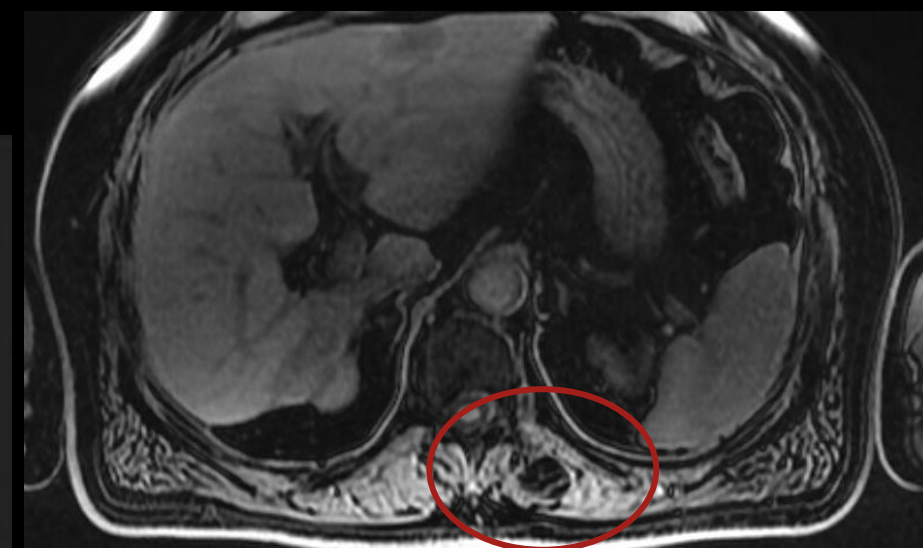
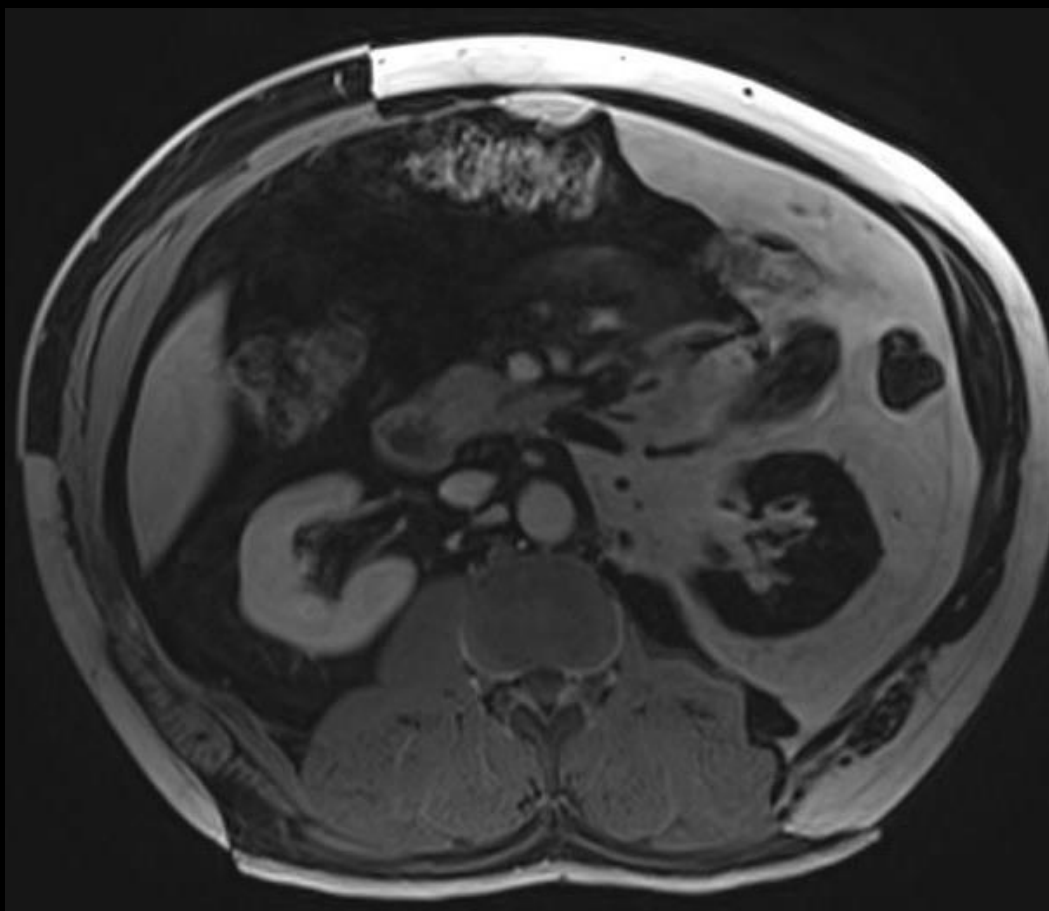
128 matrix

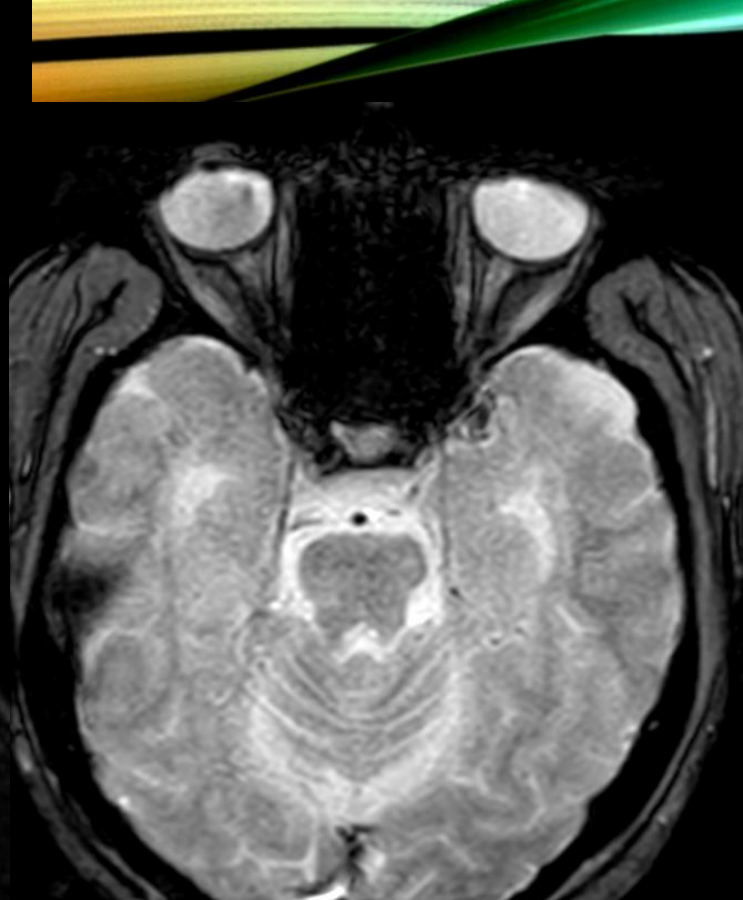

256 matrix

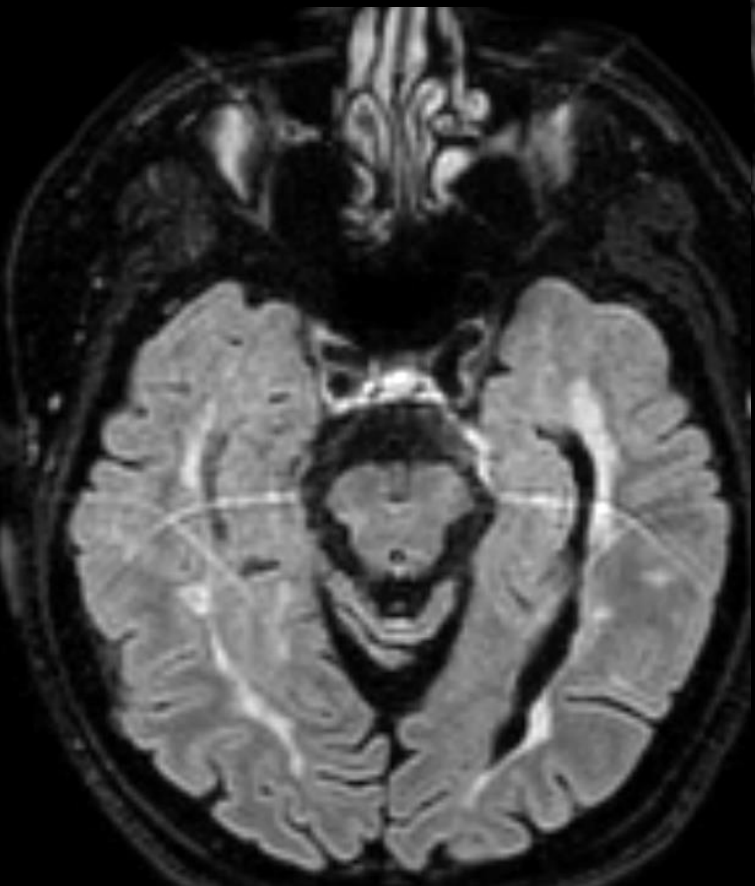
ARTEFAKTY

- Dixon

• Lidská chyba

ARTEFAKTY

